PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo | Cena 50 lir | Leto XXIII. Št. 75 (6659) | TRST, četrtek, 30. marca 1967

ŠE VEDNO ZATIŠJE V POLITIČNEM ŽIVLJENJU

Danes seja ministrskega sveta o gospodarskem poročilu za 1966

Zaključena stavka pristaniških delavcev - Živahni odmevi na papeževo encikliko - Sporočilo o Longovih posvetovanjih v Moskvi

RIM, 29. — Jutri ob 18. uri se bo sestal ministrski svet, ki bo proučil splošno poročilo o gospodarskem položaju v letu 1966 katerega mora vlada do konca meseca predložiti parlamentu. Kot smo že včeraj poročali, je poročilo dokaj optimistično, saj odraža naglo naraščanje industrijske proizvodnje in skoro vseh drugih proizvodnih dejavnosti, tako da je lani narodni dohodek narastel za 5.4 odstotka.

Kljub temu, da so že minili prazniki, je politično življenje v prestolnici še vedno dokaj mrtvo, kar je verjetno v prvi vrsti odraz počitnic parlamenta, ki se bo sestal šele 3. aprila. Takrat bodo uvedli pomembno tehnično novost: poslanci bodo imeli že po isti seji na razpolago stenografski zapisnik, medtem ko so ga do sedaj prejeli šele čez dalj časa.

V Rim je prispela poljska delegacija, ki bo podpisala novo konzularno konvencijo. Razgovori bodo trajali tri tedne.

Jutri ob 8. uri se bo zaključila dvodnevna stavka pristaniških delavcev, zaradi katere je bil povsem ustavljen promet v italijanskih pristaniščih. Tri tajništva sindikalnih organizacij pristaniških delavcev se bodo sestala 3. aprila, ko se bodo dogovorili za nadaljnjo akcijo.

V ospredju političnega zanimanja in komentarjev pa je včeraj objavljena papeževa enciklika «Populorum progressio», ki je zlasti pri levo usmerjenih krogih naletela na topel sprejem zaradi odločne obsodbe imperializma in nekaterih oblik kapitalizma. Prav to vprašanje postavlja v ospredje tudi današnja «Unità», ki povsem logično razgovor razširja tudi na čisto politično področje, ko ga prenaša na ameriški napad v Vietnamu.

Zanimive so tudi ugotovitve v zvezi z odstavkom enciklike, ki se nanaša na omejevanje rojstev in glede česar socialistični minister za zdravstvo Mariotti pravi, da iz tega še ne izhaja dokončno stališče cerkve, ki bo predmet posebne obravnave. Vendar pa se prične na nov način obravnavati vprašanje, ki ga je že pričela obravnavati italijanska država na znanstven način. V tej zvezi omenja minister ustanovitev posebne komisije, ki sedaj proučuje vsa zdravstvena in socialna vprašanja, ki so povezana z omejevanjem rojstev, saj je tudi v Italiji to vprašanje prvenstvenega zdravstvenega in socialnega pomena.

O odmevih na encikliko prihajajo vesti iz različnih krajev. Predvsem so bili zelo živahni odmevi v «stekleni palači» OZN v New Yorku, kjer zlasti predstavniki držav v razvoju — kot že včeraj U Tant — ugodno ocenjujejo predlog, da se ustvari svetovni sklad za pomoč nerazvitim.

Generalni ravnatelj FAO dr. Sen, kateremu je papež poslal lastnoročno podpisan izvod enciklike, se je papežu brzojavno zahvalil za ta «poziv za razvoj ljudstev». Ravnatelj še izrecno poudarja odstavek, ki se nanaša na demografski razvoj, in ugotavlja, da gre za osrednje vprašanje kakršne koli politike za gospodarski in socialni razvoj.

Tajnik KPI Luigi Longo se je nocoj vrnil z letalom iz Moskve. Med povratkom se je kratek čas ustavil v Parizu, kjer se je pogovarjal s tajnikom KP Francije in z nekaterimi člani političnega urada.

Na letališču je Longo izjavil, da se je pogovarjal s francoskimi komunisti o vprašanjih skupnega interesa in o mednarodnem komunističnem gibanju ter o razvoju solidarnosti z vietnamskim ljudstvom, in o evropski varnosti v zvezi s konferenco evropskih komunističnih strank, ki bo 24. aprila v Karlovih varih. Zatem je izjavil, da je čestital zaradi uspeha, ki so ga dosegle KP Francije in levičarske stranke na zadnjih volitvah.

O Longovih pogovorih v Moskvi so objavili poročilo, ki pravi, da sta KP SZ in KP Italije mnenja, da je za sklicanje nove mednarodne konference komunističnih in delavskih strank potrebno veliko delo politične in organizacijske priprave, zato da rešijo vprašanja, ki so povezana s sklicanjem konference, z namenom, da ustvarijo boljše pogoje za njen uspeh in za utrditev enotnosti mednarodnega komunističnega gibanja.

Sporočilo pravi, da sta si sovjetska in italijanska delegacija izmenjali misli o stanju v mednarodnem komunističnem gibanju, o ukrepih, ki so potrebni za okrepitev strnjenosti tega gibanja, ter o najvažnejših svetovnih vprašanjih. V zvezi z Vietnamom ugotavlja izjava, da razgalja stopnjevanje vojne lažne izjave Washingtona, češ da želi mirno rešitev spora. KP SZ in KPI sta mnenja, da je njih dolžnost na vse načine pomagati vietnamskemu ljudstvu.

Kar se tiče Evrope, je potrebno okrepiti borbo proti naraščajoči nevarnosti, ki prihaja od bonskega militarizma in revanšizma, za utrditev miru in varnosti na tej celini, proti atomski oborožitvi Bundeswehra. S tem v zvezi pripisujeta KP SZ in KPI veliko važnost napovedani konferenci evropskih komunističnih strank in izrekata mnenje, da bi udeležba vseh evropskih komunističnih strank na tej konferenci bila v skladu z življenjskimi interesi narodov celine.

Sporočilo poudarja podporo borbi za obrambo miru, narodnoosvobodilnim gibanjem in aktivnejšemu odporu proti napadalnim spletkam ameriških imperialističnih krogov. Zavzema se za enotno akcijo mednarodnega demokratičnega in delavskega gibanja, predvsem pa za strnjenost svetovnega komunističnega gibanja.

KP SZ in KPI izrekata zadovoljstvo zaradi «naraščajoče težnje bratskih partij k utrditvi njihove mednarodne enotnosti ob spoštovanju avtonomije vsake partije na podlagi proletarskega internacionalizma, enakosti in bratske solidarnosti. KP SZ in KPI sta mnenja, da so važna dvostranska posvetovanja za okrepitev strnjenosti, dvostranski in večstranski sestanki, mednarodne konference strank, «kot učinkovito sredstvo za izmenjavo mnenj in izkušenj, za okrepitev marksistično leninistične teorije in za določitev enotnih stališč v borbi za skupne smotre komunistov». Na koncu pravi sporočilo, da sta obe partiji zadovoljni zaradi ugodnega razvoja gospodarskih in kulturnih odnosov med Italijo in SZ.

Predlogi KP Francije zvezi levice

PARIZ, 29. — Francoska komunistična stranka čaka odgovor Francoisa Mitterranda, predsednika zveze levice na nov predlog za tesno politično sodelovanje po uspehu levice na zadnjih volitvah.

To je sporočil Georges Marchais v poročilu, ki ga je predložil davi centralnemu komiteju KP Francije, ki bo zasedal dva dni. Izjavil je, da komunistična stranka obnavlja svojo ponudbo za sporazum levice o skupnem programu na podlagi primerjanja programa vsake stranke in vsake levičarske organizacije.

Svojo ponudbo je KP Francije sporočila Mitterrandu s pismom, toda do sedaj ni dobila odgovora. Komunistična stranka pa namerava začeti «veliko kampanjo za demokratične svoboščine», ki bo temeljila na povratku k proporcionalnemu predstavništvu, na preureditvi meja volilnih okrožij za volitve v generalne svete, na pripravi demokratičnega statuta za radio in televizijo in končno na obrambi krajevnih in sindikalnih svoboščin.

V svojem poročilu poudarja Marchais «nove možnosti, ki sedaj nastajajo v borbi proti osebni oblasti», in dodaja, da je komunistična stranka od 1. januarja letos pridobila 26.000 novih članov ter da so ustanovili 520 novih celic.

Poročilo dolgo analizira izide zadnjih volitev in izreka zadovoljstvo nad veliko zmago levice ter poudarja, da je ta zmaga bila plod enotne politike, ki so jo izvajali komunisti.

TITOV GOVOR PRED ODHODOM IZ KOSMETA

Za pravilne odnose med narodi SFRJ in države v razvoju

Sabor SR Hrvatske zavrača predloge, ki jih vsebuje «Deklaracija»

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 29. — Gospodarski in socialno-zdravstveni svet sabora Hrvatske sta danes v razpravi o predlogu za spremembo republiške ustave zavrnila predlog, ki ga vsebuje «Deklaracija o nazivu in položaju hrvatskega književnega jezika» in ocenila «Deklaracijo» kot poskus razbijanja bratstva in enotnosti narodov Jugoslavije. Poslanci so zahtevali, da se objavijo imena podpisnikov «Deklaracije» in da se ugotovi njihova družbena in politična odgovornost. Istočasno so poslanci gospodarskega sveta zahtevali, da saborski in drugi organi, ki financirajo delovanje ustanov podpisnikov «Deklaracije» preverijo njihovo delovanje in stopnjo razvoja samoupravnih odnosov, ker gre očitno za zlorabo imen posameznih ustanov, ki so podpisale «Deklaracijo».

Kot akt politične demonstracije in napad na bratstvo in enotnost hrvatskega in srbskega naroda so «Deklaracijo» danes obsodili tudi zagrebški študentje in zbor delovnih ljudi republiškega tajništva za prosveto, kulturo in telesno kulturo, zavod za napredek osnovnega šolstva in zavod za napredek strokovnega šolstva. V izjavi omenjenih ustanov se med drugim ugotavlja, da so zlonamerne trditve «Deklaracije» o uporabi hrvatskega književnega jezika v šolah in prosvetnih ustanovah Hrvatske.

Glavna tema današnjega sestanka zvezne konference SZDLJ v Beogradu je bila razprava o položaju in vprašanjih novih držav danes in o odnosih Jugoslavije z njimi. Razprava o tej temi se je razvila na podlagi referata, ki ga je podal predsednik komisije zvezne konference za mednarodne stike Josip Djerdja, ki je med drugim ugotovil, da sodelovanje Jugoslavije z novimi državami zadnje čase slabi tako na področju gospodarskega, znanstveno-tehničnega sodelovanja kakor tudi na političnem področju. Razprava je ugotovila, da so države v razvoju dragocen partner za trgovino, gospodarsko-tehnično in vsako drugo sodelovanje in da je treba sodelovanje z njimi stalno negovati in razvijati. Posebni komisiji je naloženo, da na podlagi prikazanih stališč v razpravi, pripravi predlog sklepov, o katerih bosta razpravljala v začetku aprila predsedstvo in izvršni odbor zvezne konference SZDLJ.

Predsednik republike maršal Tito se je včeraj pred odhodom iz Peči sestal z zastopniki političnega aktiva Kosmeta, ki so podrobneje seznanili predsednika s stanjem in družbeno-političnim vprašanjem pokrajine. Tito je po razgovoru svoje vtise in zapaženja rezimiral v govoru, v katerem je med drugim ugotovil, da imajo protislovja na Kosmetu globoke korenine, ki gredo stoletja nazaj. Zato je za njihovo rešitev potrebna daljša doba. Pri tem je treba upoštevati, da se nacionalna in razredna nasprotja težje rešujejo tam, kjer je večja zaostalost. Tito je govoril tudi o nalogah komunistov sploh in dejal, da je v četrtem plenumu CK za vedno odzvrnilo dogmatizmu in liberalizmu. Tito je dejal, da v vrstah komunistov ni prostora za šoviniste, ker je šovinizem največji sovražnik socializma. V zvezi komunistov so lahko samo tisti, ki so se otresli vseh nacionalističnih elementov. Če v lastni državi v reševanju vseh nasprotij, ki ovirajo razvoj ravnopravnih odnosov med narodi in narodnostmi, ne bi bili internacionalisti, ne bi mogli biti niti v mednarodnih okvirih, tedaj ne bi mogli biti niti komunisti, je izjavil predsednik Zveze komunistov Jugoslavije.

Tito je opozoril komuniste Kosmeta, ki leži ob albanski meji, da morajo z delom dokazati, da se bratstvo in enotnost narodov Jugoslavije ne uresničuje samo z besedami, temveč z delom in da bodo na ta način najlaže zadušili vse iredentistične in druge deformacije. Tito je opozoril tudi na potrebo discipline v zvezi komunistov in ugotovil, da je disciplina danes prav tako potrebna kot med vojno in na odločnost ko gre za razredne sovražnike. «Predrago smo plačali kar imamo danes,» je dejal Tito, «zato ne smemo biti liberalni do tistih, ki ovirajo naš razvoj. Liberalizem in demokracija to sta dve stvari, je dejal Tito, in dodal, da je v malo kateri državi več demokracije kot v Jugoslaviji.

B. B.

Neredi v Kalkuti

KALKUTA, 29. — Danes popoldne je v Kalkuti nastopila vojska, da prepreči nadaljnje nerede, ki so se začeli v nedeljo in med katerimi je bilo do sedaj pet mrtvih in okoli 50 ranjenih. Podpredsednik vlade je šel danes osebno na ulice in skušal pomiriti demonstrante. Preden je vojska zasedla strateške položaje v mestu, je policija streljala na več tisoč demonstrantov.

Vzroki demonstracij niso znani, govori pa se, da so se neredi začeli pred dnevi, ko je neki moški stopil v tempelj Sikov, ne da bi bil pokrit, kakor predpisuje vera Sikov.

DANES

Na U Tantove predloge za konec vojne v Vietnamu so odgovorile vlade ZDA ter Severnega in Južnega Vietnama, vendar pa uradno ni bila sporočena vsebina odgovorov. Toda že prej se je zvedelo, da ZDA predlog sprejemajo, sajgonska vlada pa je včeraj sporočila, da ga sprejema «načelno». Znano je tudi, da je U Tant izjavil, da ni prejel doslej nobene izrecne zavrnitve svojih predlogov.

Za stališče Kitajske do vojne v Vietnamu pa je izredno zanimivo pisanje sovjetskega tiska, da se ZDA tajno pogajajo, da bi kupovale na Kitajskem jeklo in živila za svoje čete v Vietnamu, ter da so «kitajski voditelji zamenjali vojno proti imperializmu z vojno proti Sovjetski zvezi in socialističnim državam in s tem zabodli v hrbet junaško vietnamsko ljudstvo.» List poudarja, da se je to zgodilo istočasno z zaostritvijo Maocetungove skupine proti SZ, kajti kitajska vlada teži po sporazumevanju z ameriško vlado in o tem razpravlja ne samo v Varšavi, temveč tudi drugje, pri čemer se trudi, da bi ostala pogajanja tajna. Nekateri pa trdijo, da je med ZDA in Kitajsko že dosežen sporazum, da Peking ne bo začel neposrednih vojaških operacij v Vietnamu in da se sedaj pogajajo o ohranitvi «statusa quo» v jugovzhodni Aziji, tako da v bistvu Maocetungova skupina ne nasprotuje stališču napadalcev in skuša prisiliti Američane, da se pogajajo s samim Pekingom o ureditvi vseh azijskih vprašanj in seveda tudi o vietnamski vojni. Značilno je tudi, da se je v Pekingu takoj po konferenci v Guamu začela gonja proti Sovjetski zvezi in KP SZ. — Moskovski radio pa je poročal o hudih neredih v Lasi, glavnem mestu Tibeta, kjer se vršijo vsak dan aretacije in streljanja oseb, ki nasprotujejo Maocetungu.

Ameriški podpredsednik Humphrey je včeraj v Bonnu prisostvoval konferenci 30 ameriških poslanikov v Evropi, prihodnji teden pa se bo sestal z zunanjim ministrom Brandtom. Hkrati pa Carapkin, sovjetski poslanik v Bonnu «ugotavlja nekatere pozitivne elemente v Zahodni Nemčiji, čeprav se zaveda dviganja nacizma». Hkrati je izrazil upanje, da bo moč na podlagi sedanjega stanja doseči med Bonnom in Moskvo celo prijateljske odnose. Toda v vzhodnem Berlinu so objavili včeraj zelo obširen dokument o ekspanzionistični politiki in o neonacizmu v Zahodni Nemčiji, katerega socialdemokratski ministri ne morejo preprečiti. Še več, bonska vlada hoče v svoji «drugi fazi začeti napad na Vzhodno Nemčijo z odstranitvijo vlade delavcev in kmetov», v tretji etapi pa bi imela prosto pot za strategijo «nasproti drugim objektom v vzhodni Evropi».

Mednarodno javno mnenje spremlja z zanimanjem včerajšnji prihod Gromika v Kairo, kjer bo razpravljal o vprašanjih Srednjega vzhoda, zlasti pa o Adenu, kjer se prebivalstvo bori za neodvisnost, dalje o pogodbi proti širjenju jedrskega orožja itd.

Včeraj je bilo objavljeno tudi poročilo o Longovih razgovorih v Moskvi, ki poudarja, da sta KP SZ in KPI mnenja, da je za sklicanje nove mednarodne konference komunističnih in delavskih strank potrebna obširna politična in organizacijska priprava; obe stranki poudarjata tudi važnost dvostranskih posvetovanj, dvostranskih in večstranskih sestankov in mednarodnih konferenc, vse za izmenjavo mnenj in izkušenj, pa tudi za določitev enotnih stališč. Longo je včeraj prispel v Pariz, kjer je izjavil, da se je s francoskimi komunisti pogovarjal tudi o evropski varnosti v zvezi s konferenco evropskih komunističnih strank, ki bo 24. aprila v Karlovih Varih v ČSSR.

V Kalkuti je v nedeljo policija streljala na več tisoč demonstrantov. Bilo je pet mrtvih in petdeset ranjenih. Včeraj pa je nadaljnje nerede preprečila vojska. Vzroki demonstracij niso znani — baje je neki moški vstopil v tempelj brez predpisanega pokrivala na glavi.

IZJAVE SOVJETSKEGA POSLANIKA V BONNU

Carapkin o stanju v Zahodni Nemčiji

Vzhodnoberlinski dokument o ekspanzionistični politiki in neonacizmu v Zahodni Nemčiji

BONN, 29. — Sovjetski poslanik v Bonnu Carapkin je ugotovil v zadnjem času «nekatere pozitivne spremembe» v Zahodni Nemčiji. Med uradnim obiskom v Bremnu pa je poudaril: «Vidimo tudi negativne strani položaja in predvsem ponoven dvig nacizma.»

Carapkin je izjavil, da je njegova naloga izredno težavna in važna ne samo za odnose med SZ in Zahodno Nemčijo, temveč tudi za odnose z vso Evropo. Dodal pa je, da upa, da bo moč na podlagi sedanjega stanja ne samo normalizirati odnose med Moskvo in Bonnom, temveč tudi uvesti «prijateljske odnose». Poudaril pa je, da mora bonska vlada priznati vzhodnonemško republiko.

V vzhodnem Berlinu so danes objavili dokument štiristo strani o ekspanzionistični politiki in o neonacizmu v Zahodni Nemčiji. Dokument pravi, da navzočnost socialdemokratskih ministrov v zvezni vladi ne more preprečiti ponovnega dviga nacizma, in je celo nevarna, ker obdaja z megleno zaveso enakost, ki dejansko obstaja med uradno politiko Bonna in smotri odkrito nacističnih elementov. Vloga socialdemokratskih ministrov v veliki koaliciji je konec koncev «dvigniti dobro ime zvezne republike z odstranitvijo naraščajočega nezaupanja evropskih narodov do njene revanšistične politike».

Dokument pravi, da so smotri bonske politike naslednji: Prva etapa: izkoriščajoč zavezništvo z ZDA bo vztrajala pri zahtevi, da je edina, ki lahko govori v imenu vse Nemčije in bo skušala izolirati Vzhodno Nemčijo s sejanjem razdora med socialističnimi državami.

Druga etapa: začetek napada na Vzhodno Nemčijo z eliminacijo vlade delavcev in kmetov.

Tretja etapa: prosto pot za prednjo strategijo nasproti drugim objektom v Vzhodni Evropi.

Dokument poudarja, da revizionistična politika Bonna ni škodljiva samo za Vzhodno Nemčijo in druge socialistične države, temveč tudi za njene zaveznike. Dokaz tega je tudi dejavnost združenja sudetskih Nemcev v južnotirolskem vprašanju. Že več let namreč imajo Južno Tirolsko za «področje, ki je primerno za njihove politične spletke».

Se bo sestal tudi z Naserijem. V poučenih krogih pravijo, da bodo govorili o vseh vprašanjih, ki se tičejo Srednjega vzhoda, zlasti pa o Adenu, kjer se prebivalstvo bori za neodvisnost. Nedvomno bodo govorili tudi o pogodbi proti širjenju jedrskega orožja in o drugih svetovnih vprašanjih.

Nocoj je Gromika sprejel predsednik Naser ob navzočnosti sovjetskega poslanika v Kairu in egiptovskega zunanjega ministra Riada.

BONN, 29. — Ameriški podpredsednik Humphrey je prišel davi iz Haaga v Bonn, kjer ga je na letališču sprejel zunanji minister Brandt. Humphrey je pozneje prisostvoval konferenci tridesetih ameriških poslanikov v Evropi in se je nato «privatno» pogovarjal z zunanjim ministrom Brandtomu. Brandt bo poročal o tem pogovoru Kiesingerju, s katerim se bo Humphrey sestal 5. aprila.

Gromiko v Kairu

KAIRO, 29. — Sovjetski zunanji minister Gromiko je prišel danes popoldne v Kairo, kjer ga je na letališču sprejel zunanji minister Riad. Ob prihodu je Gromiko izjavil, da z velikim zanimanjem pričakuje izmenjavo misli z voditelji ZAR.

Agencija Tass pravi v svojem sporočilu, da je Gromiko šel v Kairo na «kratek prijateljski obisk», da si izmenja mnenje o «vprašanjih skupnega interesa».

Gromikov obisk v Kairu bo trajal tri ali štiri dni. Prav gotovo

Sovjetski tisk znova obtožuje Kitajsko sodelovanja z ZDA v vietnamski vojni

Tisk govori o tajnih pogajanjih med Washingtonom in Pekingom za trgovino z jeklom in živili

MOSKVA, 29. — «Literaturnaja gazeta» piše, da se ZDA tajno pogajajo, da bi kupovale na Kitajskem jeklo in živila za svoje čete v Vietnamu. List poudarja, da so kitajski voditelji zamenjali vojno proti imperializmu z vojno proti Sovjetski zvezi in socialističnim državam in so s tem zabodli v hrbet junaške vietnamsko ljudstvo.

List objavlja vrsto dejstev, da bi dokazal sodelovanje med ZDA in Kitajsko. Medtem ko ameriški voditelji sedaj odkrito odobravajo kitajsko zavračanje socialističnih predlogov za sporazumna dejanja v korist Vietnamu, je Peking rade volje privolil v aktivizacijo varšavskih sestankov med poslanikom dveh držav. To se je zgodilo istočasno z zaostritvijo Maocetungove skupine proti SZ. So jasni dokazi, da teži kitajska vlada po sporazumevanju z ameriško vlado in o tem razpravlja v Varšavi in, kakor se zdi, «ne samo v Varšavi». List pravi zatem, da Kitajska zelo zmerno odgovarja na ameriška izzivanja (kršitev zračnega prostora in teritorialnih voda, obstreljevanje in bombardiranje z mrtvimi in ranjenimi med kitajskimi državljani) in trdi, da se «visoki pogajalci» trudijo, da bi njih pogajanja ostala tajna, toda kljub temu so iz uglednih krogov prišle govorice, ki jih ni nihče zanikal. Nekateri na primer trdijo, da je med Washingtonom in Pekingom že sporazum o tem, da Kitajska ne bo začela neposrednih vojaških operacij v Vietnamu, in prav tako ne bo na svojem ozemlju začela takih intervencij, ki bi lahko izzvale ameriško reakcijo. Še več: Baje se med obema državama sedaj pogajajo o ohranitvi «statusa quo» v jugovzhodni Aziji.

Ti sporazumi, poudarja list, gredo vzporedno s sporazumi, ki so jih sklenili s portugalskimi kolonialisti glede Macaa, kjer počivajo ameriški vojaki, ki se vračajo iz Vietnama. Poleg tega se pekinški voditelji sploh ne zanimajo za to, kar se dogaja v Hong Kongu, kjer so Američani določili kraje za počitek svojih vojakov, delovišča za popravljanje vojnih ladij itd.

Kitajska ljudska republika, nadaljuje list, je znatno povečala svojo trgovino, čeprav pod drugim imenom, z zahodnimi državami in predvsem z ZDA. Medtem ko ne manjka bobnečih izjav proti imperialistom, kažejo številna dejanja, da Kitajska dejansko dela dragocene usluge politiki imperializma. V zameno je washingtonska vlada specialistu za izstrelke Tsien Hsue Šengu dovolila povratek v domovino. «Papirnati tiger» pomaga prav svojemu sovražniku, da si izdeluje nosilne rakete za jedrske konice.

«Pravda» pa piše, da gospodarska dezorganizacija, ki jo je povzročila kulturna revolucija, sili sedanjo kitajsko vlado, da išče nove sisteme za okrepitev vojaške upravne organizacije, s katero hočejo izvajati «Maocetungove misli». Pekinški dopisnik «Pravde» navaja v potrditev tega govor Čuenlaja, ki je priznal sedanji nered v industriji in v prevozništvu in je povedal, da je že sklical številne sestanke, da bi stanje normalizirali, toda brezuspešno.

«Pravda» omenja zatem spletke vodilne skupine, ki obljublja odpuščanje vsem, ki so sedaj v nemilosti, a jim bo uspelo dokazati svojo zvestobo Maocetungu, in dodaja, da se kljub temu nadaljujejo napadi na razne osebnosti. Rdeči gradisti se znašajo, nad štirimi ministrskimi podpredsedniki (t. j. cijajo na samega Čuenlaja) in nad odgovornim za kmetijstvo Tang Gen Linom. Ta ima veliko krivdo, da je v nekem svojem poročilu poudaril, da bodo Kitajci, ko bo uresničen komunizem, «jedli dobro, odvrgli bodo cunje, s katerimi so sedaj ogrnjeni, in se bodo oblačili v volno, platno in svilo».

V začetku leta 1965 je Kitajska obvestila ZDA po raznih kanalih, da ne misli odkrito poseči v vietnamsko vojno. To je skupno z ugotovitvijo, da se Peking ne odreka in se ne misli odreči svojemu protisovjetskemu stališču, izzvalo ameriško stopnjevanje vojne v Vietnamu. To pišejo nocoj «Izvestija», ki ugotavljajo, da je Maocetung že januarja 1965 izjavil časnikarju Edgarju Showu, da se bodo Kitajci borili, samo če jih bodo ZDA napadle, ker so preveč zaposleni z reševanjem svojih notranjih vprašanj. En mesec pozneje je Washington začel bombardirati Severni Vietnam.

«Izvestija» omenjajo zatem Hošiminhovo poslanico predsedniku Johnsonu, s katero postavlja kot pogoj za začetek mirovnih pogajanj ustavitev bombardiranja in drugih vojnih dejanj severno od 17. vzporednika. Toda Kitajci nasprotujejo tudi temu predlogu, ker menijo, da je nadaljevanje vojne in še nadaljnje prelivanje krvi koristno zanje. Pekinški «Žen Min Ži Bao» je 20. februarja trdil prav to in je ironiziral božično in novoletno premirje.

V bistvu ne nasprotuje Maocetungova skupina stališču napadalcev. List pravi dalje, da Peking ni nikoli zanikal novic v zahodnem tisku, češ da je molčeč sporazum med ZDA in Kitajsko v zvezi s krizo v jugovzhodni Aziji. «Izvestija» omenjajo s tem v zvezi zahodne liste in še posebno «Paris-Jour» in «Tribune des Nations» in pravi, da skuša Kitajska onemogočiti odnose med Hanojem in prijateljskimi državami, da bi prislilila Američane, da se pogajajo s samim Pekingom o ureditvi vseh azijskih vprašanj in tudi o vietnamski vojni. List dodaja: «Sedaj je že običaj, da takoj po zaostritvi protisovjetske kampanje na Kitajskem napravijo Američani novo stopnjo v zaostrovanju vojne. Vzporedno pa se z vsako zaostritvijo vojne zaostrijo protisovjetska kampanja in protisovjetska izzivanja na Kitajskem. Zadnja potrditev tega je bila konferenca na Guamu. Takoj po konferenci se je v Pekingu začela gonja proti Sovjetski zvezi in KP SZ.

V Pekingu so rdeči gardisti znova ostro napadli predsednika republike Liu Šao Cija, ki ga obtožujejo, da so njegovi spisi «strupeno protipartijsko, protisocialistično in protimaovo zelišče». Današnja številka glasila rdečih gardistov piše, da so ustanovili posebno organizacijo, ki bo pripravila zborovanje, na katerem bodo kritizirali predsednika republike in njegove pristaše. Predvsem napadajo predsednikov priročnik «Kako biti dober komunist», ki ga je napisal pred 28 leti. Do nedavnega je ta knjiga veljala za eno glavnih priročnikov in njeno čitanje je bilo obvezno za člane KP Kitajske. Toda nedavno je knjigo kritiziral sam Maocetung in od tedaj je izginila iz knjigarn.

Pekinški radio je javil, da so Maocetungova misel in socialistična graditev ilustrirani na tkaninah, ki jih izdelujejo v velikih količinah in ki jih sedaj prodajajo v kitajskih velebiagovnicah.

Moskovski radio je danes poročal o hudih neredih v tibetski prestolnici Lasi, kjer kljub vsakodnevnim aretacijam in streljanju elementov, ki nasprotujejo Maocetungu, ni vojaštvu uspelo zatreti odpora.

URADNO SPOROČILO V NEW YORKU

Hanoj je pismeno odgovoril na mirovne predloge U Tanta

Ni pa znana vsebina odgovora - General Ki odklanja pogajanja z osvobodilno fronto

NEW YORK, 29. —Predstavnik Združenih narodov je danes izjavil, da so Severni in Južni Vietnam ter ZDA odgovorili na zadnje U Tantove predloge za konec vojne. Dodal pa je, da ni pooblaščen povedati, kakšni so odgovori. Pripomnil je, da je Hanoj odgovoril pismeno.

Kakor je znano, so ZDA sporočile, da sprejemajo U Tantov predlog. Včeraj je U Tant izjavil, da ni dobil nobene izrecne zavrnitve predlogov.

Sajgonska vlada pa je danes sporočila, da je načelno sprejela U Tantov predlog in odgovorila U Tantu 19. marca. Pri tem predlaga sajgonska vlada, naj bi se pred začetkom premirja, ki ga predlaga U Tant, sestali vojaški predstavniki Severnega in Južnega Vietnama na demilitariziranem področju ali drugje, da se pogovorijo o podrobnostih premirja. Poleg tega predlaga Sajgon, naj bi takoj po sklenitvi premirja sklicali kolikor mogoče hitro mednarodno konferenco in naj bi preskočili pripravljalne pogovore za organiziranje te konference. Zatem pravi sajgonska vlada, da bi morali na konferenco povabiti vlade «in nikogar drugega». Predsednik sajgonske vlade general Ki pa je še bolj jasno povedal, da njegova vlada odklanja pogajanja z narodnoosvobodilno fronto ter da je pripravljena pogajati se o ustavitvi ognja neposredno s Hanojem. Dejansko torej zavrača U Tantove predloge.

Hanojski list «Nan Dan» piše, da so ZDA napravile kakih 30 poskusov za začetek pogajanj. Med temi omenja pet Johnsonovih pisem Hošiminhu. «Toda v vsakem primeru, dodaja list, gre za prevare, katerih namen je ošibiti odpor ljudstva proti ameriškemu napadu, kajti samo s koncem napada bo moč rešiti vietnamsko vprašanje».

V Bejrutu se je tretja konferenca afriško-azijskih pisateljev zaključila z odobritvijo izjave, ki zahteva takojšnjo prekinitev ameriškega bombardiranja in napada v Vietnamu. Konferenca je odobrila tudi druge resolucije, ki obsojajo kolonializem in rasizem.

Nova kriza v Grčiji?

ATENE, 29. — Na današnji seji grškega parlamenta je nastal hud spor med strankama, ki podpirata vlado, kateri predseduje Paraskevopulos (narodna radikalna zveza in zveza centra). Ti dve stranki sta se sprli zaradi spreminjevalnega predloga volilnega zakona, o katerem sedaj razpravljajo. Poslanci zveze centra bi hoteli podaljšati parlamentarno imuniteto poslancev tudi v razdobju 45 dni med razpustitvijo parlamenta in novimi volitvami, ki bodo konec maja. Ta zahteva se tiče zlasti dveh bivših ministrov, za katere je državni pravdnik zahteval odvzem parlamentarne imunitete, ker ju obtožujejo veleizdaje in udeležbe pri zaroti «Aspida».

Voditelj narodne radikalne zveze Kanelopulos je nocoj zagrozil, da bo odrekel zaupnico vladi in je sklical za jutri parlamentarno skupino svoje stranke. Paraskevopulos pa je izjavil, da je pripravljen odstopiti, če se stranki, ki ga podpirata, ne bosta sporazumeli. Jutri bo poročal kralju o zadevi.

Letalo padlo 3000 metrov zaradi brezzračnosti

CASPER, 29. — Neko letalo ameriške družbe «United Airlines», ki je letelo 10 tisoč metrov visoko, je zaradi brezzračnosti padlo tri tisoč metrov niže, ko je letelo nad državo Wyoming v ZDA. Vendar pa je letalu uspelo pristati na letališču Casper brez škode, toda en potnik je zgubil življenje, več drugih pa je bilo ranjenih. Moški je močno udaril z glavo v strop letala, potem ko si je odvezal varnostni pas, da bi obvaroval nečakinjo, ki je bila poleg njega.

NOVA RAZKRITJA AMERIŠKE REVIJE

CIA izsiljuje tuje študente da vohunijo proti svoji volji

Priporočilo posebne komisije glede podpiranja privatnih organizacij v tujini

WASHINGTON, 29. — Predsednik Johnson je danes odobril priporočilo posebne preiskovalne komisije, ki predlaga ustanovitev mešanega organizma članov vlade in zasebnikov, ki bi imel nalogo razdeljevati podpore privatnim organizacijam, zlasti študentovskim, ki delujejo v tujini, ki jih je do sedaj razdeljevala CIA.

Johnson je ustanovil posebno preiskovalno komisijo 15. februarja, potem ko je neki ameriški tednik pisal o podporah CIA glavnemu ameriškemu študentovskemu organizmu. V skladu s poročilom komisije je predsednik sporočil ustanovitev posebnega odbora, ki bo izvajal priporočila, ki jih navaja omenjeno poročilo. Posebnemu odboru bo predsedoval državni tajnik Dean Rusk in v njem bodo še nekateri člani vlade, kongresa in privatni državljani.

Poročilo posebne komisije pravi med drugim, da je nujno potrebno, da ZDA sprejmejo primerne ukrepe, da «takoj in odločno» poudarijo neodvisen značaj privatnih organizacij, ki delujejo v tujini, zato da varujejo njih učinkovitost. Poročilo priporoča, naj se kolikor mogoče hitro ukinejo podpore CIA, ne da bi škodovali tistim, ki podpore dobivajo.

Napredna revija «Ramparts», ki je prejšnji mesec razkrila financiranje CIA nekaterih študentovskih organizacij, ponovno napada v svoji zadnji številki to ameriško protivohunsko ustanovo. Revija piše, da vodi CIA veliko kampanjo med tujimi študenti, ki študirajo v ZDA, da bi iz njih napravila vohune proti njihovi volji. Revija dodaja, da se nekateri agenti CIA izdajajo za funkcionarje ministrstva za obrambo in se pečajo izključno s pridobivanjem tujcev, ki študirajo na ameriških univerzah. Ti agenti stopajo v stik s študenti in po previdnem tipanju, če mislijo da naletijo na ugodno reakcijo, jim predlagajo vohunsko in prevratno dejavnost proti njihovim vladam ter jim ponudijo denar in olajšave (tudi deset tisoč dolarjev letno). V nekaterih primerih pa se zatekajo k pritisku in tudi izsiljevanju ter grozijo, da bodo izročili njihovim poslaništvom pogodbo, ki jo je moral študent podpisati s CIA. Revija omenja izjave nekaterih tujih študentov in govori o primeru nekega afganskega študenta, ki ga je CIA najela leta 1957 in je začela leta 1962 na vse načine pritiskati nanj ter mu grozila, da bo moral zapustiti ZDA, čeprav je poročen z Američanko.

V Kairo so povabili trideset študentovskih organizacij vsega sveta, da se od 11. aprila dalje udeležijo seminarja o vmešavanju CIA v dejavnost teh organizacij. Voditelj egiptovske študentovske zveze Amin je časnikarjem izjavil, da se CIA vrinja v svetovne javne organizacije in v študentovske skupine, da jih podredi imperializmu. Dodal je, da bi se morale seminarja udeležiti tudi ameriške študentovske organizacije, ker so izjavile, da so pripravljene javno pričati o dejavnosti CIA. Član izvršnega sveta arabske socialistične zveze Edin je izjavil, da CIA koordinira akcijski načrt za ošibitev arabskih revolucionarnih držav. Načrt so pripravili prejšnji teden na sestanku CIA, ki je bil v Bejrutu.

Končno več pozornosti kmetijstvu v krajih Beneške Slovenije

Končno se je po toliko desetletjih vrnila v Špeter ob Nadiži vsaj ena izmed ustanov. V Špetru je po priključitvi pred sto leti ostala edino občina, vse druge državne ustanove in uradi so se preselili v Čedad. Zdaj pa je pokrajinski predsednik slovesno javil na sestanku županov nadiških občin, da bo sekcija videmske kmetijske potovalne katedre imela svoj sedež v Špetru in sicer za vse okolne občine: Špeter, Podbonesec, Sovodnje, Sv. Lenart, Srednje, Grmek in Dreko. Pod špetrsko kmetijsko ambulanto bodo spadale tudi narodnostno mešane občine na predhribovskem ozemlju, in sicer občine Ahten, Fojda in Tavorjana.

Svoječasno so strokovnjaki predvojnih kmetijskih potovalnih kateder v Vidmu in Čedadu izdali precej študij tudi o kmetijstvu Beneške Slovenije med njimi je znamenita razprava dr. Sellana, ki je še posebno dobro, kot domačin iz Beneške Slovenije, poznal gospodarske razmere, zlasti živinorejo, in jo je naravnost drastično opisal v njeni zaostalosti. Inž. Poggi in inž. Riva sta tudi izdala v dobi fašizma objektivne študije o gospodarskem stanju in sta zmerom, kot sploh vsi kmetijski strokovnjaki, poročala o kmetijstvu v «Slaviji», kot o posebnem pojavu, ki se je razvijal v zelo težkih razmerah. Velike koristi iz njihovih razprav ni bilo, ker ni imel fašizem denarja za take stvari in so razprave koristile le toliko, da so oblasti in širša javnost izvedeli, kaj je sploh treba napraviti na kmetijskem področju za kmetijstvo v «Slaviji». Tudi po zadnji vojni so izšle obširne študije, posebno glede gorske izboljšave, pogozdovanja in urejevanja vodnih tokov. Toda tudi vse te študije so ostale neizkoriščene, ker so bila sredstva za izvajanje prvega zelenega načrta, za pasivne kraje in za gorske izboljšave bolj kapljice kot resnična pomoč.

Vest o ustanovitvi potovalne kmetijske ambulante v Špetru prihaja hkrati z vestjo, da so bile to pot deležne znatnejšega deželnega prispevka tudi slovenske vasi Beneške Slovenije. Kar je doslej v dveh letih dala dežela ni presegalo mršavih dotacij, ki so jih slovenske občine Beneške Slovenije iz skladov za že prej navedene namene: za zeleni načrt, pasivne kraje in gorsko ozemlje. Dežela je dajala namreč do sedaj le nenačrtno po intervenciji bolj podjetnih županov v Špetru, Podbonescu in Sv. Lenartu različne zneske bolj za izvajanje javnih del, kot pa resnično za razvoj kmetijstva.

Prispevki, ki jih je deželni odbor na predlog kmetijskega odbornika Comellija odobril za razvoj, znašajo za slovenske vasi Beneške Slovenije kar nekaj nad 133 milijonov lir, ali levji del od celotnega zneska 200 milijonov, ki se tičejo predvsem Kanalske doline, Doline Bele, Dunje in nekaterih krajev ob gornjem Tilmentu v Karniji.

Razen dveh precejšnjih podpor dvema mlekarnama v Črnemu vrhu 28.800.000 in Učji 11.424.000, pa drugi deželni prispevki niso namenjeni direktno kmetijstvu, temveč cestam in vodovodom, kar pride indirektno prav kmečkemu prebivalstvu, ki mu bodo dobre ceste in vodovodi vsaj olajšali življenje v teh pasivnih hribovskih krajih. Od prispevkov za ceste bodo imele koristi slovenske frakcije ahtenske občine, cesta iz Dunje v Zajzero v Kanalski dolini, cesta pri Bodigoju v praprotniški občini idrijske doline, cesta med Brdom in Kovačevico v frakciji Podrskje v idrijski dolini, cesta v Učeji do mlekarne «Tam za skalo», cesta v Sovodnjem do Štefenika, cesta v špetrski občini do Altovice, in še Viskorša za ceste, ki jih izvaja podjetje «Krnahta». Škrutovo v svetlenarski občini in Lužnice v naborjetski občini pa sta dobili prispevek za izgradnjo vodovodov.

Zelo slabo so odrezali pa hribovski kraji Beneške Slovenije glede prispevkov za izboljševanje hribovskih krajev. Nekaj milijonov je bilo določeno v pritoku Tera v dolini Berože ni v sosednjih krajih občine Brdo, Ratenj in Gorjani. Pač pa je dobila precejšen prispevek občina Dolenje za cesto med Mirnikom in Škrijevem.

Prav nič niso tokrat dobili ne Beneška Slovenija in ne drugi kraji s slovenskim prebivalstvom v Furlaniji za živinorejo. Velike vsote za zadružne hleve so dobile furlanske občine, medtem ko je ostalo v Beneški Sloveniji pri treh do sedaj odprtih zadružnih hlevih v Mažerolah, Tipani in Ruonci.

Prehudo bi bilo za ljudi in preveč razočaranja bi nastopilo, ako bi se preveč zavlekla realizacija 133 milijonov za dela v korist kmetijstva in gozdarstva. Ljudje so postali nekoliko skeptični, ker se je sicer mnogo kokodakalo o milijardah dežele, iznesio pa le malo drobnih kreditnih jajc. Te konkretno navedene vsote so prvi vešči, sicer nehomogeni in ne ravno kmetijski prispevek, ampak bolj kot javna dela. Toda dežela bo dobila zaupanje, ako bo vsaj to hitro dala in ako se bodo dela že letos v poletju izvajala!

ar

Dragocen biser v morski školjki

SEUL, 29. — V eni izmed treh školjk, ki jih je neki bivši korejski oficir daroval svoji vnukinji za njen rojstni dan, so našli redki biser, imenovan «mavrični biser», katerega vrednost cenijo na okrog 3500 dolarjev ali več kot dva milijona lir. Bivši letalski pilot Kim Man — Song, ki je pred časom bil odpuščen iz vojske in se zaposlil kot mehanik pri avtomobilski delavnici svojega bratranca, je v znak zahvale kupil za svojo vnukinjo tri večbarvne morske školjke. Ko pa je njena mama zvrtala v školjke luknjice, da bi iz njih naredila uhane, je našla v notranjosti školjke velik večbarvni biser. Takoj nato sta se bivši pilot in njegov bratranec odpravila k nekemu draguljarju, ki je ocenil biser za absolutno redkost in označil njegovo vrednost za okrog 3500 dolarjev. Bivši pilot je seveda biser takoj prodal.

Aretirani ubijalci mehiškega škofa

DURANGO, 29. — Trije Mehikanci, katere je policija aretirala pod obtožbo, da so 4. marca ubili ka toliškega škofa Josèja Torresa, so priznali, da so škofa ubili zato, da bi se polastili njegovega avtomobila. Izpovedali so, da so nameravali izvršiti rop na neki furgon za prevažanje plač, in da so si v ta namen hoteli priskrbeti avto. Najprej so hoteli ubiti dvojico ameriških turistov, kar pa jim ni uspelo. Takoj nato so ustavili naslednji avto in s streli iz revolverja ubili avtomobilista v njem. Šele nato so se zavedli, da je voznik avtomobila bil škof.

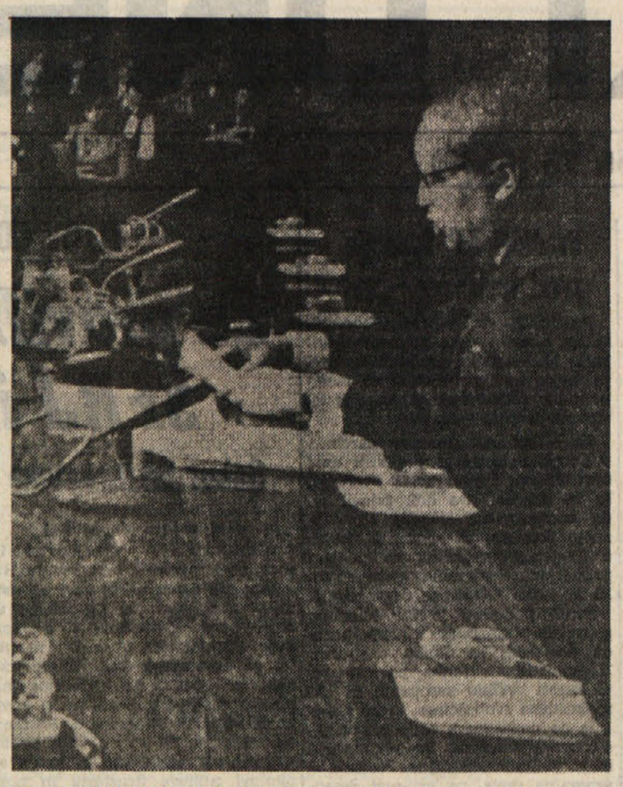

Glavni tajnik OZN U Tant razlaga na tiskovni konferenci svoj najnovejši predlog za splošno premirje v Vietnamu in za začetek pogajanj za dosego miru

KORISTNA KNJIGA

Industrija in predelovanje papirja v Italiji

Državna ustanova za celulozo (Ente nazionale per la cellulosa) *s sedežem v Rimu v Ul. R. Margherita 262, je izdala obsežni, 254 strani obsegajoči zvezek* «Industria in predelovanje papirja v Italiji ob popisu 16. oktobra 1961.» *Uvodne besede je napisal minister za industrijo trgovino in obrtništvo.*

V naslovu vsebovani panogi sta analizirani zlasti v pogledu krajevne razdelitve, števila zaposlenih, instalirane energetske moči, distribucije proizvodnje, števila prodajnih obrtnic itd.

Publikacija, ki ima ažurirane podatke do oktobra 1964, bo prišla prav vsem, ki se na tem področju udejstvujejo kot operaterji ali proučevalci.

Ustanova izdaja mesečni bilten «Cellulosa e carta», pod njenim okriljem pa so izšle številne strokovne monografije in publikacije, ki se nanašajo zlasti na gojitev industrijskega topola.

RIM, 29. — Osrednje ravnateljstvo Enalotta sporoča, da se bo žrebanje stav Enalotto redno vršilo ta teden, ker bodo dobitki državne loterije redno izžrebani v soboto 1. aprila. Enalotto sporoča, da bodo v primeru stavke posamezni loterijski poverjeniki, overili stave pri podružnicah Enalotta v barih, tobakarnah itd.

Pes že tri leta z zamenjano taco

MOSKVA, 29. — Že pred tremi leti so zdravniki opravili v Sovjetski zvezi zelo zapleteno operacijo na nekem psu. Živali so najprej popolnoma zamenjali kri ter nato izvršili amputacijo ene noge. To so potem nadomestili z nogo nekega drugega psa. Presajena noga se je popolnoma zrasla z ostalim delom telesa. Toda po šestih mesecih so nastopile nekatere motnje: presajena noga se je nekoliko skrčila. Spričo tega ne opravlja danes takega dela, kot normalna noga. Zdravniki pa so ugotovili, da je dotok krvi v presajeni organ precejšen ter da sploh ta odgovarja na vse zunanje dražljaje. Zato v Sovjetski zvezi menijo, da je mogoče presaditi velike telesne organe, čeprav je uspeh podobnih operacij še negotov.

knjige ~ gledališče ~ film ~ ples ~ glasba ~ slikarstvo

Knjiga o zgodovini knjige

Knjige o knjigi doslej še nismo imeli. S prevodom dela zagrebškega profesorja Zvonimira Kulundžića PUT DO KNJIGE, ki je v slovenski izdaji dobila naslov ZGODOVINA KNJIGE, pa smo zapolnili to vrzel v naši literaturi. V času ko imamo na vsak korak in dan za dnem opravka s knjigo, bo za vsakogar več kot zanimivo zvedeti vso tisto pot, ki jo je moralo človeštvo prehoditi, da je v svojem kulturnem razvoju prišlo do današnje knjige. Pot, ki se je danes ob prebiranju knjig sicer zavedamo, ki pa jo sicer smatramo za nekaj samo po sebi umevnega. Če pa začnemo o stvari razmišljati, če premišljamo, kakšna je bila pot do današnje pisave, do današnjega tiska, do papirja, do pisalnega stroja in vsega tistega, kar je v zvezi s knjigo, potem šele vidimo, kako pomembne so vse te stvari. In koliko časa je trajalo, da se je človek dokopal do vsega tega. Potem je to stvar, ki nas pritegne, o kateri vemo nekaj površnega, pa bi o njej vsekakor radi zvedeli še več. Knjiga o zgodovini knjige, ki je v slovenskem prevodu Frančka Šafarja našla pot v zbirko Kultura in zgodovina (Državna založba Slovenije) bo zato dragocen pripomoček za razširjenje izobrazbe našega človeka in seveda zanimivo branje za vsakogar, ki ga zanimajo stvari v zvezi s pisavo, tiskom in knjigo sploh.

O čem govori knjiga nam najlepše pove pregled vsebine. Za uvodnim poglavjem, v katerem pisec nakazuje tri pogoje, ki jih je bilo treba izpolniti, da smo prišli do sedanje knjige (pisava, papir, tisk), sledi šest razdelkov, v katerih avtor o vseh teh pogojih podrobneje razpravlja. V prvem razdelku govori o pisavi. Snov je razdeljena na vrsto poglavij, v katerih avtor razpravlja o posameznih pisavah od embionalnih oblik pisave pa do kinematografije. Drugi razdelek Kulundžićeve knjige je posvečen pisavi. V petnajstih poglavjih, ki jih druži skupen naslov Od rastlinskih listov do papirja, je govor o vsem, kar je v zvezi z zgodovino nastanka papirja in sodobno tehnologijo. Od stilusa do pisalnega stroja je naslov naslednjega krajšega razdelka z devetimi poglavji. Filozofija in pisave in legende je naslov naslednjega razdelka. V nadaljnjih poglavjih pripoveduje avtor o pisarjih in tiskarjih, zadnji razdelek pa je posvečen zgodovini tiskarstva.

Kot je opozorila že kritika hrvaške izdaje, je avtor zbral obširno literaturo in vire ter jih temeljito preštudiral ter bogato snov obdelal v luči najnovejših dognanj. Pri tem je v svoje delo vnesel tudi podatke o vsem, kar so k razvoju pisave, tiskarstva in sploh knjige prispevali tudi jugoslovanski narodi. Slovenski izdaji pa je avtor še posebej dodal toliko novega gradiva za zgodovino knjige s slovenskega ozemlja, da imamo slovensko izdajo zgodovine knjige lahko za povsem novo delo. Zaradi te za slovenske bralce dopolnjene in razširjene izdaje zasluži pisatelj prav gotovo še posebno priznanje.

Bralec bo lahko ugotovil, da zna avtor zanimivo pripovedovati, da je njegovo razpravljanje, čeprav vseskozi na strokovni višini tako zanimivo, da pritegne in zadovolji vsakogar. Posebno dragoceno dopolnitev knjige predstavlja bogato slikovno gradivo, pri čemer predstavljajo obširne razlage k slikam skorajda že dopolnitev tekstovnega dela. Predvsem pa bo seveda vsakega bralca zadovoljilo izredno bogato gradivo o knjigi s podatki z vsega sveta. Pa tudi o domači zgodovini knjige bo našel bralec toliko dragocenega gradiva, da bo s knjigo vsakdo resnično zadovoljen.

Sl. Ru.

VEDNO VEČJA ZASKRBLJENOST BRITANCEV ZARADI NAFTNE GROŽNJE

70 letal je bombardiralo «Torrey Canyon» ki se je ponovno vnela, ne pa tudi potopila

Z bombardiranjem bodo nadaljevali danes - Dim z gorečih razbitin ladje se je dvigal 300 m visoko - Reševanje morskih ptičev - Ogrožena tudi francoska obala

LONDON, 29. — Glavni stan britanske mornarice v Plymouthu je sporočil, da se je vsaj eden od treh delov, na katere se je preklala petrolejska ladja «Torrey Canyon», ki je nasedla v bližini cornowalske obale 18. marca, potopil zaradi požara, ki ga je povzročilo včerajšnje bombardiranje ladje. Danes dopoldne je skupina izvedencev, med katerimi je tudi znanstveni svetnik vlade sir Solly Zuckerman, preletela s helikopterjem ostanke ladje, da bi ugotovila sedanje stanje. Takoj nato so sklenili ponovno bombardiranje ostankov ladje za 12. uro, ker včerajšnje bombardiranje ni doseglo v celoti svojega namena. Po štirih urah je namreč visoka plima pogasila požar, ki so ga povzročile na ladji fosforne bombe.

Ponovno bombardiranje se je začelo točno ob 12.20, ko so tri letala «Hunter» odvrgla na ostanke ladje prve napaml bombe od skupnih 15 ton, kolikor jih nameravajo zmetati na ladjo, da bi povzročili požar in tako uničili ogromne količine nafte, ki so še v ladijskih rezervoarjih. Glasnik obrambnega ministrstva je namreč sporočil, da so predvidena v kratkih presledkih še štiri bombardiranja.

Takoj po prvem današnjem bombardiranju je glasnik vojne mornarice v Plymouthu sporočil, da rezultat tega prvega bombardiranja ni bil zadovoljiv.

Po drugem današnjem bombardiranju, ki so ga izvedla letala «Buccaneers», ki so odvrgla na ladjo 500- in 1000-kilogramske napalm bombe, se je petrolejska ladja ponovno vnela. Prvo letalo je zadelo zadnji del ladje, drugo letalo pa je z dvema bombama zadelo njen srednji del. Področje v bližini ladje so pred bombardiranjem popolnoma izpraznili vseh drugih plovnih objektov.

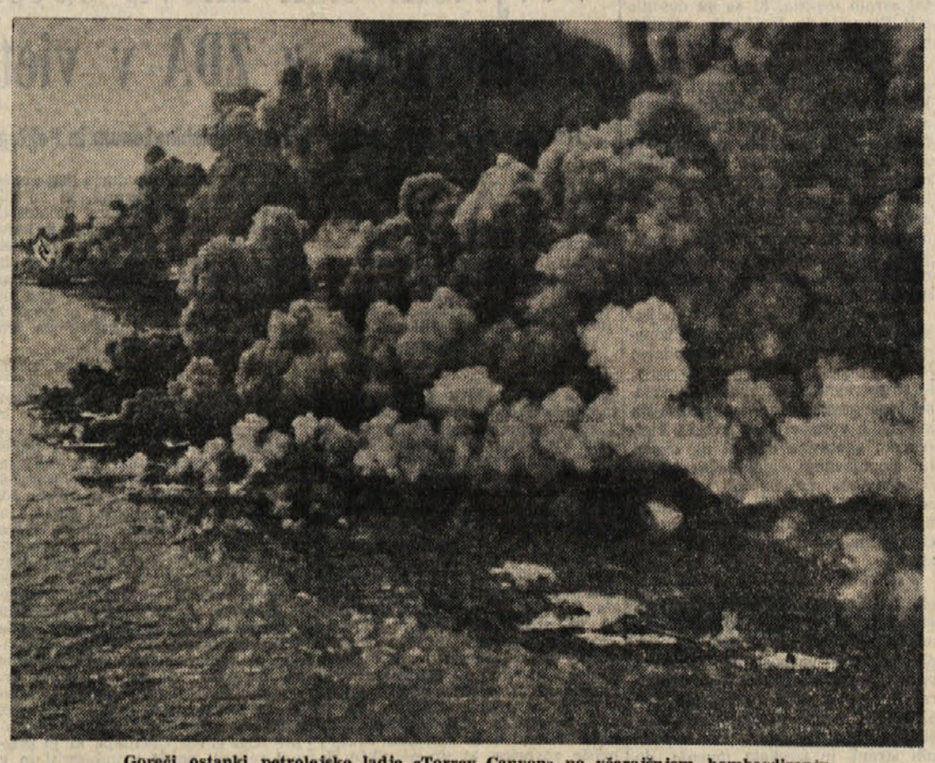

Goreči ostanki petrolejske ladje «Torrey Canyon» po včerajšnjem bombardiranju

Kljub vsem današnjim poskusom in zadetkom ladje z visoko eksplozivnimi bombami, pa se ladja še vedno ni popolnoma potopila in njen most še vedno gleda iz vode. Vendar pa so bombardiranje kmalu nato prekinili in bodo z njim nadaljevali jutri dopoldne ob 11.30. Skupno je doslej sodelovalo v akciji nad 70 letal in dim z goreče ladje se je dvigal do 300 m visoko. Ministrski predsednik Wilson je spremljal bombardiranje z obale na otokih Scilla skupno z mnogimi turisti. Predsednik je tudi dejal, da strokovnjaki obrambnega ministrstva proučujejo razne metode za zažiganje nafte, ki je prekrila morje. Na vprašanje, če so tudi po njegovem mnenju bili posegi prepozni, je Wilson dejal: «Ne, prejšnji teden je bilo upravičeno upanje na rešitev ladje. Specialisti so bili prepričani, da jim bo uspelo potegniti ladjo s čeri do velike noči.» Na vprašanje, če misli, da so ladje, ki plujejo pod «navideznimi zastavami» slabše opremljene z varnostnimi napravami kot ladje tradicionalnih pomorskih držav, je Wilson dejal: «Ni moja stvar dajati sodbe pred izidom preiskave, toda ta misel mi nikoli ni bila tuja. Mi bomo zahtevali vso odškodnino v obrambo naših britanskih interesov. Tudi liberijski odpravnik poslov v Londonu J. Dudley Lawrence je zagotovil britanski vladi, da bo njegova vlada uvedla temeljito preiskavo o katastrofi petrolejske velikanke «Torrey Canyon» čeprav je ladja pripadala ameriški družbi «Union Oil» in čeprav je imela italijansko posadko.

Britanske oblasti so v stalnih stikih s francoskimi oblastmi glede izmenjave informacij o premikih naftnih madežev na morski gladini.

Medtem je nafta, ki se je izlila iz rezervoarjev razbite ladje, v znatnih količinah dosegla plaže na obali Cornwalla pri Sent. Ivesu, Sennenu in St. Justu. Ni izključeno, da lahko nafta doseže tudi Rokavski preliv, kar bi povzročilo še večjo škodo. V tej zvezi se bo predsednik vlade Harold Wilson razgovarjal z notranjim ministrom Royem Jenkinsom, ki vodi poseben odbor za ukrepanje proti posledicam uhajanja nafte iz rezervoarjev.

Angleži na splošno odobravajo bombardiranje petrolejske ladje, vendar pa mnogi menijo, da bi ta ukrep moral biti sprejet že prej. Jutranji listi in mnogi politiki, med katerimi tudi voditelj opozicije Heath, trdijo, da bi bilo mogoče preprečiti obseg katastrofe, ki jo je povzročila ladja «Torrey Canyon», če bi vlada hitreje ukrepala.

V teku so tudi mrzlična prizadevanja za rešitev številnih morskih ptičev, ki so postali nedolžne žrtve brodoloma ladje «Torrey Canyon». Pri tem delu pomagajo tudi zaporniki kaznilnice na otoku Portland, ki pobirajo ptiče, ki so vsi premazani z nafto, jih spravljajo na obalo otoka in zdravijo v kaznilnici. Iz Holandske je odpotoval tudi znani ornitolog Kwak, ki prinaša s seboj poseben preparat, ki so ga že preizkusili pri zdravljenju ptičev, ki so bili okuženi z nafto ob holandskih obalah.

Preiskava o umoru Kennedyja

Tožilcu Garrisonu grozijo s smrtjo

NEW ORLEANS, 29. — Okrožni javni tožilec Jim Garrison je povedal danes predstavnikom tiska, da je od dne, ko je začel preiskavo o umoru predsednika Kennedyja, prejel številne smrtne grožnje. Že več tednov policijski organi stalno nadzorujejo njegovo stanovanje.

Iz Omahe v Nebraski pa medtem sporočajo, da so aretirali sinoči Lillie McMainesovo (Sandra Moffet). Zaporno povelje je izdal okrožni javni tožilec Jim Garrison, ki še vedno nadaljuje preiskavo o smrti pokojnega predsednika Kennedyja.

Vest o aretaciji ženske je sporočil šerif Louis Heyd, ki je povedal, da je zahteval za pogojno spustitev na svobodo McMainesove tisoč dolarjev kavcije. Prizadeta je plačala kavcijo ter so jo izpustili na svobodo. Danes bi se morala McMainesova zagovarjati pred sodnikom ter se mogoče zoperstaviti, upoštevajoč zvezne zakone, izročitvi v roke policijskih organov države Luisiana.

Javni tožilec Jim Garrison je zahteval, naj se aretira McMainesova, ker meni, da je zelo važna priča v okviru preiskave o uboju pokojnega predsednika Kennedyja.

Na pripravljalnih obravnavah, ki jih je tožilec Garrison sprožil proti Clay Shawu in Perry Russu, ki je glavna priča, ki zastopa Garrisonovo tezo, je ta izjavil, da se je McMainesova udeležila nekega sestanka, ki je bil leta 1963 v hiši bivšega letalca Davida Ferrie. Russ so trdi, da sta tedaj Lee Harvey Oswald (za katerega uradno menijo, da je ubil Kennedyja) in Clay Shaw razpravljala o načinu, kako bi ubila predsednika. Russo je izjavil, da je šel v Ferrievo hišo skupaj z McMainesovo, katero je tedaj poznal pod imenom Sandra Moffet. McMainesova je sedaj stara 22 let ter je živela nekaj časa v New Orleansu, a sedaj živi v Omahi s svojim 48-letnim možem Haroldom Mc Mainesom. Pretekli petek je ženska izjavila novinarjem, da se ni nikoli udeležila kakega sprejema v Ferrievi hiši. Priznala pa je, da se je seznanila z Russom ter da je bila celo njegova zaročenka. Nadalje je še izjavila, da je spoznala Ferrieja leta 1965. Ta njena izjava pa je v nasprotju s tem kar je izjavil Russo.

Drugi dve priči, in sicer Layton Martens in Gordon Novel, sta tudi zanikali Russove izjave. Gordon Novel, ki je lastnik nekega nočnega lokala v New Orleansu, trdi namreč, da je Garrisonova preiskava pravzaprav navadna sleparija.

Splavitev prve francoske atomske podmornice

PARIZ, 29. — Danes dopoldne so v Cherbourgu v navzočnosti predsednika republike generala de Gaulla splavili prvo francosko podmornico na atomski pogon «Redoutable». Ta prva od treh podmornic na atomski pogon bo postala operativna do konca 1970. Oborožena bo s 16 raketami «morje-zemlja», ki bodo dosegle cilj na daljavo 3000 km. Sprva bodo rakete opremljene s pojačeno jedrsko «glavo», kasneje pa s termonuklearno «glavo». Podmornica je dolga 128,70 metrov, široka 10,60, poganjal pa jo bo atomski reaktor, ki je pri poskusih opravil že 450.000 km, kar odgovarja enajstim krogom okrog zemlje.

Kot vse jedrske podmornice, bo tudi «Redoutable» imela dve posadki po 135 mož, ki se bodo izmenjavali vsakih 90 dni, ko se bo podmornica vrnila v svoje oporišče na Ile Longue nasproti pristanišča v Brestu. S splavitvijo podmornice «Redoutable» se je rodila tako imenovana «tretja generacija» francoske «udarne sile». Prvo generacijo, ki je že v službi predstavlja 60 letal «Mirage IV», ki so opremljeni z bombami «A». Druga generacija bo formirana do leta 1969-70 in jo bodo predstavljale rakete z dometom od 2000 do 2500 km, ki bodo hranjene v podzemeljskem oporišču v zgornji Provenci.

Kar zadeva atomske podmornice bodo v maju začeli graditi drugo enoto «Le Terrible», ki bi morala postati operativna do leta 1972.

Psička uživalka zavarovanja na življenje

TOKIO, 29. — Sedemletna psička pekinške pasme po imenu «Rica» je bila imenovana za edinega koristnika zavarovanja na življenje za en milijon yenov (okrog 1,300.000 lir), ki ga je sklenila njena gospodinja, ki je zaposlena kot gejša v znanem poletnem letovišču Wakayama. Lastnica psičke je sklenila zavarovanje, ko je zvedela, da ima visok pritisk. Nekateri listi so objavili to vest in gejša je že prejela okrog 450 pisem raznih oseb, v katerih ji ponujajo, da prevzamejo v varstvo psičko, če bi gospodinja umrla.

Poskus samomora bivše egiptovske kraljice

KAIRO, 29. — Bivša egiptovska kraljica Narrinam je, kot poroča kairski list «Al Ahram», bila sprejeta včeraj v bolnišnico v Kairu, ker je zaužila preveliko količino uspavalnih sredstev. Kot poroča list, je bivša kraljica prišla k zavesti šele po osemnajstih urah. Narrinam se je poročila s Farukom leta 1950, potem ko se je ta ločil od prve žene Faride.

Prvi film kitajske «kulturne revolucije»

PEKING, 29. — List rdečih straž «Rdeči vzhod» poroča, da je bil izdelan prvi film v skladu z «duhom kulturne revolucije». Film ima dolg in značilen naslov: «Maocetung se sreča z več kot milijon oseb ob prazniku 1. oktobra». Film so videli in odobrili najvišji odgovorni funkcionarji za kulturno revolucijo in partijo. Novi film bo verjetno zamenjal prejšnje dokumentarce o prazniku 1. oktobra, ki jih že nekaj časa ne predvajajo več. Ti dokumentarci so prikazovali oder z oblastmi, med katerimi so poleg Maocetunga osebe, ki so medtem padle v nemilost, kot na primer predsednik republike Liušaoči, sekretar partije Tenksiaoping, Taoču, Honglu in drugi. V Pekingu že nekaj časa nimajo filmskih in gledaliških predstav in bo to prvi film, ki so ga posneli in ki ga bodo predvajali po daljšem času.

MNOGO POBUD V OKVIRU PADOVSKEGA VELESEJMA

1000 strokovnjakov na zasedanju o perečih vprašanjih gradbeništva

14. razstava benečanskega obrtništva in tekmovanje med proizvajalci okrasnega železja

PADOVA, 29. — V okviru letošnjega mednarodnega velesejma v Padovi bodo organizatorji pripravili kot spremno prireditev tudi posebno študijsko srečanje posvečeno sodobnim načinom stanovanjske gradnje. Vodstvo velesejma se je odločilo za to glede na razvoj dejavnosti gradbene industrije v zadnjih dveh letih. Kakor je bilo že večkrat poudarjeno v poslovnih krogih in tudi v strokovnem časopisju, se italijansko gradbeništvo še danes bori z velikimi težavami, iz katerih se še ni moglo izmotati, čeprav kažejo gospodarski pokazateji, da je negativna konjunktura na najbolj vidnih industrijskih področjih že pred časom prepustila mesto bolj ali manj upravičenemu optimizmu. Po podatkih, ki se nanašajo na leto 1966, je skupna vrednost investicij, katerih je bilo deležno področje gradbeništva, zaostala za okoli 1.000 milijard lir, in sicer so strokovnjaki mnenja, da bi približno 50 odst. teh sredstev gradbeniki izdali za plače in mezde delavstvu, preostalih 50 odstotkov pa naj bi predstavljala skupna vrednost investiranega gradbenega materiala, odkupljenih parcel itd. Gradbeniki, ki proizvajajo za tržišče, se še vedno pritožujejo, da jim je težko najti kupce za že zgrajena stanovanja in da ostaja delež teh stanovanj stalno neprodan. Kljub čedalje širši rabi prefabriciranih materialov, ki znatno zmanjšujejo proizvodne stroške, se to področje nikakor ne more rešiti iz dolgotrajne krize. Strokovnjaki sicer napovedujejo, da bo razvojna krivulja tega pridobitnega področja še v tem letu dosegla svojo najnižjo točko, nakar se bo ponovno obrnila navzgor, vendar pa niso vsi gospodarski opazovalci tega optimističnega mnenja, ter se nekateri nasprotno boje, da bo krivulja nadaljevala svojo pot navzdol še vse leošnje leto in morda tudi do srede prihodnjega leta.

Vodstvo padovskega velesejma je z namenom, da bi po svojih močeh pripomoglo k razčiščenju tega važnega vprašanja, sklenilo uvesti med spremne prireditve letošnjega 45. mednarodnega velesejma, tudi poseben študijski dan, posvečen vprašanju gradbeništva in še posebej porabi prefabriciranih materialov za gradnjo stanovanjskih blokov. Strokovnjaki se bodo srečali 10. junija ob 9. uri, v kongresni dvorani na velesejmu; glede na zanimanje, ki ga je doslej pokazal širok krog italijanskih gradbenikov, industrijcev in profesionistov iz vse Italije, pa računajo, da bo temu srečanju prisostvovalo okoli 1000 kvalificiranih strokovnjakov.

Med ostalimi spremnimi prireditvami naj omenimo tudi 14. razstavo beneškega obrtništva, ki ga bo priredila deželna zveza obrtniških podjetij, in sicer na okvirno temo ločne stene, s katero se v sodobnih stanovanjih delijo posamezni prostori na dva ali več delov. V okviru te širše pobude pa bo beneški institut za delo iz Benetk priredil posebno tekmovanje med proizvajalci okrasnega železja in okrasnih izdelkov iz bakra, medi, jekla in drugih tvarin.

Na pobudo vodstva padovskega velesejma se bo tudi v Italiji v kratkem sestavilo združenje za zaščito patentiranih vrst trdnih pen, in sicer po zgledu podobne organizacije, ki je bila ustanovljena v Zahodni Nemčiji pred šestimi leti. Pobudo za to je vodstvo velesejma prevzelo na podlagi odločnega stališča, ki so ga zavzeli predstavniki nekaterih vidnejših industrijskih podjetij iz Italije, ki proizvajajo plastične mase ter trdne pene kot so razni poliesteri, in podobno. Razprava o tem vprašanju je stekla med kongresom o hladu, ki je bil v okviru lanskega velesejma v Padovi. Pred dnevi se je s tem namenom sestalo v tem mestu trideset predstavnikov italijanskih kemičnih industrij in strokovnjakov, ki so poslušali daljše poročilo nemških strokovnjakov, med njimi predstavnikov znanega kemičnega koncerna Badische Anilin und Sodafabrik iz Ludwigshafena ter «Deutsche Güteschutzgemeinschaft Hartschaum & V.» iz Frankfurta. Na zasedanju so zbrani predstavniki industrijskih podjetij naročili posebnemu odboru strokovnjakov, naj pripravi okvirni načrt za sestavo takšne organizacije v Italiji kakršna je zahodnonemška,

Tunika iz rožnato-oranžnega platna, okrašena na naramnicah s cvetnim vzorcem, ki se ponavlja še na velikem srednjem žepu ter ob robu «bermuda» hlač. Model Zingone Ventanni — (Ente Moda Turin)

Obleka z dolgim jopičem iz črtastega crêpa, sončnih barvnih odtendov; na bokih zaokroženi rezi. Ovratnik in manšete iz belega piqueta. Model modne hiše Princess Luciana — (Ente Moda — Turin)

Svečana večerna obleka iz vzorčaste svile v rožnato vijoličasti barvi. Vratni izrez ter rezi ob straneh in žepi okrašeni s svitkom iz enake svile. Čevlji Dal Cò. Model modne hiše Valentino — (Ente Moda Turin)

ČETRTKOVA ČRTICA

Raztrgana nogavica

Morilec sploh ni poskušal skriti sledov. Krvave prstne odtise je bilo moč najti povsod po sobi, pa tudi majhno sekiro, s katero je umoril Emmeline Wilkins. Morilsko orodje so našli pod kavčem v dnevni sobi.

Primer je bil za policijo prav enostaven. Celo brez vseh dokazov je bilo povsem jasno, da je morilec Alfred Wilkins, mož umorjene ženske. Tudi vzrok umora je bil jasen. Emmeline ni bila niti lepa niti privlačna ženska. Vsi sosedje so soglasno izjavljali, da je bila prepirljiva in sploh sila neprijetna ženska. Čeprav so se zgražali nad zločinom, je bilo jasno videti, da niso skrivali simpatij za Alfreda Wilkinsa.

Detektiv Larry Fogarty, ki je moral raziskovati primer, seveda ni imel nobene simpatije do morilca. Zanj je bil vsak umor najokrutnejši zločin, zato je hotel najti morilca za vsako ceno. Toda kako naj najde človeka, ki je bil po vseh opisih, ki jih je dobil, povsem povprečen človek, kakršnih je v mestu, velikem kakor je New York, na desettisoče?

Čas zločina je po izpovedih sosedov lahko ugotovil. Nekako ob 20.30 tega večera so slišali Emmeline, kako kriči. To ni nikogar presenetilo, saj je bil takšen njen običajni razgovor z Alfredom. Nato je bilo iznenada spet vse tiho. Sočasno so zaslišali iz stanovanja tresk. Sosedje se niti takrat niso posebno vznemirili, ker so domnevali, da jo je Alfred v prepiru zopet izkupil. Čez nekaj trenutkov je bilo slišati iz stanovanja šum, kakor bi kdo po tleh vlekel težek predmet. Sosedje so postali radovedni, toda ne toliko, da bi se bili pobliže zanimali za enega od mnogih spopadov v družini Wilkins.

Umor so odkrili šele naslednji dan, ko je raznašalec mleka opazil, da vrata niso zaprta. Fant je nekolikokrat pozvonil, a ker se ni nihče oglasil, je stopil v stanovanje. Ko je zagledal iznakaženo truplo, je spustil na tla vse steklenice, ki jih je imel v rokah, in s krikom planil na stopnišče

Ko je prispela policija, je našla Emmeline sredi dnevne sobe. Njena glava je bila iznakažena zaradi udarca z nekim topim predmetom. Ob truplu je ležal velik kovček, v katerega je Wilkins očitno hotel spraviti truplo. To bi ne bilo uspelo niti kakemu čarovniku, ker je bila Emmeline s svojimi sto in nekaj kilogrami prava pošast.

Larry Fogarty je skušal v stanovanju najti kako sled, ki bi mu pokazala, kje se je Alfred skril po zločinu. Ta trud je bil popolnoma zaman. Videti je bilo, da Alfred ni imel ne prijatelja ne znanca, niti se ni ukvarjal s kakim konjičkom. Sploh je bil Alfred povprečen in brezpomemben tip.

— Ne morem vam dati niti točnega opisa, — se je Larry pritoževal svojemu šefu. — Če bi ga bile vsaj zanimale ženske ali če bi hodil v kakšen klub, da bi ga zanimalo kegljanje, bi vsaj vedeli kje naj ga iščemo. Toda kako? Kako naj ga najdem?

Med razgovorom se je medtem pojavilo zanimivo mnenje Ne glede na to, koliko je Alfred sovražil svojo ženo, mu bo po dvajsetih letih zakona težko živeti brez nje. In gotovo ga bo motila osamljenost.

Saj je sicer rad imel družbo. Kadarkoli je mogel, je odhajal v kavarno pri Charleyu. Ne toliko zaradi piva, ki ga je tam popil, ampak zaradi družbe, ki jo je tam našel. Toda Charleyeva kavarna je bila v neposredni bližini Alfredovega stanovanja, tako da ni bilo verjetno, da bi še po zločinu zahajal v to kavarno.

Toda kje naj ga išče? Larry ni verjel, da se bo morilec zatekel v kak manjši hotel. Verjetno bo na ulici iskal ljudi svoje vrste — osamljene, izgubljene, ki jih je moč veliko najti na ulicah, posebno ponoči.

Osem noči se je Larry sprehajal po newyorških ulicah. Kdove ali ni že kdaj srečal Alfreda ali ga prehitel, pa tega ni opazil. Konec koncev Larry ni mogel ustaviti vsakega človeka srednjih let in srednje rasti

V deveti noči se je Larry odločil, da bo prenehal z zasledovanjem. Stopil je v neko ekspresno restavracijo, da bi nekaj zaužil in popil skodelico kave. Medtem je opazoval goste.

Pogled mu je obstal na človeku, ki je sedel v kotu. Bil je zaposlen s krožniki, ki so stali pred njim. Nato je Larry opazil, da je imel človek nogavico na eni nogi raztrgano.

To je bilo v pozni jeseni in precej hladno. Človek je bil sicer povsem dobro oblečen in ni varčeval, ko si je bil naročil večerjo. A vendar je imel raztrgano nogavico. Zakaj?

Tu nekaj ni bilo v redu. Larry je to podzavestno čutil. Vzel je svojo skodelico in se preselil k mizi v kotu, za katero je sedel neznanec z raztrgano nogavico.

Larry je pričel temeljito motriti svojega soseda. Je imel sive ali modre oči? Je imel črne ali plave lase? Tega zares ni mogel takoj ugotoviti. Kdo bi sicer mogel opisati človeka? Bil je nekoliko zgrbljen, tako da je mogel težko ugotoviti njegovo višino in njegova leta.

Če je bil to Wilkins, je bilo Larryju povsem jasno, zakaj mu ljudje, ki so Wilkinsa poznali, niso mogli dati točnega opisa.

— Zdi se mi, da sem vas spoznal, se je obrnil Larry do gosta ob njegovi mizi.

Človek ni ničesar rekel, toda žlica mu je padla na krožnik.

— Vi ste Wilkins, ali ne?

— Domnevam, da ste policaj.

— Da.

— Saj se sploh nisem skrival. Nenehno sem se gibal po mestu, se sprehajal po ulicah in razmišljal, ali me ne bo kdo poznal. Hodil sem mimo mnogih policajev v uniformi, toda nobeden ni postal pozoren name. Mislil sem, da sem na varnem. Kako ste me spoznali?

— Ne boste mi verjeli. Izdala vas je raztrgana nogavica.

— Ne razumem.

— Ko sem to opazil, se mi je porodila zanimiva misel. Če kdo umori svojo ženo, mu nihče več ne krpa nogavic.

— Seveda bi si bil mogel kupiti nove nogavice, toda na to nisem niti pomislil. Za to je vedno skrbela moja žena. Priznati moram, da je vedno skrbela za to, da je bilo moje perilo v redu. Da, na to bi bil moral malo misliti. Tako so rekli: človek umori svojo ženo, a nato nihče ne skrbi več zanj.

— V redu, Wilkins. A zdaj pojdite z mano.

V zaporu je imel Wilkins dovolj časa razmišljati o izdajalski raztrgani nogavici.

WENZEL BROWN

— Videš, Jakec, kaku jo je pogruntau Mao! Je reku, de za štedirat za dohtarja je zadosti tri leta jn ne šest, ku do zdej. Jn pole je reku, de ni dobro preveč brat. De več ku človek bere, bol zabit postaja.

— E, tu sm tudi jest zamerkau. Jest rečem, de je sploh preveč knih na sveti. Jn ledje vse tu berejo jn pole so zmiram bol zmešani. Jn pole se zmišlavajo vseh sort naumnosti.

— Kepej, kepej! Meni se zdi, de je teh ledi, ke pišejo bukve, vre preveč. De je, ku se reče, nadprodukcija. Sej danes vse piše knige jn pesmi. Jn je tega puhno povsod, kamer se obrneš. Vlade be mogle te pesnike jn pisatelje nomalo, vsaj za an cajt, prepovedat. Ke vre zdej jemamo tolko knih, de jeh ne reviramo prebrat.

— Ma ne samo zastran tega. Ke s temi pisatelji je tudi drugače križ. Ke skori vsi jemajo strašno douge jezike jn delajo povsod samo zgago.

— Jemaš prou! So ku ani avokati jn vtikajo povsod svoj nus jn vse skritizirajo, de ne ostane cela nobena reč. Videš, pitorji so pej vselih drugačni. Narprej uani neč ne govorijo od drugeh reči, od politike, od narodov jn drugo. Uani samo od emocje, od toplote, od plosker, od harmonije jn taku naprej. Samo tako, ke se ne more nobeden ofendirat. Uni dan sm šou gledat ano tašno razstavo. Jn sm vidu, de je njeh umetnost prou ljudska, prou popard. So ble na tisti razstavi lesene žlice, an ploh za peglat ses škenalam od železne postle, aparat za se brit, ana pompa za gaset uagenj, an telefon, vseh sort škatelc, an pekač za peč štrukolo...

— Ma kej si biu pr upim?

— Ma kašen upim! Na razstavi od slik sm biu. U Kulturnem domi. Jn so ble tašne slike, de je vsak lahko zastopu, kej je. Jn ke morbet če be namalali, be lahko kašen ne zastopu, kej je, tiste žlice niso namalane, ma prou ta prave. Videš, tu lahko vsak zastope jn tu je prava ljudska umetnost. Jn sm vidu tudi tam ano tašno leseno reč, ke pravejo, de se kliče «hlapec» jn je u stareh cajteh nucalo za se sezuvat škorne. Jest tega nisem nikoli vidu jn taku sm se nekej še nauču jn je bla ta razstava zame tudi poučna. Videš, taku more bet umetnost. Poučna. Jn pole sm vidu tudi ano moderno dekoracjo za toaleto. Je blo an kep špeglčkov, de se lahko gledaš nutre, jn pole je bla zraven tudi tista škatlca za karto, ke jema od zdoli tisto šfežo, ke vlečeš ven karto. Znaš, tašno, ke se dene nutre ceu paketič jn ke je karta pjegirana taku, de vsaki bot potegneš ven ano karto z drugo.

— A, videm, videm. Jn kej je bla u škatlci tudi karta?

— Ne, karte ni blo. Jo je narbrž kašen zmaknu. Ma meni je stala forte pr srci tista škatlca, zatu ke je jemela lep pokrov. Ma so bili tam okuli zmiram ani mladenci, ke so me gledali, jn taku sm pestu stat.

— Jn kej si še vidu?

— Ja, je blo še tolko reči. Denmo reč tisto leseno orodje, ke so ga anbot nucale gospodinje za mečkat krampir al pomidoro. Jn še tolko drugeh reči. Narbulše, de greš pogledat.

— Ma prou bom šou. Ke sm prou radoveden.

— Ben, če greš, provirej zmakent tisto škatlco!

V soboto zvečer v Kulturnem domu

V soboto zvečer bo v Kulturnem domu nastopil pevski zbor Glasbene matice iz Ljubljane, ki ga vidimo na sliki v sestavi, kot je nastopil 21. junija lani na mednarodnem festivalu pevskih zborov v Szczecinu na Poljskem

ZA TISTE, KI ŠE VERUJEJO V LETEČE KROŽNIKE

Naloga strokovnjaka Edwarda Uhlerja Condona

Za razvozlanje zagonetke naj bi se zagotovil pristanek letečega krožnika Pomoč elektronskih možganov - Ljudje, žrtve lastnih prividov - Težko je prepričati nekoga, ki hoče v nekaj verjeti

Po drugi svetovni vojni so časopisi prvič začeli objavljati vesti o nekakšnih skrivnostnih letečih telesih, spričo svoje oblike splošno imenovanih tudi leteči krožniki. Pripisovali so jim najrazličnejše pomene, v glavnem pa je med ljudmi prevladovalo prepričanje, da gre za leteče naprave, prihajajoče z drugih vesoljskih teles ter upravljane od bitij, ki so dosegla višjo stopnjo tehnične civilizacije od naše. Sicer pa skrivnost letečih krožnikov še danes ni pojasnjena. Med številnimi tezami v zvezi z njimi je tudi tista, po kateri sploh ne gre za resnične, torej dejansko obstoječe predmete, marveč samo za privide, do katerih prihaja ob določenih atmosferskih in drugih naravnih razmerah.

V ZDA, kjer so pojavu od nekdaj posvečali dokajšnjo pozornost, so ustanovili tudi poseben biro za njegovo proučevanje. Gre za biro ameriškega letalstva za ugotavljanje «neidentificiranih letečih objektov» — kot tu uradno imenujejo leteče krožnike. Sedež ustanove se nahaja na vrhu univerzitetne zgradbe za astrofiziko v Coloradu. Ameriški tednik «Newsweek» je semkaj poslal svojega dopisnika, da bi si stvar ogledal in o njej poročal.

Letalsko poveljstvo je nalogo, da leteče krožnike primora na pristanek, poverilo dr. Edwardu Uhlerju Condonu, odličnemu petinšestdesetletnemu teoretskemu fiziku, enemu od stebrov te znanstvene panoge v ZDA

Profesorju Condonu je jasno, da so mnogi leteči krožniki, ki so jih baje ljudje videli, prejkone bili navadni zračni baloni, sateliti, letala ali celo zvezde, katerih oblike so se bile spremenile zaradi toplotnih razlik v zračnih plasteh. Vendar pa manjši del poročil o pojavu letečih krožnikov prihaja tudi od strani oseb, ki se ukvarjajo z znanostjo in katerim je moč verjeti. Morda so leteči krožniki pojav, ki ga človek še ni pojasnil, morda pa tudi zares gre za obiskovalce z drugih planetov. Condon ne zavrača nobene od teh možnosti, dokler ne pride do zanesljivih dokazov. «Kako morete govoriti, da je nekaj verjetno ali pa tudi ne, če o tem prav nič ne veste,» pravi on.

Da bi izvedel kaj več o letečih krožnikih, je Condon ob sodelovanju svojega pomočnika Roberta Lowa, bivšega prodekana univerze v Coloradu in meteorologa, izdelal zelo natančne vprašalne pole, v katere morajo tisti, ki so videli leteče krožnike, vnesti vse podatke o njihovi velikosti, obliki, gibanju, hitrosti, barvi, siju in celo vonju letečega predmeta. Učenjaki bodo potem te podatke posredovali elektronskim možganom. In ko jih bodo ti proučili ter razporedili, bodo verjetno v teh odgovorih ugotovili, oziroma odkrili določene zakonitosti — določen čas, določene atmosferske okoliščine, enako obliko ali barvo ali kaj podobnega. Doslej se je glede tega slabo napredovalo, ker da ljudje — po Condonovih besedah — «pozimi pretežni del časa prežive v hišah in se ne zadržujejo zunaj».

Pred kratkim je bilo sporočeno, da so leteče krožnike ponovno opazili v Iowi, Kansasu, New Mexicu in Illinoisu. Radovedneži, ki so se takoj odpravili na mesto samo, pa so Condonu pošiljali svoja poročila z vsemi podrobnostmi.

Condon je za potrebe svojih raziskovanj prejel 313.000 dolarjev. Od tega bo nekaj porabil, da bo pripadnike prometne policije na avto cestah opremil s fotografskimi aparati, ker so pač ti stalno na cestah in so najpogosteje prvi tam, kjer so se bili pojavili leteči krožniki.

Condon in Low sta zaprosila za pomoč tudi številne strokovnjake, od psihologov do atmosferskih fizikov in astronomov, ter od njih zvedela mnoge važne podatke. Neki psiholog je n.pr. dejal, da ljudje pogosto izjavljajo, kako so videli leteče krožnike, in sicer zaradi tega, ker nagonsko streme za tem, da bi si tisto stvar nedoločene oblike, ki so jo opazili med letom, zamislili kot nekaj znanega. Pogosto zamenjujejo tisto, kar so videli, s tem, kar mislijo, da so videli, tako da n.pr. — kot pravi harvardski astronom Donald Menzel, ki je v svojih študijah dokazal, da so mnoge znane zgodbe o letečih krožnikih gole izmišljotine — «nekaj, kar se samo zdi kovina, v svojih zgodbah obravnavajo kot resnično kovino».

Condon in Low sta se obrnila tudi na avtomobilsko industrijo za pomoč. «Imamo nekaj stotin primerov,» pravi Condon, «kjer priče zatrjujejo, da so jim leteči krožniki zaustavili vozila in povzročili motnje v radijskih sprejemnikih».

Condon se je o tem razgovarjal s podpredsednikom Fordove družbe ter ga prosil za mnenje strokovnjakov. Odgovor: samo električna sila, ki bi bila 400.000-krat močnejša od Zemljinega magnetnega polja, bi lahko avto zaustavila.

Sicer pa naj Condon v zvezi z letečimi krožniki odkrije karkoli, vseh ljudi gotovo ne bo prepričal o pravilnosti svojih zaključkov. Celo najpopolnejši dokaz za to, da je kaj izmišljeno, si je mogoče tolmačiti v obratnem smislu, v našem primeru tako, češ da tisti majhni zeleni marsovci vendarle obstajajo. Condon je tudi navedel primer, ki ga je bil doživel blizu jezera Erie, kjer je bil v pesku, nedaleč od mesta, od koder so bili opazili leteče krožnike, odkrit zagoneten temen madež. Potem ko so madež skrbno fotografirali in pesek poslali v kemično preiskavo, je bilo ugotovljeno, da je bil madež od človekove seči. Condon je to zgodbo povedal na seji nacionalne znanstvene ustanove, s čimer je hotel malce podražiti tiste, ki verujejo v obstoj letečih krožnikov in marsovcev. Eden od prisotnih pa je povsem resno pripomnil: «Zdi se, da imajo marsovci enake ledvice kot mi.»

«BIOLOŠKA URA» dr. D. NEUMANNA

Stoletne, včasih tudi tisočletne izkušnje so preprostega, torej nešolanega človeka privedle do določenih ugotovitev, ki včasih mejijo na vraže. To lahko ugotovimo tudi pri našem človeku, posebno pri starejši generaciji. Toda to ni lastnost le naših ljudi, pač pa naletimo na take pojave povsod po svetu. Prebivalci obalnih področij v severni Nemčiji pravijo na primer: «Ob oseki se otroci ne rodijo.» Zanimivo je pri tem, da tudi šolani ljudje teh krajev, na primer veterinarji, temu verjamejo, pa čeprav ta trditev nima z znanostjo nobene zveze.

In vendar se je začel s tem vprašanjem ukvarjati nemški znanstvenik, ki je prišel do določenih ugotovitev o nekem razmerju med osekami in določenimi biološkimi pojavi. Nemški biolog dr. Dietrich Neumann z univerze v Wuerzburgu v Zahodni Nemčiji je na raznih področjih atlantske obale odkril neko vrsto muh, ki ji znanstveno pravijo «clunio». Ta prileze iz jajčeca le vsakih petnajst dni in izključno ob zelo nizkem morju, to se pravi ob oseki. Toda na različnih področjih imamo oseko ob raznih urah. Zato je nemški strokovnjak križal muhe z raznih področij in ugotovil, da je plod tega križanja torej mlade muhe zlezel iz jajčec časovno prav «v sredini» torej med oseko enega kraja in oseko drugega kraja.

Dr. Neumann je pojav krstil kot biološko uro. Še bolj zanimiva pa je «biološka ura», ko vzamemo v poštev noč odnosno dan. Pri živih bitjih, ki so aktivna čez dan, kamor spada tudi človek, dosežejo biološke funkcije svoj višek okoli poldneva.

Nekatere «biološke ure» pa se ne orientirajo le po ritmu sonca, pač pa v smislu Luninega cikla. Znanstveniki z zoološkega zavoda v Goettingenu so odkrili več živali, ki sploh ne upoštevajo sončnega ritma, pač pa se ravnajo po Luninem ritmu.

Znanstvenikom še ni uspelo najti razlago, kje je tista sila, ki sproži to biološko uro. Poskusili so to tudi z operacijo.

Neki vrsti hrošča so z operacijo omrtvičili za nekaj dni njegov čut za spoznavanje ritma dneva in noči. Toda žival se je kmalu spet «opomogla» in po dveh tednih je ponovno sledila svojemu staremu biološkemu ritmu.

Vprašali se bomo, čemu sploh takšna raziskovanja? Dr. Ruedger Wever z znanstvenega inštituta v Andechsu v Zahodni Nemčiji je to znanost poglobil in prišel tudi do zanimivih, rekli bi praktičnih ugotovitev: Prišel je na primer do sklepa, da človek, ki potuje z reakcijskim letalom iz Amerike proti Evropi, «bolj zdravo potuje» kot če leti v obratni smeri. Prišel je nadalje do ugotovitve, da je dolgo potovanje z letalom ponoči bolj zdravo kot potovanje čez dan. To je preizkusil in preveril tudi konkretno — na pticah.

Planet Mars ni pust trdi Clyd Tombaugh

LAS CRUCES (New Mexico), 27. — Astronom Clyd Tombaugh, ki je odkril planet Pluton, je prepričan, da je planet Mars prekrit z gostim in bujnim rastlinstvom. Ameriški znanstvenik glede tega pravi: «Ko sem temeljito proučil vse pojave na Marsu, ki ga opazujem že 38 let, sem prišel do sklepa, da so nekatera področja Marsa prekrita z gostim in bujnim rastlinstvom».

Znanstvenik je nadalje zatrdil, da bo človek, preden bo stopil na Mars, moral poslati okoli planeta satelit z močnimi fotografskimi aparati, da bi ugotovil dejansko stanje. Nato je dobesedno nadaljevanje. «Zares bi bilo nedopustno in velika napaka, tvegati, da se edini nam dostopni planetni biološki laboratorij okuži s klicami, ki bi jih prinesli z Zemlje.»

Znanstvenik je svojo trditev razložil takole: Spremembe v barvah na določenih področjih na Marsu so posledica sprememb v vegetaciji in ne vulkanskega pepela, kakor zatrjujejo nekateri. Če bi bilo res, da gre za posledice vulkanskega pepela, bi logično izhajalo, da vulkani na Marsu bruhajo enkrat pepel ene, drugič pepel druge barve.

Prepotrebne zaščitne tute

OTTAWA, 29. — Neko farmacevtsko podjetje v Torontu, ki se je specializiralo za pripravljanje pilul proti spočetju, je moralo pred kratkim obleči vse svoje nameščence s posebnimi tutami, kajti delavci so bili v nevarnosti, da se deloma spremenijo v ženske. Če bi dolgo delali v navadnih oblekah, bi bilo možno, da jim začno rasti prsi, glas pa bi se jim spremenil v ženskega.

Gre za farmacevtsko podjetje «Ortho pharmaceutical Canada» iz Toronta, katerega zdravnik dr. Robert Jewiss je rekel, da so nove tute nujno potrebne, kajti hormoni, ki jih uporabljajo pri izdelovanju pilul, morejo povzročiti pri moški delovni sili neprijetne posledice. Učinek hormonov, ki bi jih delavci vdihavali med delom, bi se ne pokazal takoj, pač pa le čez nekaj mesecev.

modni kotiček

Obilica novosti hkrati pa vsak po svoje

Skupna poteza vseh pa so še vedno kratka krila

London nadaljuje brez vsakega obotavljanja z modo mini kril, Pariz hoče, da bi bila vsa dekleta oblečena v črtasta oblačila, v Italiji je skorajda obvezna mini obleka iz belega blaga, medtem ko se Amerika navdušuje za tako imenovano «naivno» linijo, ki obstaja iz močno vezenih bluz in oblek, okrašenih še z raznimi naborki in drugimi našivi. Kaj naj torej izberemo v tolikšni množici tako različnih idej in novosti?

Ameriške ideje glede letošnje ženske mode so naslednje: precej kratka krila, obleke ravno krojene s širokimi, kavbojskimi pasovi, ki slonijo globoko na bokih, ter raznovrstni vezeni okraski, podobni tistim, ki smo jih bile do sedaj vajene videti le na posteljnih pregrinjalih, miznih prtih itd. K vsem tem oblačilom predpisujejo ameriški modni ustvarjalci še svojevrstne klobuke, nekatere podobne kavbojskim, druge pa takšne, kot so jih ženske nosile v času največje slave Grete Garbo. K vsemu temu je treba dodati še tkanine, ki so vse izredno močnih barv in živahnih vzorcev, ki jih v Ameriki priporočajo tudi za večerne priložnosti.

Angleži se navdušujejo za mini kostume in za hlačne kostume, to je za kostume z izredno kratkimi, zvončasto krojenimi krili in pa za kostume z dolgimi, moško krojenimi jopiči ter z dolgimi hlačami iz istega blaga. Razen tega so Angleži, ali bolje rečeno angleška dekleta, vedno bolj navdušena nad kratkimi krili, tako da so že prave izjeme, oziroma bele vrane tiste, ki jih ne nosijo vsaj dvajset centimetrov nad koleni. Tudi Angleži — oprostite, Angležinje — so za močne barve, med katerimi imajo glavno besedo oranžna, rumena, močno zelena, vijoličasta in še druge barve. Mlada angleška dekleta nosijo rade tudi gladko krojene obleke, brez vsakega pasu, h katerim spadajo čevlji z nizko peto in s paskom, kot jih po navadi nosijo majhni otroci. Pri takšnih čevljih nosijo še živo pisane, debele nogavice in torbice različnih barv (da le niso črne, ali rjave).

V Franciji pa se zelo navdušujejo nad črtastimi tkaninami, tkanimi, kot jih navadno nosijo dekleta za igranje tenisa. Iz takšnih tkanin v različnih barvah so bile skorajda vse modne kolekcije pariških modnih ustvarjalcev v tem mesecu. Črtaste obleke so bile okrašene s širokimi, ohlapno zvončanimi, ali zapetimi pasovi, ki so imele zaponke v obliki velikih čr... Francozi so se v nasprotju z Američani in Angleži odločili za bo... globoke izreze, ki bodo pri pole... nih oblekah še posebno poudarjen...

In Italijanke? Če bodo hote... biti po modi, potem bodo mora... izpopolniti svojo letošnjo garderob... s čimveč oblačili iz belih tkanin. Tako bodo modni plašči iz beleg... volnenega blaga, prav tako be... pa bodo tudi obleke, mini kril... nogavice in tudi čevlji. Poleg vs... te beline pa niso italijanski mod... ustvarjalci pozabili, da gospoduj... jo v letošnji modi vse mavrič... barve ter so zato pripravili vrs... modelov v najrazličnejših barvni... kombinacijah, ki gredo od zelen... oranžne, vijoličasto-modre, rožn... to-rumene in še do drugih drzn... barvnih kombinacij.

Tolikšna obilica novosti in id... ima seveda tudi eno dobro las... nost: da bodo namreč po mo... tudi vse tiste, ki niso nikoli z... razne modne ekstreme in ki s... raje držijo pravila, da je le... in moderno le tisto, kar vsaki pr... staja. In to je še edina sreča!

MOSKVA, 29. — Skupina sovjetskih fizikov je objavila poročilo, da je v laboratoriju izdelala nekaj mikroskopsko majhnih količ in neke nove kovine, ki ima v primerjavi z drugimi izredne lastnosti. Med drugim bi mogla ta njihova kovina prenesti pritisk 23... ton na kv. cm. Kolikšna je ta odpornost kovine, bomo videli, če jo primerjamo z enako lastnostjo najbolj rabljene kovine in sicer jekla za gradnjo železniških mostov odnosno tirnic. To jeklo zmore kvečjemu štiri tone pritiska na kv. cm.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Upočasnite nekoliko svoj ritem dela, da bi se preveč ne izčrpali. Iz ljubezenskih izkušenj, ki jih imate, potegnite ustrezen pouk.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Odlično razumevanje z družabniki in sodelavci. Z najmlajšimi ste lahko popustljivi, toda ne neodločni.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Ne silite na spodrsljivo področje špekulacij. Kratkotrajen nesporazum med zakonci.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Na mestu samem zavrnite neki na videz izredno ugoden, v resnici pa zelo škodljiv predlog. Znašli se boste v družbi starih prijateljev.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Zagoto vite si popolno svobodo akcije in misli. Skupnost idej vas bo še bolj povezala z drago osebo.

DEVICA (od 23.9. do 22.9.) Brez strahu se spoprimite z nalogo, ki vam bo poverjena. Potrebno vam je trdnejše duhovno ravnovesje.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Posvetite kako urico tudi delom, ki so bolj zabavna kot koristna. Prejeli boste ugodno sporočilo o nekem prijatelju.

ŠKORPIJON (od 23.10. do 21.11.) Imate še dovolj časa, da se temeljito pripravite na podvig, ki ga imate v načrtu. Nemudoma obvestite nekega prijatelja o nevarnoti, ki mu grozi.

STRELEC (od 22.11. do 20.12.) Uredite čimprej svojo administracijo, ker bo sicer nered preplavil vse. Bodite bolj jasni v svojih odnosih do nežnega spola.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Utrdili boste svoje poslovne vezi z nekim tekmecem. Potrebni ste daljšega počitka.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Začnite se ukvarjati z dejavnostmi, ki bodo koristne tudi za vašega duha. Vaše čustvene želje so brez podlage.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Današnji dan ni primeren za sklenitev posla, ki ga imate v mislih. Izkoristite proste ure za koristno sprostitev v naravi.

RADIO TELEVIZIJA

ČETRTEK, 30. MARCA

Radio Trst A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 — Poročila - 7.00 Koledar - 7.30 Jutranja glasba - 11.35 Šopek slovenskih - 11.50 Glasbila in barve - 12.00 Za smeh in dobro voljo - 12.30 Za vsakogar nekaj - 13.30 Glasba po željah - 17.00 Skupina «New Harlekin» - 17.20 Italijanščina - 17.30 Glasba za transistornik - 18.15 Umetnost in prireditve - 18.30 Skladbe Jakova Gotovca - 18.50 Trio Louja Bennetta - 19.00 Pisani balončki - 19.30 Najnovejši uspehi - 20.00 Šport - 20.30 «Prozaična vsakdanjost», igra v petih dejanjih - 22.30 Bjelinski: Tretja sonata za klavir - 22.50 Glasba za lahko noč.

Trst

12.25 Tretja stran - 13.15 Mali ansambli - 13.30 Mozartov koncert št. 4 - 13.45 Literarna oddaja - 13.55 Violinist Nereo Tonazzi - 14.40 Orgle.

Koper

6.30, 7.30, 13.30, 14.30, 15.30, 19.15 — Poročila - 7.15 Jutranja glasba - 10.15 Polke in valčki - 11.00 Kreislerjeve klasične melodije - 11.15 Pesmi - 11.30 Današnji pevci - 12.00 in 13.00 Glasba po željah - 13.40 Frankova makedonska suita - 14.00 Glasba po željah - 15.00 Operetna glasba - 15.45 Slov. narodne - 16.20 Radijski oder - 17.40 Ital. narodne pesmi - 18.00 in 19.30 Prenos RL - 19.00 Orkester Riddle - 22.15 Ritmi - 22.35 Nočni motivi.

Nacionalni program

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 — Poročila - 8.30 Pevci lahke glasbe - 9.07 Zvočni trak - 10.05 Operete in glasbene komedije - 10.30 Šola - 11.00 Triptih - 11.30 Operna antologija - 13.30 Glasbeno-govorni spored - 14.40 Pisana glasba - 16.00 Program za mladino - 16.30 Nove ameriške plošče - 17.20 Neapeljske pesmi - 17.30 Balzac: «Gli Chouans» - 18.15 Veliki variete - 19.30 Luna park - 22.00 Kratka zgodovina glasbene komedije - 21.05 Glasbena fantazija - 22.15 Koncert.

II. program

7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 — Poročila - 8.45 Orkester - 9.40 Glasbeni album - 10.15 Pet celin - 10.40 Glasbeno-govorni spored - 11.42 Pesmi desetletja - 13.00 Zanimivosti - 14.00 Juke box - 14.45 Nove plošče - 15.15 Pogovorimo se o glasbi - 16.00 Rapsodija - 17.05 Ital. pesmi - 17.35 Veliki orkestri - 18.35 Enotni razred - 20.00 Operetni program - 21.00 Glasbeno-govorni spored - 21.40 Plesna glasba.

III. program

18.30 Lahka glasba - 18.40 Kulturne aktualnosti - 19.15 Koncert - 20.10 Straussova opera «Saloma» - 22.40 Revija revij.

Slovenija

6.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 19.30 — Poročila - 8.05 Glasbena matineja - 8.55 Radijska šola: Nenavadni pogovor - 9.25 Srbske narodne - 9.40 R. Gobec: Na travniku - 10.15 V mariborski Operi - 11.00 Turistični napotki - 11.15 Sprehod z orkestri - 12.00 Na današnji dan - 12.10 Domači ansambli - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Pahorjeve miniature - 13.30 Priporočajo vam... - 14.05 Iz pravljičnih baletov - 15.20 Zabavni intermezzo - 15.30 Melodije - 16.00 Vsak dan za vas - 17.05 Turistična oddaja - 18.00 Aktualnosti - 18.15 Scene iz Verdijevega Rigoletta - 18.45 Jezikovni pogovori - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Glasbene razglednice - 20.00 Domače pesmi in napevi - 21.00 Sto let slovenske lirike - 21.40 Glasbeni nokturno - 22.10 Večer skladb G. F. Händla - 23.05 Plesni orkester.

Ital. televizija

Od 8.30 do 12.00 Šola - 17.00 Tvoja prihodnost - 17.30 Dnevnik - 17.45 Program za mladino - 18.45 Kmetijska oddaj 19.15 Poljudna znanost - 19.45 Športne vesti in ital. kronike - 20.30 Dnevnik - 21.00 Detektivka 21.50 Poje Corrado Lojacono - 22.05 Stara civilizacija Sardinije - 23.00 Dnevnik.

II. kanal

18.30 Tečaj francoščine - 19.00 Nikoli ni prepozno - 21.00 Dnevnik - 21.15 Oddaja o mladini - 22.15 «Veliki kameleoni», drugo nadalj.

Jug. televizija

9.40, 14.50 in 16.10 TV v šoli - 11.00 Angleščina - 11.30 in 16.40 Glasbeni pouk - 17.05 Poročila - 17.10 Zapojte z nami - 17.25 Pionirski TV studio - 17.55 Obzornik - 18.15 Še en korak - 18.35 Pet notnih črt - 19.05 Dežurna ulica - 19.40 in 20.15 Madrid: košarka Real-Olimpija - 20.05 Obzornik - 20.50 Alžir - 21.10 Operna scena - 21.40 Poročila.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 15,5, najnižja 10,4, ob 19. uri 10,6, vlaga 60 odst., zračni tlak 1006,6 rastoče, veter 17 km severovzhodnik, nebo pooblačeno, morje razgibano, temperatura morja 10,9 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, ČETRTEK, 30. marca
Branimir
Sonce vzide ob 5,50 in zatone ob 18,29. Dolžina dneva 12,39. Luna vzide ob 0,00 in zatone ob 8,05.
Jutri, PETEK, 31. marca
Benjamin

SEJA POKRAJINSKEGA SVETA

Ustanova industrijskega pristanišča bo razlastila še 2.650.000 kv.m zemljišč

Od teh 1.750.000 v dolinski občini, 680.000 kv.m v miljski in 220.000 kv.m v tržaški občini - Pokrajina proučuje namestitev slovenskih napisov

Na sinočnji seji tržaškega pokrajinskega sveta je predsednik dr. Savona odgovoril na vprašanje, ki mu ga postavili komunistični svetovalci Colli, Donadel in Kapelj v zvezi z vestmi, da bo Industrijsko pristanišče ponovno razlaščalo zemljišča v dolinski, miljski in tržaški občini. Svetovalci so v svojem vprašanju poudarili, da bi morala pokrajinska uprava poseči v to zadevo v zaščito prizadetih ljudi, ki jim bodo razlastili zemljo. Hkrati so omenili, da Industrijsko pristanišče je doslej plačevalo zelo nizke cene za razlaščena zemljišča, in jih nato prodajalo industrijskim podjetjem po znatno višjih cenah, čimer naj bi imelo precejšnje dohodke. Zato so tudi vprašali, ali izvaja imovina industrijskega pristanišča v vrednosti nad eno milijardo res prav iz dobička kupo-prodaje zemljišč.

Predsednik dr. Savona je izjavil, da je ustanova Industrijskega pristanišča zaprosila vladni komisariat za dovoljenje, da razširi svoje zmožje za nadaljnjih 2,650.000 kv. metrov, in sicer 680.000 kv. m v miljski občini (delno pri Orehu, delno v dolini Ospa), 220.000 kv. m v tržaški občini (na južnem obronku Sv. Pantaleona) in 1.750.000 kv. m v dolinski občini (ob cesti, ki vodi v Boljunec).

Glede imovine ustanove industrijskega pristanišča je predsednik dejal, da jo ocenjujejo za nad eno milijardo lir. Ta imovina pa, je poudaril, ne izhaja le iz prodaje zemljišč po višjih cenah, ker jih je odkupila od razlaščencev po «zelo nizkih cenah», marveč delno tudi iz prispevkov, ki jih je država dala na razpolago za industrializacijo Trsta. Z državnimi prispevki je industrijsko pristanišče razlaščevalo zemljišča uredilo in zgradilo infrastrukture. Za vsa ta dela je investiralo 5 milijard lir, ki jih je treba dodati k ceni za nakup zemljišč, če se hočejo določiti dejanski stroški. Nadalje je dr. Savona poudaril, da je industrijsko pristanišče prodajalo industrijam zemljišča po sorazmerno nizkih odnosno političnih cenah, da je omogočilo industrializacijo področja.

Glede razlastitev zemljišč pa da je industrijsko pristanišče vedno ravnalo po pravilih znamenitega zakona bivše ZVU št. 66 in zakona dev. 2359 od leta 1865, ter da je zemljišča kupilo na osnovi prostih pogajanj. K dejanski razlastitvi se je industrijsko pristanišče zatekalo le v skrajnih primerih, ko ni prišlo do dogovora. Za tiste lastnike zemljišč pa, ki so se obrnili na sodišče, je poudaril predsednik, je ustanova industrijskega pristanišča plačala zemljišča po cenah, ki jih je določilo sodišče.

Nato je predsednik poudaril, da se bo pokrajinska uprava še naprej zanimala za politiko nakupovanja zemljišč ustanove za industrijsko pristanišče, upoštevajoč na eni strani potrebe po pravični odškodnini skromnim kmetom, po drugi strani pa, da se čimbolj omejijo razlaščevanja.

Ker je tudi demokristjanski svetovalec Celli postavil vprašanje glede zaščite Krasa pred morebitno gradnjo industrijskih obratov na Krasu, je predsednik dejal, da se bo pokrajinska uprava glede tega vprašanja zavzemala, da se nadaljnje potrebe industrijskega pristanišča uskladijo s potrebo zaščite naravnega bogastva kraške okolice in v skladu z medobčinskim regulacijskim načrtom, ki ga sedaj pripravljajo. Pokrajinska uprava, je nadalje dejal predsednik, bo posredovala pri deželni upravi za izdajo deželnega zakona, ki naj bi urejeval razlastitve nepremičnin v javne koristne namene, ki niso v breme države.

Komunistični svetovalec Colli je izjavil, da ga odgovor ne zadovoljuje, in je poudaril, da ostajajo vprašanja v zvezi z razlastitvami industrijskega pristanišča še vedno odprta in resna. Dejal je, da industrijsko pristanišče razlašča tudi tista področja, ki so jih občine v svojih regulacijskih načrtih namenile v druge namene. Zato je poudaril Colli, bi morala pokrajinska uprava to vprašanje reševati skupno s prizadetimi občinami.

Nadalje je predsednik dr. Savona odgovoril na vprašanje komunistov Collija in Furlana, ki sta ga vprašala, kaj namerava ukreniti pokrajinski odbor, da se zagotovi, da bo center za sadje in povrtnino v Trstu imel javni značaj in da bodo pri njegovi upravi sodelovale tudi krajevne ustanove. Predsednik je poudaril, da je to pobuda družbe SHELL, kateri so se pridružile še FIAT, IRI in druge velike ustanove. Dejal je tudi, da bo lahko podrobneje obvestil pokrajinski svet o tem vprašanju, ko bo seznanjen z načrtom, ki ga bo v kratkem izdelala SHELL.

Odbornik za javna dela Visentin pa je odgovoril na vprašanje komunističnih svetovalcev Kaplja in Škrka, ki sta vprašala predsednika, kdaj bo pokrajinska uprava poskrbela za namestitev raznih napisnih tabel krajevnih imen in kažipotov na pokrajinskih cestah tudi v slovenščini, zlasti še v tistih krajih, kjer prebiva v večini slovensko prebivalstvo. Odbornik je poudaril, da bo pokrajinska uprava to vprašanje rešila v najkrajšem času in na najbolj primeren način v duhu programskih izjav predsednika. Izjavil je, da se njegov oddelek že resno ukvarja s tem vprašanjem. Po drugi strani pa moramo pripomniti, da so pred nekaj dnevi, na pokrajinski cesti, ki pelje s Proseka na Opčine, postavili kažipot za Briščike samo v italijanščini. Nato je odbornik za finance in proračun Dassovich, na zadevna vprašanja demokristjana Collija in komunista Collija in Weissove obširno obrazložil delovanje posvetovalnega odbora za deželno načrtovanje.

Pokrajinski odbor je sinoči z večino glasov sprejel sklepe o pooblastilih sveta odboru za odobritev določenih sklepov v imenu sveta, ter odobril nov osnutek konvencije o medicinski fakulteti tržaške univerze.

Spacal razstavlja v občinski galeriji

Otvoritev Spacalovih razstav je v Trstu vedno privabila veliko občinstva, slikarjevih prijateljev, umetnostnih kolegov in ljubiteljev umetnosti na sploh. Tako je bilo tudi sinoči v občinski galeriji, kjer Lojze Spacal razstavlja petnajst olj, štiri tapiserije in štiri risbe. Tudi tokrat je umetnik ostal zvest svoji priljubljeni motiviki, v glavnem našemu Krasu in Istri, le da so njegove barve tokrat nekoliko drugačne, močnejše kot po navadi, vendar to plat njegove razstave prepuščamo strokovni kritiki, ki bo sledila.

Ob otvoritvi razstave je bila občinska galerija že tesna, toliko je bilo ljudi, ki so se ob stenah pomikali od slike do slike. Med drugim smo med občinstvom opazili jugoslovanskega konzula v Trstu Žarka Milutinovića s soprogo, profesorja umetnostne zgodovine na ljubljanski univerzi akademika dr. Franceta Steleta, tržaškega občinskega odbornika Dušana Hreščaka, deželnega svetovalca dr. Jožeta Škerka, pokrajinskega svetovalca dr. Rajka Dolharja, dr. Decleva od RAI, člana mešane italijansko - jugoslovanske komisije Crtomira Kolenca iz Kopra in veliko tržaških umetnikov, med katerimi je bil tudi kipar Marcello Mascherini.

Razstava bo odprta, kot smo že pisali, do 6. aprila in sicer z običajnim urnikom: ob delavnikih od 10. do 13. in 17. do 20. ure, ob praznikih pa od 11. do 13. ure. Ogled razstave priporočamo.

S SINOČNJE SEJE MILJSKEGA OBČINSKEGA SVETA

Milje odločno proti napravam za predelavo smeti pri Orehu

Ugotovitve miljskega župana in dveh tehnikov o podobnih napravah v drugih mestih

Sinoči je bila v Miljah seja občinskega sveta, na kateri je župan najprej poročal o problemu izgradnje obrata za predelavo in sežiganje odpadkov ter smeti, ki ga tržaška občina namerava zgraditi na svojem zemljišču pri Orehu, ki pa spada pod miljsko občino. Tozadevni sklep tržaškega občinskega sveta je naletel v Miljah na hud odpor in povzročil upravičeno zaskrbljenost občinskih upraviteljev. Novi obrat bi zajel najprej 25.000 kv. metrov, nato pa bi se razširil in zajel skupno 35.000 kv. m površine, in to v trikotu med cesto Trst-Koper ter cesto, ki se pri Orehu odcepi proti Miljam. V regulacijskem načrtu miljske občine je to področje določeno za razvoj industrijskih obratov, blizu pa je področje za stanovanjska naselja delavcev. Tam blizu, in sicer v smeri proti morju, pa je v načrtu gradnja velike tovarne FIAT Grandi Motori.

Ko je miljska občinska uprava zvedela za namene tržaške občine je miljski župan bil na razgovoru na tržaškem županstvu, kjer so razpravljali o tej zadevi. Po tem razgovoru si je miljski župan skupno z dvema tehnikoma ogledal take obrate, ki so jih zgradile občina Lucca, Rovigo in Vicenza, da bi na samem kraju ugotovili, kakšne so posledice njihovega delovanja. O tem ogledu je delegacija napravila poročilo, ki ga je župan na sinočnji seji prebral. V vseh treh omenjenih mestih so take naprave približno 10 km izven mesta, na prostem, kjer ni naselij, pač pa redke hiše. Povsod so ugotovili, da je v okolici obratov velik smrad, da na hiše in kulture pada prah, ki močno škoduje kulturam, da so se zelo razmnožili komarji in muhe itd. Ljudje, ki stanujejo tam v okolici, se zelo pritožujejo. Kapaciteta teh obratov je 500 stotov dnevno, medtem ko bi bila kapaciteta obrata pri Orehu 2 tisoč stotov, nato pa 4 tisoč stotov dnevno.

Spričo vsega tega je miljski občinski svet soglasno in odločno zavrnil predlog o gradnji takega obrata pri Orehu in je odobril resolucijo, v kateri utemeljuje svoje stališče ter pooblašča župana, da o problemu izgradnje obrata nekje drugje razpravlja s tržaško občinsko upravo in ustanovo za industrijsko pristanišče.

Nato je župan opozoril občinski svet na drugo zelo važno vprašanje, ki se tiče miljske občine, zlasti pa Milj. Gre namreč za rešitev zelo zapletenega problema izgradnje železniške proge, ki bo zelo nujna zlasti po izgradnji tovarne Fiat Grandi Motori, ter cestne zveze Trst-Milje. Posebna komisija, v kateri sta tudi dva predstavnika miljske občine, se bo sestala 4. aprila in se bo lotila podrobnejše razprave o tem problemu.

Občinski svet je po teh županovih sporočilih z večino glasov odobril občinski obračun za leto 1965 in obračun občinskega podjetja ACNA za leto 1965.

Obvestilo pedagoškega odseka Sindikata slovenske šole

Pedagoški odsek Sindikata slovenske šole obvešča začasne učitelje, da bo priredil pripravljalni tečaj za posebni natečaj, ki ga je razpisalo šolsko skrbništvo v Trstu. Predavanja bodo dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek ob 17. uri v Gregorčičevi dvorani v Ul. Geppa 9.

Prvo predavanje bo v torek, 4. aprila.

Vpisovanje za ta tečaj bo pred začetkom prvega predavanja.

Odbor

SEJA DEŽELNEGA SVETA

Kritike in pohvale v razpravi o ustanovi za razvoj kmetijstva

Poročili večine in manjšine o zadevnem zakonskem osnutku - Popoldne je poseglo v razpravo šest svetovalcev - Odgovor odbornika Dal Masa o nesreči v Rablju

Včeraj se je deželni svet dvakrat sestal, zjutraj in popoldne, ter obravnaval zakonski osnutek o deželni ustanovi za razvoj kmetijstva. V začetku seje so bili na vrsti odgovori odbornikov na vprašanja in interpelacije svetovalcev, nakar so začeli razpravljati o omenjenem zakonskem osnutku.

Svetovalec Angeli (PSI) je podal poročilo večine o osnutku, komunist Moschioni pa poročilo v imenu manjšine. Angeli je dejal, da bo nova ustanova pomenila učinkovito orodje za deželne posege v kmetijstvo. Ta ustanova je sad političnega preokreta in pomeni posebno zadolžitev, da se načnejo in rešijo stara in resna nerešena vprašanja kmetijstva v naši deželi. Ustanova bo prevzela nase uresničenje tistega dela deželnega načrta za razvoj gospodarstva, ki se tiče kmetijstva. Zatem je Angeli zavračal kritike levice in desnice v komisiji na račun zakonskega osnutka. Med drugim je dejal, da je desnica sploh načelno nasprotna tej ustanovi.

Komunist Moschioni je zatem podal poročilo manjšine o osnutku. Rekel je, da zakonski osnutek ni zadovoljiv kljub nekaterim popravkom, ki so jih vnesli vanj v komisiji. Predvsem bi morali proučiti vrsto vprašanj v kmetijstvu in poiskati vzroke zaostalosti in neso razmerij v kmetijstvu. Le na ta način bi lahko izvedli stvarne ukrepe za obnovo kmetijstva in za njegov napredek. Dejal je, da bi morali predvsem zadati udarec zemljiški renti, zaradi katere so visoki proizvajalni stroški in ne morejo kmetje svobodno uresničiti svojih pobud. Zaradi tega so kmetje tudi žrtve trgovskih špekulacij s pretvezo svobodnih pobud. Svetovalec je tudi zahteval, naj se ukinejo znatni prispevki raznim ustanovam, v kmetijstvu, ki ne ustrezajo namenom, za katere so bili ustanovljene.

Na popoldanski seji se je začela razprava, v katero je poseglo šest svetovalcev, in sicer Virgolini (KD), Bacicchi (KPI), Devetag (PSU), De Biasio (KD), Gefter Wondrich (MSI) in Morpurgo (PLI).

Demokristjan Virgolini je pohvalil zakonski osnutek, češ da bo mnogo pripomogel k razvoju kmetijstva. Dejal je, da se bo izboljšala življenjska raven kmetovalcev, kar bo ugodno vplivalo tudi na druge panoge. Ustanova bo usmerila na novi podlagi napore kmečkih posestev. Pospeševala bo ustanavljanje posestev, ki bodo lahko zadostovala sama sebi, razen tega bo podpirala komasacijo zemljišč in sodelovanje na zadružni podlagi.

Komunist Bacicchi je dejal, da bo v svojem govoru analiziral predvsem politični pomen zakonskega osnutka ter da bodo razne tehniške plati zakona orisali drugi svetovalci njegove skupine. Predvsem je polemiziral s socialisti ter jim očital, da so popustili v primerjavi s svojim stališčem leta 1964, ko niso hoteli sodelovati v deželnem odboru predvsem zaradi stališča demokristjanov do ustanove za razvoj v kmetijstvu. Omenil je neko izjavo poslanca Fortune, deželnega tajnika PSU. Citiral je tudi nekaj člankov iz «Avantija», iz katerih naj bi sledila sprememba stališča socialistov. Skratka, socialisti so sprejeli v odboru tista stališča, ki so jih zavrnili leta 1964. Rekel je, da zakon sploh ne zadovoljuje pričakovanj. Na koncu se je tudi vprašal, kakšna je povezava med ustanovo za razvoj kmetijstva in deželno finančno družbo. Znano je namreč, da bo tej družbi predsedoval socialist. Bacicchi je v polemiki s KD citiral tudi nekaj, stavkov iz zadnje enciklike papeža Pavla VI.

Socialist Devetag je polemiziral z izjavami svetovalca Bacicchija. Rekel je, da se socialisti niso odpovedali svojim stališčem. Ker pa sodelujejo z demokristjani in republikanci so seveda morali tudi glede tega zakonskega osnutka pristati na kompromis, ki je najboljši od tega, kar se je dalo doseči. V osnutku se ne zrcalijo vsa stališča socialistov, toda to ne pomeni, da se je stranka odrekla svojim smotrom. Na koncu je dejal, da pomeni zakonski osnutek pravi preokret v kmetijstvu ter da vsebuje tudi zahteve sindikalnih organizacij in ACLI.

Misovec Gefter Wondrich je dejal, da je zakonski osnutek z raznih zornih kotov pravzaprav odveč ter da vsebuje mnogo pomanjkljivosti. Kritiziral ga je tudi s pravne plati. Seveda se bo z ustanovo še bolj povečalo število uradnikov.

Demokristjan De Biasio je dejal, da je zakonski osnutek koristen ter je poudaril, da bo treba uvesti v kmetijstvo razne novosti. Dejal je, da bo treba ustanavljati zadružne kleti, klavnice, mlečne centrale in poskrbeti za velike hladilnike.

Liberalec Morpurgo je kritiziral metode, ki so botrovale pripravi zakonskega osnutka. Kritiziral je tudi pristojnost ustanove za razlaščevanje in druge prisilne ukrepe. Po njegovem bi smela imeti pristojnost samo za usklajevanje raznih pobud. Oblika, ki jo predvideva zakonski osnutek za ustanovo, je sad političnih sporazumov med strankami leve sredine, ki jih liberalci pač ne morejo odobravati.

V začetku seje je odbornik za delo Dal Mas odgovoril socialistoma Moru in Bertoliju in komunistu Calabrii na vprašanji o nesreči v rabeljskem rudniku, pri kateri je izgubil življenje rudar Kaus. Omenil je med drugim, da je tudi deželna uprava posredovala, da bi se v rudniku čimbolj zmanjšala za delavce nevarnost na delu. O odgovorih drugih odbornikov na vprašanja svetovalcev bomo poročali drugič.

V glavni bolnišnici so včeraj popoldne nudili prvo zdravniško pomoč 21-letni Mariji Deangeli iz Ul. S. Michele 24, ki je bila nekoliko pobita in opraskana po obrazu in desni roki. Izjavila je, da jo je napadel njen bivši zaročenec, ko se je vračala domov.

OD SKUPNIH 50.000 ZAVEZANCEV «VANONI»

Do včeraj oddanih samo 16.000 davčnih prijav

Danes posluje urad za oddajanje prijav «Vanoni» dopoldne in popoldne

Osrednji urad za neposredne davke je do včeraj zvečer prejel nekaj čez 16.000 davčnih prijav «Vanoni», ki jih morajo davčni zavezanci izročiti kakor vsako leto do 30. marca. Od omenjenih prijav, ki so dospele na pristojni urad, so jih 16.110 izročili zasebniki ter okoli 300 kolektivne tvrdke. V primerjavi s stanjem ob istem času lanskega leta, je število izročenih prijav približno na enaki višini. Do 30. marca mora izročiti prijavo okoli 50.000 zavezancev. Lani je na tržaškem izpolnilo davčno prijavo «Vanoni» 45.963 zasebnikov in okoli 300 kolektivnih tvrdk. Danes in jutri bo urad posloval od 8. do 14. ter od 17. do 20. ure. Poleg številnih zasebnikov, ki bodo prinesli osebno svojo prijavo, in ki se jih vsako leto zadnje dni nabere nič toliko pred okenci pristojnega urada, pričakujejo tudi vse skupinske prijave, za katere skrbijo stanovske organizacije (mesarjev, trgovcev, obrtnikov itd.) in ki jih predstavniki posameznih organizacij predhodno zberejo od svojih članov. Za prijave, ki bodo dospele v pristojni urad po pošti, je odločen datum na žigu poštnega urada, ki je posamezno prijavo sprejel.

Potrjeno vodstvo tržaške delegacije mešane zbornice

Kakor napovedano je bil včeraj dopoldne na trgovinski zbornici sestanek članov tržaške delegacije italijansko jugoslovanske trgovinske zbornice, na katerem so predlagali imena odbornikov, ki bodo predstavljali tržaško organizacijo v izvršnem odboru zbornice. Predlagani odborniki so dr. Eugenio Catta, Dušan Košuta, Marino Kralj, Stanko Bole, P. M. Petrucco, dr. Raimondo Latcovich, ing. Claudio Pascimben in Francesco Prioglio. Glede se tiče tržaške delegacije italijansko-jugoslovanske zbornice je bil za predsednika organizacije za zadnjo poslovno dobo potrjen dr. L. Vatta, za podpredsednika pa Dušan Košuta. Tajnik delegacije je postal načelnik zunanjetrgovinskega oddelka trgovinske zbornice dr. Maurel. Na trgovinski zbornici v Milanu bo danes popoldne sestanek italijansko-jugoslovanske trgovinske zbornice, na kateri bodo med drugim imenovali novega predsednika organizacije, ki bo nasledil nedavno tega preminulega dr. L. Medo. Na to mesto naj bi imenovali opolnomočenega ministra Notarangelija, ki je znana in ugledna osebnost in ki se dobro razume na vprašanja, ki zadevajo gospodarsko sodelovanje med Italijo in Jugoslavijo in ki je večkrat načeloval italijanskim gospodarskim delegacijam v Jugoslaviji.

Stavka delavcev v Tovarni strojev

V okviru stavk v naših ladjedelnicah v protest proti sklepom CIPE in negotovosti glede zaposlitve so včeraj stavkali dve uri od 14.15 dalje delavci v Tovarni strojev in uradniki na glavnem sedežu Italcantieri. Popoldne so se zbrali na skupščini v prostorih Delavske zbornice v Ul. Duca d'Aosta. Danes bodo stavkali dve uri v Tržaškem arzenalu, za prihodnji teden pa se pričakuje zaostritev stavkovnega gibanja.

Prof. Octav Onicescu, ki poučuje na vseučilišču v Bukarešti, bo na povabilo rektorja tržaškega vseučilišča in dekana inštituta za mehaniko predaval na sedežu tega inštituta na Trgu Europa 1. Vseh predavanj bo deset. Romunski znanstvenik bo začel predavati v ponedeljek 3. aprila o temi: «Splošna mehanika». Vsa predavanja se bodo začela ob 18. uri.

27 ladij počivalo v pristanišču zaradi stavke pristaniških delavcev

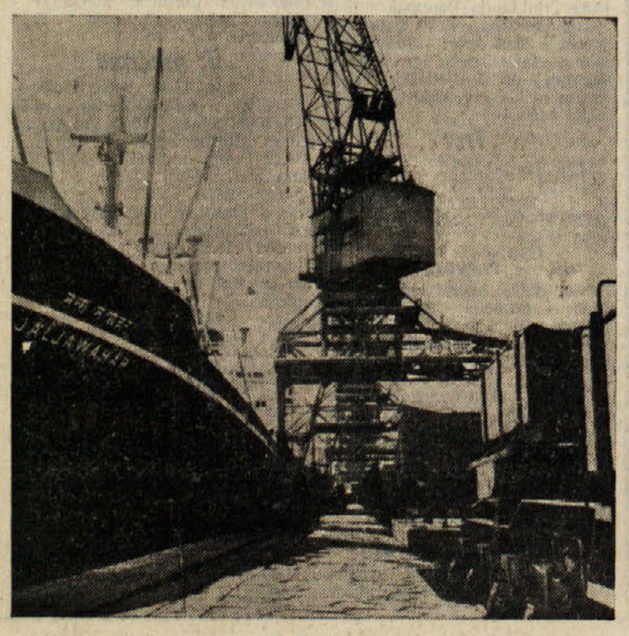

Osemnajstim ladjam, na katerih je zaradi stavke delo počivalo ves dan v torek, se je včeraj pridružilo nadaljnjih devet enot, tako da je skupno število ladij naraslo na 27. Med njimi prevladujejo enote z italijansko zastavo, tuje ladje pa pripadajo Jugoslaviji, Indiji, Albaniji, Grčiji, Libanonu, Združeni arabski republiki, Norveški, Nizozemski, Panami in nekaterim drugih državam. Stavka pristaniških delavcev, ki zahtevajo priznanje vrste gmotnih in normativnih postavk, ki so jim bile v dobršni meri že obljubljene, a ki jih kljub vsem obljubam niso še deležni, in ki so se vzdržali dela predvsem v znak protesta proti priznanju tako imenovane funkcionalne avtonomije državnemu obratu Italsider v Piombinu, se bo zaključila danes zjutraj ob 8. uri, ko bo v trgovinski luki že 30 ladij. Že sinoči so bila ob pomolih starega in novega pristanišča vsa pristajališča zasedena (14 ladij v novem in 13 ladij v starem pristanišču), tako da bodo morale zadnje enote, ki bodo dospele v Trst, počakati zunaj pristanišča. Iz slike, ki smo jo posneli včeraj popoldne v novem pristanišču, je razvidno mrtvilo, ki je pred stavko pristaniških delavcev vladalo v luki.

Na ministre za državne udeležbe, industrijo in trgovino

Interpelacija sen. Vidalija o obratu Grandi Motori Fiat

Senator želi vedeti za razne pogoje gradnje, za odkupno ceno za zemljišča, za razdelitev stroškov za gradnjo, kdaj se bo gradnja začela, itd.

Senator Vittorio Vidali (KPI) je 24. t.m. naslovil na ministra za državne udeležbe in na ministra za industrijo in trgovino daljšo interpelacijo v zvezi z napovedano zgraditvijo obrata Grandi Motori-Fiat v Trstu.

V interpelaciji, ki obsega deset točk, postavlja senator Vidali naslednja vprašanja: 1. kakšne pogoje je postavila Fiat za gradnjo obrata Grandi Motori-Fiat v Trstu; 2. kje bo zgrajen obrat in kaj je vodilo pobudnike, da so izbrali to mesto, zlasti v zvezi s stroški za gradnjo temeljev in stavb, v katerih se bo vršila proizvodnja; 3. od katerih ustanov in od katerih lastnikov se bo odkupilo zemljišče, na katerem se bo zgradil obrat Grandi Motori-Fiat; 4. koliko bodo stale operacije v zvezi s prenosom lastnine za omenjeno zemljišče; 5. Kakšni so načrti za pripravo potrebnih infrastruktur, ki jih bo zahteval takšen obrat, tako zlasti cestnih, železniških in pomorskih povezav; 6. koliko bo stala realizacija pobude in koliko posamezna dela v okviru celotnega načrta; 7. kako se bodo razdelili stroški za gradnjo obrata in kolikšen bo del, ki ga bodo morali kriti posamično država, Zavod za industrijsko obnovo, Zavod za industrijsko pristanišče, Krožni sklad, dežela Furlanija - Julijska krajina, krajevne ustanove in Fiat; 8. Kakšen vpliv bo imel novi obrat na razvoj obmejnega prometa na prehodih pri Škofijah in pri Lazaretu, odnosno na prizadetem odseku meje med Italijo in Jugoslavijo; 9. na podlagi kakšnih dogovorov s posameznimi krajevnimi ustanovami in deželo je v bil sestavljen načrt gospodarskih perspektiv in zlasti kako se je upoštevala nujnost razvoja prizadetih občin, med temi zlasti občine Milje; 10. za kdaj je predviden začetek del pri gradnji novega obrata in kdaj naj bi ta začel delovati. Zaradi važnosti navedenih vprašanj je senator Vidali v interpelaciji pripisal, da želi odgovor na navedene točke čim prej.

Saragat prevzel pokroviteljstvo nad razstavo cvetja

Predsednik republike Giuseppe Saragat je sporočil s posebno brzojavko, ki jo je poslal generalni tajnik predsedništva republike dr. Picella predsedniku 12. mednarodne razstave cvetja, sadja in zelenjave dr. Albertu Savoni, da bo prevzel pokroviteljstvo nad to pomembno tržaško razstavo. Pobudi so se pridružili tudi predsednik vlade Moro in drugi ministri.

Na razstavišču na Montebellu pripravljajo sedaj z vso vnemo razstavo. Glavno pozornost posvečajo prireditelji v tem trenutku šolskemu natečaju «Sadje in povrtnine v mladinski umetnosti». V zadnjih dneh je posebna komisija pregledala več kot 3.000 slikarskih del, ki so jih poslali učenci otroških vrtcev in osnovnih šol iz vseh šol v deželi Furlanija-Julijska krajina. Člani žirije so bili prof. Dino Predonzani (član šolskega skrbništva v Trstu), dr. Estella Brunetti (nadzornica za umetnost pri skrbništvu za spomenike), akademski slikar Edoardo Devetta (predsednik kluba ljubiteljev cvetja) in predsednik «Garden cluba» Bruno Natti.

Žirija je pregledala vse risbe ter prisodila prve nagrade, ki jih bodo razdelili med številne malčke v otroških vrtcih ter učence osnovnih šol. Nagrade zadevajo seveda na eni strani otroke, ki obiskujejo otroške vrtce, a na drugi šolarje, vključene v posamezne razrede (od 1. do 5. razreda). Med nagrajenci so tudi številni otroci iz tržaške pokrajine.

Stavka tekstilcev

Pokrajinska sindikata tekstilnih delavcev Nove delavske zbornice CGIL in CCdL sporočata, da bo jutri 31. t.m. v Trstu kot po vsej državi 24-urna stavka vseh tekstilnih delavcev v znak protesta zaradi razbitja pogajanj za sklenitev nove delovne pogodbe. Sindikati zahtevajo delovni teden, ki bo trajal 5 dni, zvišanje mezd, dopolnilna pogajanja, priznanje sindikalnih pravic, odstranitev razlik v plačah za mladoletne in povečanje števila dni dopusta. Vse to zahtevajo, ker je pogodba za tekstilne delavce ena izmed najslabših. V Trstu bodo stavkali uslužbenci v podjetjih Snia-Viscosa, Cotonificio San Giusto, Pettinature Export in v Tržaški konopljarni.

Občni zbor novinarske zbornice

Včeraj popoldne je bil na sedežu na Korzu 12 letni občni zbor novinarske zbornice, ki je razpravljala o obračunu za leto 1966 ter o proračunu za leto 1967.

O delovanju zbornice je obširno poročal predsednik deželnega sveta dr. Zanaboni, ki je v svojem govoru posebej poudaril pomembnost izkušenj pri uveljavljanju zakona za zaščito novinarskega poklica. Blagajnik Arturo Manzano pa je podal poročilo o finančnem poslovanju zbornice, ki so ga prisotni odobrili soglasno.

Na zboru sta govorila tudi predsednik Združenja novinarjev Danilo Soli in državni svetnik zbornice Corrado Belci.

Slovensko gledališče v Trstu
Kulturni dom

LUIGI PIRANDELLO

SAJ NI ZARES
(Ma non è una cosa seria)
komedija v treh dejanjih

DANES, 30. marca ob 21. uri (sindikalni abonma)

V nedeljo, 2. aprila ob 16. uri

Gostovanje **BRANKE VERDONIK RASBERGERJEVE**, članice reške Drame in bivše članice mariborske Drame

IVAN CANKAR

GOSPA JUDIT
(umetniška beseda)

V vlogi gospoda nastopa JOŽKO LUKES

V četrtek, 6. aprila ob 21. uri (premierski abonma A1 in A3)

V petek, 7. aprila ob 20. uri (študentovski abonma)

V soboto, 8. aprila ob 21. uri (abonma prva ponovitev B1 in sindikalni abonma G1)

V nedeljo, 9. aprila ob 16. uri (abonma nedeljski popoldanski D1)

Prodaja vstopnic vsak dan od 12. do 14. ure ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma. Rezervacije po telefonu 734265.

«Nedeljski sprehod» v Avditoriju

Stalno gledališče «Teatro Durini» iz Milana je sinoči uprizorilo v Avditoriju Michelovo novost «Nedeljski sprehod». Avtorja je odkril in uvedel v francoski in preko njega v evropski gledališki svet J. P. Sartre, italijansko verzijo komedije pa je omislil prevajalec, scenograf in režiser Dario Fo. Že samo ti dve imeni, če nam avtor sam še ne more pomeniti nekaj posebnega, zadostujeta za oznako, da gre za moderno gledališko delo, ki ima vse značilnosti gledališča - protesta, sodobne zelo polemično poudarjene satire, ki se odraža ne samo v duhovitem dialogu, temveč tudi v duhoviti in izredno domiselni režiji. Gre sicer za navaden nedeljski sprehod družine (očeta, matere in otroka, v začetku tudi nonota in none), ki bi lahko bil tudi le nedolžen oddih, ki pa se spremeni v zelo močno satiro z aluzijami na vojno v Vietnamu in na mnoge moralne deformacije sodobne družbe s tragičnim zaključkom, ki daje razmišljati, kot daje razmišljati celotna komedija z vsemi svojimi dovolj prozornimi ostmi.

V glavnih vlogah nastopajo Nando Gazzolo kot oče, Angela Cardilo kot mati, Maurizio Torresan kot sinko, pa še Isabella Riva (nona) in številni drugi. Igra nosilcev glavnih vlog, zlasti pa komaj 12-letnega Maurizia Torresana, je nenavadno prodorna, učinkovita, sicer pa je tudi vsa predstava več kot zanimiva in vredna ogleda. Dialoge učinkovito povezuje ansambel kitar «Bit-Nik».

Zelo maloštevilno občinstvo je izvajalce nagradilo z zasluženim aplavzom.

Gledališča

Verdi

Londonski balet

Danes ob 20,30 bo v gledališču Verdi prva predstava baleta «Labodje jezero» Petra Iljiča Cajkovskega v izvedbi «Landon's Festival Ballet», ki bo zaključil letošnjo operno sezono v Verdiju. Pri blagajni gledališča se nadaljuje prodaja vstopnic za vse štiri predstave, od katerih je prva za red A v parterju in ložah ter za red B na galerijah in balkonih. Koreografije so oskrbeli Jack Carter, Petipa in Ivanov, scena po osnutkih Johna Truscotta. Orkester gledališča Verdi dirigira Michael Moores.

Koncertna sezona

Blagajna gledališča Verdi sprejema do 31. t.m. prošnje za abonmaje na spomladansko koncertno sezono, ki se bo začela 6. aprila in zaključila 1. junija. Koncertov bo 14. Za študente so predvideni posebni popusti pri abonmajih.

Teatro Stabile

V Avditoriju uprizori danes ob 20,30 igralska skupina Teatro Durini iz Milana novost Georgesa Michela «Nedeljski sprehod». V glavnih vlogah nastopajo Nando Gazzolo, Angela Cardile, Maurizio Torresan, Isabella Riva in drugi. Režija Dario Fo. Glasbo izvaja ansambel «Bit-Nik».

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 29. marca 1967 se je v Trstu rodilo 6 otrok, umrlo pa je 14 oseb.

UMRLI SO: 81-letna Giuseppina Monticolo vd. Zacchigna, 85-letna Maria Zulian por. Ienko, 79-letni Michele Mari, 63-letna Antonia Colombo vd. Benvenuto, 61-letni Cesare Tenze, 47-letni Guerrino Rampazzo, 18-letni Furio Novembre, 78-letna Antonia Sossi vd. Bari, 82-letna Stefania Persini vd. Rumi, 59-letna Antonia Geri vd. Rovis, 54-letni Pompeo Vidali, 69-letni Ermenegildo Tommasi, 28-letni Aurelio Treppo, 62-letni Umberto De Zorzi.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 13. do 16. ure)

Dr. Gmeiner, Ul. Giulia 14; Pizzul-Cignola, Korzo Italia 14; Prendini, Ul. T. Vecellio 24; Serravallo, Trg Cavana 1.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 19,30 do 8,30)

Crevato, Ul. Roma 15; INAM, Al Cammello, Drevored XX. Settembre 4; Alla Maddalena, Ul. dell'Istria 43; dr. Codermatz, Ul. Tor S. Piero 2.

Zastrupitev s hrano

Na I. medicinski oddelek so včeraj popoldne sprejeli Giordana Rabaca iz Ul. S. Marco 45, ki se bo moral zdraviti dober teden zaradi zatrupitve s hrano. Rabac, ki je zaposlen v ladjedelnici Sv. Marka, je povedal, da je začutil velike bolečine v želodcu po kosilu v menzi ladjedelnice, kjer je pojedel krožnik testenin s fižolom.

GLASBENA MATICA
Trst

V soboto, 1. aprila ob 21. uri v Kulturnem domu

koncert pevskega zbora Glasbene matice iz Ljubljane

Dirigent **Igor Lavrič**

Rezervacija in prodaja vstopnic od 30. marca dalje v Tržaški knjigarni, Ul. sv. Frančiška 20 ter eno uro pred pričetkom koncerta pri blagajni Kulturnega doma

Pevci z izkaznico svojega zbora bodo imeli popust.

SLOVENSKA KULTURNO GOSPODARSKA ZVEZA (Komisija za doraščajočo mladino) priredi v petek, dne 31. marca ob 20.30, v mali dvorani Kulturnega doma v Trstu, Ul. Petronio 4 predavanje

Otrok v domačem okolju

Predaval bo profesor pedagogike Milojko Vidmar iz Ljubljane.

Vljudno vabljeni vsi, ki jim je pri srcu vzgoja otrok.

Kino

Nazionale 15,30 «Grand Prix» Metrocolor, James Garner, Eva Marie Saint, Yves Montand, Francoise Hardy, Antonio Sabato, Toshiro Mifune.
Excelsior 15,00 «La bisbetica domata» Technicolor, Richard Burton, Elizabeth Taylor.
Fenice 16,00 «Il ritorno dei Magnifici Sette» Technicolor, Yul Brynner, Robert Fuller.
Eden 16,00 «Io e l'amore» Technicolor, Brigitte Bardot. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Grattacielo 16,00 «La Bibbia» Technicolor, Michael Parks, Ulla Bergryd, John Huston, Stephen Boyd,
Ritz (Ulica San Francesco 10) 15,30 «I lunghi giorni della vendetta» Technicolor, Luciano Gemma.
Alabarda 15,30 «La contessa di Hong Kong» Technicolo , Zadnji Chaplinov film, Sophia Loren, Marlon Brando.
Filodrammatico 16,30 «Entrate senza bussare» Technicolor, Elke Sommer, Richard Todd.
Moderno 16,30 «La battaglia dei giganti» Todd A-O 70 mm, Technicolor, Henry Fonda,

IZPRED TRŽAŠKEGA POROTNEGA SODIŠČA

Tožilec zahteval za A. Bergaminija sedem let zapora zaradi očetomora

Javni tožilec je upošteval pri svoji zahtevi vse olajševalne okoliščine - Branilec bo nadaljeval svoj zagovor 3. aprila

Sedem let zapora je na včerajšnji obravnavi pred porotnim sodiščem (predsednik Rossi, prisedni sodnik Ligabue, tožilec Brenci, zapisnikar Strippoli, obramba Morgera) zahteval javni tožilec za Armanda Bergaminija, ki je obtožen, da je 17. julija predlani zabodel z nožem svojega očeta Guerrina ter povzročil njegovo smrt.

Tožilčeva izvajanja so izzvenela pravzaprav tako, kot je bilo pričakovati, upoštevajoč dejstva, ki so bila ugotovljena med razpravo pred sodiščem. Zato se nismo prav nič začudili, če je javni tožilec govoril skoraj bolj v korist obtoženca, kot proti njemu. V bistvu je šlo torej, za zagovorni govor, čeprav v okviru zakonskih predpisov, ki narekujejo javnim tožilcem določene meje.

Katere so te meje? Pri odgovoru na to vprašanje je treba upoštevati več okoliščin, ki si jih obtožba in obramba drugače razlagata. Za javnega tožilca gre za posebno obliko umora, ki jo je zagrešil Armando Bergamini. On ni, sicer, hotel ubiti očeta, toda izvršil je zavestno nekatera dejanja, ki so povzročila očetovo smrt. V bistvu je po tožilčevem mnenju obtoženec hotel samo prestrašiti očeta.

Javni tožilec je izključil možnost nenamernega umora ter umora v silobranu. To zadnjo možnost je izpodbijal, trdeč, da niti obtoženec sam ni nikoli namignil na tako možnost. Izključil je tudi možnost namernega umora, ker je bil potek krvavega dogodka, neodvisno od vseh okoliščin, ki so ga pogajale, tak, da nedvomno kaže, da gre sicer za premišljeno dejanje (ubod z nožem), toda ne z namenom, da se povzroči smrt žrtve.

Javni tožilec je v svojem govoru poudaril tudi razne druge okoliščine. Primer Armanda Bergaminija je celo postavil v določeni meri za vzgled raznim družbenim delavcem, ki danes tožijo, da izhaja mladinski kriminal iz družin, ki so prepadle. Armando Bergamini je bil vedno vzor dobrega sina, ki je spoštoval svojega očeta, se z njim družil na izletih, prihajal po njega po končanem delu, da bi mu preprečil čezmerno uživanje alkoholnih pijač itd. V določenem trenutku pa je zagrabil za nož ter ga zabodel.

Čigav je bil nož? Javni tožilec dopušča dve možnosti: nož je pripadal Armandu ali pa njegovemu očetu. Izključuje pa praktično možnost, da je orožje posredovala obtoženčeva mati. Nemogoče si je namreč zamisliti, da bi ženska, ki bi nameravala ubiti moža, čeprav posredno, skušala potem zabrisati vse znake krvavega spopada. Ne, po tožilčevem mnenju, Olga Bergamini ni vedela, da je mož umiral. Mislila je, da je samo pijan ter ga je zato polivala z vodo.

Spričo vseh teh ugotovitev je javni tožilec menil, da gre za nenamerni umor, ki ga zakon kaznuje z zaporom od 10 do 18 let zapora. Pri tem pa je treba upoštevati tudi obteževalne okoliščine. Predvsem gre za tisto, ki zadeva umor bližnjega svojca in drugo, ki zadeva uporabo hladnega orožja. Upoštevati pa je treba tudi olajševalno okoliščino, da je Armando Beltramini ravnal v jezi, ki jo je izzval njegov oče s svojim krivičnim nastopom. Javni tožilec je menil, da v tem primeru olajševalne okoliščine pretehtajo obremenilne ter je treba zato znižati najnižjo stopnjo kazni od 10 let na sedem.

Že obtožilni govor javnega tožilca dr. Brencija je jasno kazal na popuščanje glede kazni, ki jo bi bilo treba naložiti domnevnemu krivcu. Če bi upoštevali še razne druge olajševalne okoliščine, ki bi jih porotniki utegnili upoštevati in upoštevajoč dejstvo, da je Armando Bergamini že prestal skoraj dve leti zapora in da bi bilo mogoče upoštevati tudi predsedniški odlok o amnestiji in pomilostitvi, bi bilo možno, da sodišče, v primeru, da bi sprejelo tožilčevo zahtevo, izpusti obtoženca iz zapora takoj, ali pa v kratkem času.

Odv. Morgera pa, ki zagovarja Armanda Bergaminija, se bori za pomembnejši cilj. On hoče dokazati porotnikom, da ni šlo v tem primeru za tisto obliko umora, ki jo je pojasnil javni tožilec, temveč v najslabšem primeru za silobran. Odv. Morgera je včeraj govoril več kot dve uri ter svojega obrambnega govora še ni končal. Nadaljeval ga bo prihodnji teden 3. aprila. Morgera je skušal prikazati v svojem govoru resnične osebnosti, ki so bili akterji žaloigre. Na eni strani je lik pokojnega Guerrina, ki je sicer odpustil ženi, ki je prelomila zakonsko zvestobo (ko je bil trezen), a se je vedno spominjal njene nezvestobe, ko je bil pijan. Ta razdvojitev Guerrinove duševnosti je pogajala vse dogajanje v družini. Armando ni imel namena, da bi ubil očeta, ker ga je sploh imel rad, se družil z njim, hodil z njim po kraških jamah, se ukvarjal z zvezdoslovjem in podobno. Bil je zgled sina, ki je skušal spraviti očeta z materjo, ali pa vsaj ublažiti družinske razprtije.

Kot smo dejali, bo odv. Morgera zaključil svoj obrambni govor prihodnji teden.

Kradel je v barih

Preiskava agentov letečega oddelka policije v zvezi z nočnima tatvinama v baru «Rosemary» na Rotondi del Boschetto in v baru «Star» v Ul. Valdirivo je bila uspešna. Policisti so prišli na sled 24-letnemu baristu Emiliu Bencichu iz Križa 171 in ga povabili na zaslišanje. Bencich je spočetka zanikal vsakršno krivdo, potem pa je izpovedal svoje grehe. 15. t. m. se je dal zapreti v notranjost bara «Rosemary» in po odhodu lastnika pokradel iz blagajne 15.000 lir, s polic pa nekaj steklenic likerjev. Sedem dni kasneje je isto naredil v baru «Star». Tudi tam se je dal zapreti v notranjost in počakal, da so bar zaprli, potem pa je nemoteno pokradel 60.000 lir in izginil.

V obeh primerih sta lastnika prijavila tatvini na pristojnih komisariatih, preiskavo pa so kasneje prevzeli agenti letečega oddelka in jo tudi uspešno zaključili. Bencicha so aretirali in ga odpeljali v zapor. Prijavili so ga sodišču zaradi tatvin z obteževalnimi okoliščinami.

Na komisariatu pri Sv. Soboti se je predvčerajšnjim zglasil 36-letni telefonist Aldo Timeus iz Ul. Soncini 42-1 in povedal, da so mu neznanci ponoči odpeljali lambreto TS 32695, ki jo je bil pustil v Ul. Baiamonti blizu stavbe štev. 36. Timeus je povedal, da je bila lambreta vredna 70.000 lir. V teku je preiskava.

Kino na Opčinah

predvaja danes, 30. t. m. ob 18. uri barvni Ceat film:

PISTOLERI MALEDETTI

(PREKLETI REVOLVERASI)

Igra: AUDIE MURPH in drugi

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes, 30. t. m. ob 19.30 barvni avanturistični film:

L'assalto delle frecce rosse

(Napad rdečih puščic)

Igrajo: BRIAN DONLEVY, VERGINIA GREY in drugi

ZLATO 18 KAR. po najnižjih cenah v mestu
ZLATO ZA ZOBE 22 KAR.
URE najboljših znamk od lir 2.500 dalje
VELIKA IZBIRA zlatih in srebrnih okrasnih predmetov

ZLATARNA IN URARNA
AVALA
TRST — VIA ROMA št. 22

TRŽAŠKA KNJIGARNA
UL. SV. FRANČIŠKA 20
ima
v veliki izbiri

NAJLEPŠE IZDELKE
JUGOSLOVANSKEGA
OBRTNIŠTVA

URARNE in ZLATARNE SEDMAK

- TRST Viale XX Settembre 16 tel. 96016
- NABREŽINA (center)
- SESLJAN (center)

ZLATI IN SREBRNI OKRASNI PREDMETI

VESTI Z ONSTRAN MEJE

V 20 letih 500 maturantov na koprskem učiteljišču

Tendenciozen članek o Lipici v zahodnonemški reviji «Stern» - Gradnja koprske železnice dobro napreduje

Koprsko učiteljišče je proslavilo dvajsetletnico ustanovitve. Odlok o ustanovitvi je izdal leta 1947. Pokrajinski narodnoosvobodilni odbor za Slovensko Primorje v Ajdovščini. Učiteljišče je začelo delovati v Portorožu, pozneje pa se je preselilo v Koper. Prva matura je bila leta 1950, ko je maturiralo 16 dijakov. V dvajsetih letih je uspešno zaključilo šolanje 380 dijakov in dijakinj, s sedanjima letnikoma pa se bo to število povečalo na 500.

Na svečanosti sta govorili ravnatelj Ivan Marušič in predsednik šolske skupnosti Jadran Pišot. Orisala sta dvajsetletno pot šolskega kolektiva, ki je moral premagati številne težave, da so dosegli sedanjo stopnjo. Med najbolj zaslužne vsekakor sodita profesorja Božo Černelč in Marija Likon, ki sta bila člana kolektiva že ob ustanovitvi.

Ob zaključku so dijaki učiteljišča in gimnazije izvedli kulturni program.

Ravnatelj kobilarne Lipica Danilo Oražen je sporočil novinarjem, da dobiva kobilarna te dni številna protestna pisma iz tujine, v katerih se ljubitelji konj zavzemajo proti «uničevanju» lipicancev. Pisma so posledica tendenciozne reportaže, ki je izšla v zahodnonemški reviji «Stern». Novinar te revije je pred kratkim obiskal Lipico in v svojem članku postavil trditve, ki nimajo nobene zveze z resnico. V članku namreč pravi, da namerava kobilarna v kratkem prodati 50 konj (okrog 50% staleža), da «lipicanci niso za nobeno drugo rabo kot za klanje in za cirkus», da se je letošnja licitacija v Lipici končala z izgubo itd. Vodstvo kobilarne si ne ve razlagati, odkod novinarju ti podatki. Vsekakor je reportaža napravila ogromno škodo ugledu kobilarne, ki jo bo zelo težko popraviti, čeprav skoraj po pravilu odgovarja na vsako protestno pismo iz tujine. Uprava je že stopila v stik s pravniki, da bi sprožila postopek proti reviji Stern, oziroma proti piscu članka z neresnično vsebino.

Občinska skupščina Koper je sprejela odlok o načinu urejanja, vzdrževanja in varstva zelenih površin na območju občine. Odlok predvideva ostre kazni za tiste, ki bi ga kršili. O umestnosti tega sklepa ni treba posebej razpravljati, saj je znano, kako dragocene so zelene površine v samem mestu in njegovi bližnji okolici. Pomemben je tudi odlok o obveznem rušenju starih, razpadlih stavb, ki predstavljajo nevarnost za življenje in zdravje ljudi. Tu gre za stavbe v starih predelih mesta, pa tudi za razne ruševine med vojno požganih hiš v Šmarjah, Marezigah in v drugih okoliških vaseh.

Piranska občina se močno prizadeva, da bi čimprej uredili cesto Portorož - Piran, ki so jo močno prizadele lanske morske poplave. V akcijo so se vključila tudi podjetja piranske občine in posamezni zasebni obrtniki. Letos bodo končali prvo fazo dela, to je najnujnejša popravila, za kar imajo zagotovljenih 150 milijonov dinarjev. V drugi fazi pa bodo uredili celotno cesto do Lucije, za kar bo potrebno zbrati še okrog 300 milijonov dinarjev.

Gradnja koprske železnice napreduje po načrtih. Večino betonskih objektov so že dogradili, zdaj so na vrsti dela na nasipu in pri polaganju tračnic. Na odseku pri Prešnici so že položili okrog 4 km železniškega tira. Dobro napredujejo tudi dela pri izgradnji odseka ceste pri križišču Ankaran. Kakor je znano bo tam železniški podvoz in bo zaradi tega treba del ceste križišče Ankaran - Koper prestaviti.

Goriško-beneški dnevnik

PRAVICA, KI SE JE DOSLEJ PONAVADI NISO POSLUŽEVALI

Tudi funkcionarji tehničnega urada bodo kaznovali nedisciplinirane voznike

Ministrstvo za javna dela jim bo dalo na razpolago z elektronskimi aparati opremljeno vozilo - Od 24. do 28. marca je bilo na Goriškem samo 7 nesreč z dvema ranjenima

Poleg prometne policije, karabinjerjev, mestnih stražnikov, občasno pa tudi finančnih straž, bodo v kratkem urejevali promet tudi funkcionarji tehničnega urada (Genio Civile), ki spadajo pod neposredno upravo ministrstva za javna dela. To možnost so že imeli na osnovi nekega zakona, vendar se je niso posluževali; omejevali so se zgolj na opominjanje nedisciplinirani voznikov (glob v goriški pokrajini sploh niso prisodili), na odstranjevanje prometnih nevarnosti ter pravilno nameščanje prometnih znamenj. Bili so neke vrste strokovni svetovalci občinskih uprav, pokrajin in vseh tistih ustanov, ki so pristojne za urejevanje prometnih vprašanj.

Z novo odločbo ministra za javna dela Mancinija, ki nam jo je na včerajšnji tiskovni konferenci objasnil načelnik tehničnega urada Angelo Jacopetti, pa bo imelo šest funkcionarjev njegove ustanove, ki so izvedenci v prometnih vprašanjih, pravico posegati v promet, ga uravnavati, kaznovati nedisciplinirane voznike itd. Svojo službo bodo vršili v civilu, se pravi, da jih vozniki ne bodo prepoznali, medtem ko na primer uniformirane redarje vidijo že od daleč ter zmanjšajo brzino. Vrhu tega bodo v kratkem prejeli od ministrstva fiat 1500, opremljen z vsemi elektronskimi napravami za merjenje hitrosti radartahimeter), s fotografskimi napravami za slikanje nevarnih prometnih situacij itd., tako da bo njihovo delo na cesti pomembno dopolnilo prizadevanju raznih specializiranih odsekov, da bi promet ne zahteval tolikšnega števila mrtvih kakor jih.

Kar zadeva goriško pokrajino je zadnja kampanja, ki jo je minister za javna dela Mancini odredil z namenom, da se zmanjša hitrost vozil ter doseže večja previdnost, rodila dobre sadove. Med prazniki, od 24. do 28. marca je bilo na naših cestah vsega skupaj le sedem prometnih nesreč, v katerih sta se ranila samo dva voznika. Pet prometnih nesreč se je pripetilo zavoljo vzdrževanja prekratke zavorne razdalje, se pravi, da so se pripetile vozilom med vožnjo v kolonah. Obračun je več kot zadovoljiv, saj dokazuje, da prizadevanja, ki so jih razne ustanove vložile v to kampanjo, niso bila zaman. Noben napor ni odveč, kadar gre za reševanje človeških življenj. Vedeti moramo, da so razne ustanove, v skladu s sklepi sestanka na prefekturi, namestile po cestah naše pokrajine štiri transparente, natiskale 200 lepakov, razdelile okoli 3000 letakov — na mejnem prehodu tudi v več jezikih —; predvideno je predvajanje diapozitivov v kinematografih ter prometno-varnostna vzgoja šolarjev. Akcija, vsaj kar zadeva Goriško, je uspela, ker ni bilo prelivanja krvi, žalosti in materialne škode, ki nastaja za narodno gospodarstvo s trajnim onesposobljanjem ljudi za delo.

Povečana budnost in mobilizacija prometnih organov na naših cestah se bo nadaljevala do 2. aprila. Takrat se bo zaključila spomladanska akcija, vendar pa lahko že sedaj povemo, da bo med poletnima mesecema julijem in avgustom ministrstvo spet izvršilo množično mobilizacijo prometnih organov.

Na davkarijo v Gorici so do včeraj zvečer prinesli okoli 2900 osebnih davčnih prijav in 600 kolektivnih. Lansko leto je bilo izročenih 6598 osebnih in 1531 kolektivnih prijav.

Da bi v uradu ne bilo vrst ter da bi olajšali oddajo prijav, so v teh dneh uvedli poseben urnik od 8. do 14. in od 17. do 20. ure. Rok za oddajo prijav zapade v petek 31. marca. Mogoče jih je oddati tudi po pošti, velja pa datum poštnega žiga.

OD 1. APRILA DALJE

Poletni urnik za trgovine na drobno

Urnik tudi za mesnice in bencinske črpalke

Pokrajinska zveza trgovcev za Goriško sporoča, da bo v soboto 1. aprila stopil v veljavo poletni urnik za trgovine na drobno. Urnik velja za vse občine na Goriškem ter je naslednji:

Pekarne: od 6.30 do 12.30 in od 16. do 18. ure; mlekarne od 6.30 do 12.30 in od 17. do 19.30; jestvinske trgovine in drogerije: od 8. do 12.30 in od 16. do 19.30; manufaktura, oprema, industrijsko blago in trgovine, ki niso izrecno navedene: 8.30 do 12.30 in od 15.30 do 19.30; železnina: 8.30 do 12.30 in od 15. do 19.; sadje in zelenjava: 8. do 12.30 in od 16. do 19.30; gorivo in gradbeni material na drobno: 8. do 12. in od 13.30 do 17.30; avtomobili in nadomestni deli 8. do 12. in od 15. do 19. ure; kolesa in nadomestni deli: 8. do 12. in od 15. do 19.30; cvetličarne: od 8. do 12.30 in od 15.30 do 19.30; kmetijske potrebščine: 8. do 12.30 in od 15.30 do 19. ure.

Slaščičarne, ki nimajo posebnega policijskega dovoljenja, od 7.30 do 22.30 ure.

Ob sobotah in pred prazniki se podaljša zvečer urnik za pol ure.

Mesnice bodo v poletnih mesecih po vsej pokrajini poslovale po naslednjem urniku: od ponedeljka do vključno petka od 6.30 do 13. ure; ob sobotah in pred prazniki od 6.30 do 13. in od 16. do 20. ure. O nedeljah so ves dan zaprte.

Urnik za bencinske črpalke: od ponedeljka do vključno petka od 7. do 22. ure; ob sobotah in pred prazniki od 7. do 23. ure; ob nedeljah in praznikih od 7. do 22. ure. Ta urnik ne velja za Gradež med turistično sezono od 1. aprila do 30. septembra.

SINDIKALNE VESTI

V soboto tudi na Goriškem 24-urna stavka tekstilcev

Odložena pogajanja v likerski industriji

V okviru vsedržavne stavke tekstilcev bodo tudi na Goriškem delavci in delavke te stroke organizirali v soboto 1. aprila 24-urno stavko. Udeležili se je bodo delavci tekstilne tovarne iz Podgore, Sovodenj in Zdravščine. Stavka se bo začela v soboto ob 6. uri zjutraj, ter se bo zaključila v nedeljo ob isti uri. Z njo hočejo delavci prisiliti delodajalce, da bi obnovili delovno pogodbo kategorije ter vnesli vanjo nekatere izboljšave, ki so jih predložili njihovi sindikalni zastopniki.

Pogajanja za delovno pogodbo vinske in likerske industrije so na predlog industrijcev odložili na 6. in 7. aprila. To je potrebno, da bi lahko Federvini proučila člene svojega statuta. Sindikalni predstavniki so predlog sprejeli, čeprav so obžalovali, da bo ta zadeva zopet zavlekla rešitev spora. Obenem pa so ponovno potrdili svoje stališče, kot so ga obrazložili že na sestankih dne 3. in 4. marca.

Zadeva zanima vsa žganjarska podjetja na Goriškem.

Cepljenje otrok proti kozam in davici

Goriški župan sporoča, da se pričenja spomladansko cepljenje otrok proti kozam in davici. Cepljenju so podvrženi otroci rojeni med 1. julijem in 31. decembrom 1965 in otroci, ki so se rodili pred tem rokom, pa je bilo cepljenje negativno. Cepljenje se bo vršilo v dvoriščnem poslopju Mazzinijeve ulice 7 od 30. marca do 15. aprila med 9. in 10. uro. V otroške vrtce ne bodo sprejeli nobenega otroka brez predpisanega potrdila o cepljenju. Kršilci zakona bodo preganjani.

Ker se pogostoma primeri, da se otroci okužijo s tetanusom, se starši pozivajo, da otroke cepijo proti tej bolezni skupno z injekcijo proti davici.

V Doberdobu sestanek Kmečke bolniške blagajne

Jožef Gergolet, predsednik Kmečke bolniške blagajne, je predsedoval sestanku, ki ga je Kmečka zveza sklicala v torek zvečer v Doberdobu, da bi na njem razpravljali o številnih kmetijskih problemih. Sestanek je bil v prosvetni dvorani in se ga je udeležilo lepo število domačih kmetovalcev. Najprej je tajnik kmečke bolniške blagajne Radislav Lakovič podal pregled lanskega dela in obračuna bolniške blagajne. Utemeljil je povišanje prispevka od 750 lir na 1200 s povečanjem bolniških stroškov, poudaril pa je, da je prispevek, ki ga plačujejo doberdobski kmetje, še vedno med najnižjimi v deželi, saj plačujejo skoro povsod nad 1500 lir.

Dr. Mirko Primožič, tajnik Kmečke zveze, je prikazal položaj pred volitvami v kmečke bolniške blagajne, ki bodo prihodnjega 16. aprila v vsej pokrajini in naglasil potrebo, da Kmečka zveza nastopi povsod, kjer prebivajo slovenski kmetje in naj slovenski kmetje podprejo svojo stanovsko organizacijo. V diskusiji, ki je sledila in v katero so posegli številni prisotni, je bilo rečeno, naj se v glavnem potrdijo stari kandidati, potrebno pa je tudi, da pridejo v odbor bolniške blagajne tudi mlajši kmetje.

Nato je pokrajinski odbornik Marko Waltritsch obrazložil pokrajinski natečaj za izboljšanje hlevov in možnosti, ki se našim kmetom tu nudijo. Tudi tu se je razvila živahna diskusija in marsikomu je bil dan koristen nasvet. Po tej točki se je diskusije nadaljevala o raznih problemih, ki zanimajo naše kmetovalce. Prisotni so izrazili željo, da bi se taki sestanki čim pogosteje prirejali.

OBVESTILO GORIŠKE PREFEKTURE

Na vozniškem dovoljenju mora biti točen naslov

Popravke na vozniških dovoljenjih in avtomobilskih knjižicah vnašata prefektura in avtomobilski klub

Spremembo stalnega bivališča mora šofer vnesti tudi v vozniško dovoljenje. Zakon predvideva za nespoštovanje tega določila globo v višini 4 do 10 tisoč lir.

Medtem ko je bilo poprej potrebno vnesti spremembo samo v primeru, da se je lastnik preselil iz občine v občino, je po novem dolžan sporočiti prefekturi sleherno spremembo stanovanja, najsi gre za preselitev iz občine v občino ali za spremembo bivališča v isti občini.

Lastnik vozniških dovoljenj (patentov), na katerih so napačni naslovi, morajo prinesti na prefekturo (soba 12 v pritličju) dokument občinske uprave o novem bivališču ali potrdilo o stalnem bivališču na kolkovanem papirju za 400 lir; priložiti morajo tudi vozniško dovoljenje.

Spremembo naslova na avtomobilski knjižici pa bo uredil urad avtomobilskega kluba v Ul. Roma — javni urad za avtomobilske registracije.

Teden muzejev

Ob priliki 10. tedna muzejev, ki bo od 2. do 9. aprila, bodo imeli obiskovalci prost vstop v pokrajinska muzeja v palači Attems na Gradu; izvzet je obisk pinakoteke.

Lojze Spacal otvarja razstavo v Novi Gorici

Danes, v četrtek 30. marca, ob 18. uri bodo v Novi Gorici v prostorih kluba ZKPO otvorili razstavo akademskega slikarja Lojzeta Spacala. Odprta bo vsak delavnik do 12. aprila od 8. do 13. in od 15. do 18. ure.

Po ogledu razstave bo v veliki razpravni dvorani predvajanje barvnega zvočnega filma «Barva spomina», ki ga je izdelalo podjetje Viba film iz Ljubljane in ga je posnel režiser Jože Babič o delu L. Spacala.

širite PRIMORSKI DNEVNIK

RESOLUCIJA KOMUNISTIČNE SKUPINE

Pokrajinski svet naj bo pobudnik izgradnje ceste Villesse-Gorica

Potrebno je zagotoviti državno finansiranje - Stopiti v stik s predstavniki Slovenije - Cesta Gorica-Ljubljana je resno ogrožena

Pokrajinski svetovalec Menichino je predložil predsedniku pokrajinskega sveta resolucijo v imenu komunistične skupine, s katero pokrajinski svet pooblašča pokrajinski odbor, da z raznimi pobudami pospeši izgraditev odseka avtomobilske ceste Villesse-Gorica, da doseže pri vladi finansiranje dela, pri deželi pa naprejščino za izgradnjo celega cestnega odseka, kakor se je deželni odbor obvezal, če vlada prevzame finansiranje del.

Nadalje naj se sestavi v soglasju z občinsko upravo Gorice primerna delegacija, ki naj pri ministrskih in deželnih oblasteh prikaže celotno vprašanje ter naveže stike s sosedno republiko, da se doseže pozitivna rešitev vprašanja, kakor so to izrazili gospodarski, družbeni in politični zastopniki obsoškega prebivalstva.

Podpisnik resolucije se sklicuje na sestanek strokovnjakov v Celovcu, kjer naj bi se ogrevali za izgradnjo avtomobilske ceste Ljubljana-Trst, kar bi resno oškodovalo izgradnjo cestnega odseka Villesse-Gorica, ki naj bi ga pozneje podaljšali do Ljubljane, in pa na številne težave (vojaške služnosti in finansiranje), na katere naleti uresničitev načrta cestnega odseka Villesse-Gorica.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna KUERNER, Korzo Italija 10, tel. 25-76.

NOVOST ZA NAŠE MESTO

Avtomobilski klub je montiral avtomatično pralnico avtomobilov

Vozilo opere v času, ki ga lastnik porabi, da popije kavo - Za člane ACI polovična pristojbina

V ponedeljek bo na dvorišču avtomobilskega kluba v Ul. Roma pričela delovati prva avtomatična pralnica avtomobilov. V tem tednu so napravo montirali in jo preizkusili, v ponedeljek 3. aprila pa bo pričela delovati.

Naprava je docela avtomatizirana ter se delavcu, ki jo bo upravljal, pri pranju avtomobila sploh ne bo treba zmočiti. Pranje avtomobila bo potekalo takole: voznik bo avtomobil ustavil na sredini platforme, ugasil motor in, seve, zaprl vsa vrata. Ko bo delavec stroj pognal, bodo iz njega pričeli brizgati vodni curki, pomešani z detergentom. Istočasno se bodo pričela vrteti tri kolesa, na katere je pritrjenih vse polno do pol metra dolgih vrvic iz plastične mase, ki zaradi vrtenja delujejo kot krtače. Dve takšni «krtači» sta navpični ob straneh, tretja pa v vodoravni legi na vrhu. Naprava se pomika iz kraja v kraj, vso pot prevozi, in medtem vozilo opere, v petih minutah ali kaj več. Izguba časa za pranje vozila bo torej minimalna. Ko se bo lastnik vrnil s kave bo avtomobil očiščen. Pristojbina bo enaka kot v ostalih ročnih čistilnicah, člani avtomobilskega kluba pa bodo imeli 50-odstotni popust.

Doktorji kmetijstva si bodo ogledali vzorna posestva

Kot dopolnilo programa za tehnično pomoč, ki ga je pripravila državna zveza doktorjev kmetijskih ved v letu 1966 z dopolnilnimi lekcijami, bodo organizirali za 14. aprila letos obisk in ogled nekaterih kmetijskih posestev, ki se bo vršil po naslednjem programu:

Odhod iz Vidma z avtobusom dne 14. aprila ob 8. uri izpred sedeža pokrajinskega kmetijskega nadzorništva v Vidmu, Ul. Morpurgo. Od 8.30 do 12. ure ogled kmetijskega posestva SAIČI v Torviscosi. Tam bo tudi kosilo. Ob 14. uri odhod v Conegliano ogled vinske sperimentalne postaje. Ob 17.30 odhod v Pordenone in ogled tamkajšnje zadružne vinske kleti. Ob 20. uri povratek iz Pordenona v Videm.

Kdor izmed doktorjev kmetijstva se želi udeležiti izleta naj javi po telefonu na sedež Združenja doktorjev kmetijstva v Gorici, Ul. Aosta 113, tel. 25-36, najkasneje do 8. aprila.

Vesti iz Ronk

Občni zbor lovcev krajevne sekcije iz Ronk bo v soboto, 1. aprila ob 20.30 na sedežu v Ul. Aquileia (gostilna All'aeroporto). Na zborovanju bodo podali poročilo o delu sekcije lani in izvolili novega predsednika. Za zaključek bodo predvajali kratek dokumentarni film o lovu. Za udeležbo na zborovanju morajo člani prej plačati dolžno članarino.

Dan avtomobilistov. V nedeljo, 2. aprila ob 10.30 bo v Ronkah maša za avtomobiliste, po kateri bo tamkajšnji župnik blagoslovil vozila, ki se bodo zbrala pred cerkvijo.

Kino

Gorica

VERDI. 17.00: «La notte dei generali», Peter O'Toole in Omar Sherif. Ameriški kinemaskope v barvah; mladini pod 14. letom prepovedan.
CORSO. 14.30, 18, 21.30: «Dr. Živago», Omar Sharif, Julie Cristie, v kinemaskopu in barvah, ameriški film.
MODERNISSIMO. 17.15—22.30: «A ciascuno il suo», G. M. Volonté in Irene Papa. Italijanski barvni film; mladini pod 18. letom prepovedan.
CENTRALE. 17.15: «Ridere», L. Tony, M. Solina in R. Vianello.
VITTORIA. 17—21.30: «Scotland Yard — precedenza assoluta», R. Napier in H. Pays. Angleški film.

Tržič

AZZURRO. 17.30—22: «La rivincita di Ivanhoe», S. Rogers, G. Lansec. Kinemaskopski film v barvah.
EXCELSIOR. 16—22: «Il diavolo ha riso», J. Moreau.
PRINCIPE. 17.30—22: «Maya», C. Walker in J. North. Kinemaskopski film v barvah.

Ronke

RIO. 19—21.30: «Esame di guida», Ch. Aznavour in M. Carotenuto.
EXCELSIOR. Zaprto.

IZ TRŽIŠKE BOLNIŠNICE

Delavec iz Doberdoba si je zlomil roko

Deček padel s senika - Prometna nesreča v Ronkah

Včeraj popoldne ob 14.30 so sprejeli v tržiško bolnišnico na zdravljenje 34-letnega Julija Lakovića iz Doberdoba, Ul. Roma 13. Lakovič, ki dela v podjetju Italcantieri v Tržiču, je padel, ko se mu je zdrsnilo med delom. Pri tem si je zlomil levo roko v ramenu. V bolnišnici so ga pridržali za 27 dni.

Prejšnji dan popoldne pa se je v Doberdobu ponesrečil tudi 6-letni Darij Gergolet iz Ul. Trieste 13. Deček se je igral na domačem seniku ter padel skozi lino z višine treh metrov. Zdravnik v tržiški bolnišnici, kamor so ga odpeljali, je otroku ugotovil udarec na prsnem košu in trebuhu. Pridržali so ga na zdravljenju za kakih 10 dni.

V Ronkah je včeraj padel s svojega motocikla 20-letni Adriano Pedron iz Jesola. Ko se je peljal proti Redipuglii, je naglo zaokrenil vozilo, da bi ne podrl kolesarja, ki je nenadoma zavil proti Ul. Soleschiano v Ronkah. V bolnišnici so mu ugotovili močan udarec na desni rami. Pridržali so ga za 15 dni na zdravljenju.

LEKARNA V TRŽIČU

Ves dan in ponoči je dežurna lekarna «Alla salute», dr. Fabbris — Panzano, Ul. Cosulich 103, tel. 72-480.

DEŽURNA LEKARNA V RONKAH

Danes ves dan in ponoči je v Ronkah odprta lekarna «All'Angelo» dr. Sergio Olivetti, Ul. Roma 22, tel. 72393.

šport šport šport šport šport šport

HOKEJ NA LEDU

VČERAJ ZAKLJUČEK SVETOVNEGA PRVENSTVA

Naslov zopet za Sovjetsko zvezo

DUNAJ, 29. — Predsednik avstrijske države Jonas je danes prisostvoval zaključni tekmi svetovnega prvenstva v hokeju na ledu med SZ in ČSSR, ki se je končala s 4:2 (1:1, 1:0, 2:1) v korist sovjetskih hokejistov. V drugi tekmi dneva je Švedska premagala Kanado 6:0 (3:0, 2:0, 1:0). V lestvici A skupine je SZ prva pred Švedsko, Kanado, ČSSR in ZDA, v B skupini je Jugoslavija zasedla četrto mesto, Italija pa peto. Prvo mesto je pripadlo Poljski pred Norveško in Romunijo. V C skupini je bila najboljša Japonska. Njej sledijo Bolgarija, Danska, Francija in Nizozemska.

ZA SREDNJEEVROPSKI POKAL

FIORENTINA V POLFINALU

V Budimpešti poraz Sarajeva

FIORENTINA: Albertosi; Diomedi, Vitali; Pirovano, Ferrante, Brizi; Hamrin, Esposito, Brugnera, Bertini, Chiarugi.

TATABANYA: Gelei; Leber, Torocsik; Kovacs II, Kovacs I, Laczke; Szabo, Biro, Menczel, Szekerel, Holanski.

SODNIK: Strmec (Jugoslavija).

FIRENCE, 29. — Fiorentina je danes v povratni tekmi četrtfinala za Mitropa Cup premagala na domačih tleh madžarsko enajsterico Tatabanyja 1:0 (1:0). Gol je v 15' prvega polčasa dosegel Hamrin. Tekmi je prisostvovalo 8.000 gledalcev.

Ker je toskanska enajsterica v prvi tekmi na madžarskih tleh igrala neodločeno 1:1, se je z današnjo zmago uvrstila v polfinale turnirja.

* * *

BUDIMPEŠTA, 29. — V Budimpešti je Ujpest Dozsa premagal Sarajevo v četrtfinalni tekmi za sred. njeevropski pokal 5:1 (3:1). Ker je Sarajevo prvo tekmo izgubil z 2:1, je izločen iz nadaljnjega tekmovanja. Tekmi je prisostvovalo 25.000 gledalcev.

ODBOJKA — MOŠKA C LIGA

Grenak poraz Krasa v Turjaku

Na svojem gostovanju v Turjaku je v 5. kolu odbojkarskega prvenstva C lige Kras iz zgoniške občine gladko prepustil zmago domačemu Libertasu. Rezultat sam ne potrebuje komentarja, ker dejansko odraža realno stanje na igrišču. Tekma, ki je bila na sporedu na velikonočni ponedeljek, je bila v začetnih fazah prvega seta izenačena do stanja 6:6, ko so domačini prevzeli vajeti igre v svoje roke in osvojili ta niz. Za Kras ni bilo še nič izgubljenega in slovenski igralci so se v drugem setu vrgli v igro z veliko samozavestjo in močno povedli 12:4. Ob tem stanju pa je Krasovo kolesje zaškripalo in domačini so nanizali enajst zaporednih točk. Slovenski predstavniki so se tedaj demoralizirali in katastrofalno začeli tretji set, ko je šesterka Libertasa že vodila 12:2. Tedaj pa so krasovci ostro reagirali in dosegli enajsto točko, več pa niso mogli. O tekmi lahko rečemo, da so se krasovci tokrat zagrizeno vrgli v igro, vsak po svojih močeh, vendar je bilo očitno, da šesterki manjka podlaga ter povezava in tako so krasovci predvajali nervozno in improvizirano igro, brez kakršne koli racionalne zasnove.

Mislim pa, da je nujno načeti problem, ki je zelo pereč in ki mora biti čimprej rešen. Vzrok slabe igre in ustreznih spodrsljajev zgoniške odbojkarske vrste tiči v prepovršnih treningih. Potencialno razpolaga Kras z vrsto igralcev, ki bi se z intenzivnim treningom lahko razvili v odlične odbojkarje. Kot dokaz, da te besede ne tičijo nekje v zraku, naj navedemo le nastop krasovcev na slovenskih športnih igrah, ko so v finalu za 3. mesto predvajali res presenetljivo dobro igro. Tedaj je namreč spravil ekipo na takšen nivo F. Drasič, ki je kot trener dosegel to, da je vsak igralec na tekmi pokazal vse svoje vrline in se vrgel v borbo z izrednim elanom, kar pa žal pogrešamo. Drasič pa je zaradi študija odpotoval v Rim in prepustil težko vlogo trenerja Morpurgu, ki je obenem Krasov kapetan. Slednji je začel izvajati zaupano mu vlogo z veliko požrtvovalnostjo, vendar ves trud ni rodil zaželenih sadov predvsem zaradi dejstva, da včasih posamezni igralci niso trpeli, da bi jim soigralec ukazoval, kar pa je imelo za posledico vedno večji padec forme Krasovih igralcev. Sedaj pa je bil Morpurgo zaradi nemogočega delovanja prisiljen odreči se vlogi trenerja, tako da so trenutno igralci prepuščeni sami sebi. Tako ima Kras veliko potrebo ustreznega trenerja, vendar je težko najti sposobnega moža, ki bi se žrtvoval in sprejel to funkcijo. Trener pa je neobhodno potreben, da bi agonistično, psihološko in tehnično pripravil šesterko za bodočnost. Na letošnjem prvenstvu C lige namreč nima Kras več nobene možnosti za napredovanje, obstoj pa je spričo slabe kvalitete nekaterih ekip skoro zagotovljen. Tako je nadaljnje nastopanje na prvenstvu le prestižnega značaja in je potrebno čimprej kar najbolje rešiti prej omenjeno vprašanje.

Izid

Libertas Turriaco — Kras 3:0
(15:7, 15:12, 15:11)

—bs—

MEDNARODNI NOGOMET — ČETRTFINALE

ZA POKAL SEJEMSKIH MEST

Neodločeno 2:2 (1:0) med Juventusom in Dinamom

JUVENTUS: Anzolin; Gori, Leoncini; Rinero, Castano, Sacco; Stacchini, Del Sol, Zigoni, Cinesinho, Menichelli.

DINAMO: Skorić; Cvek, Brnčić; Mešić, Belin, Ramljak; Novak, Jukić, Gucmirtl, Lamza, Rora.

SODNIK — Heymann (Švica).

TURIN, 29. — Proti hitri in spretni jugoslovanski enajsterici se Juventusu, ki je bil zmeden v obrambi, ni posrečilo iti preko neodločenega rezultata. Domačini so sicer prvi prešli v vodstvo z Zigonijem že v 5' igre, vendar niso znali izrabiti trenutne premoči, da bi nogometaše zagrebškega Dinama, ki se niso takoj znašli, spravili dokončno na kolena. Sicer so imeli v 10' izredno priložnost za podvojitev rezultata z Zigonijem, katerega pa je obramba gostov grobo ustavila. Domačini so zahtevali enajstmetrovko, katero pa sodnik ni prisodil.

V 14' pa so gostje nepričakovano izenačili. Po strelu iz kota je nastala zmeda v kazenskem prostoru Juventusa. Gucmirtl je prišel do žoge in jo predložil Jukiću, ki jo je spravil z močnim diagonalnim strelom neubranljivo v mrežo.

Domačini so takoj ostro odgovorili in Menichelli je z glavo poslal žogo do prečke. Kmalu zatem je Lamza streljal prosti strel, Gucmirtl pa je žogo preusmeril z glavo vendar tik nad prečko. V 37' je imel Dinamo priložnost za dosego drugega gola. Po strelu iz kota je Rora presenetil Anzolina, vendar je Gori ustavil žogo prav na skrajni beli črti. V 42' oster strel Menichellija in prečka je odbila žogo v polje.

V drugem polčasu so domačini še bolj popustili, kar so izrabili gostje, ki so tehnično in taktično prevladovali. Zagrebčani so bili zelo nevarni in Anzolin je imel polne roke dela. Večkrat se je rešil tudi s precejšnjo dozo sreče, v 25' pa je moral vseeno kloniti. Akcijo je načel na sredi igrišča Jukić, ki jo je izvedel do kazenskega prostora. Tu je iz razdalje 25 m spustil silovit strel, katerega Anzolin ni mogel prestreči. Gostje so vztrajali v napadih in Rinero je Jukića v kazenskem prostoru grobo oviral, kar je sodnik dopustil. V 33' so se domačini nepričakovano prebudili in Stacchini je na predložek Del Sola ostro streljal in izenačil: žoga je udarila ob vratnico, se odbila na drugo in končala v mreži. Od tedaj naprej je igra izgubila na veljavi: gostje so bili zadovoljni z rezultatom, domačini pa niso mogli napraviti več nič poštenega.

* * *

BARCELONA, 29. — V prijateljski tekmi je enajsterica Barcelone premagala nocoj Cagliari s 4:1.

V ŽENSKI B LIGI

Poraz Brežank v tekmi s FARI

Prva zmaga Brega v ženski promocijski ligi

V zelo lepi in do skrajnosti napeti tekmi je FARI v petih setih premagal veliko boljše Brežanke (nekoliko s pomočjo sodnika) ter tako sedaj čvrsto vodijo v lestvici ženske B lige. Brežanke so si tekmo zapravile s slabimi servisi in z živčnostjo, medtem ko so bile nasprotnice veliko bolj mirne in gotove na servisih. Drugače je bila tekma zelo lepa in obe ekipi sta pokazali lepo odbojko z lepo grajeno igro ter z močnim tolčenjem Divne Slavec in Čukove z ene strani in Tommasijeve, Elijeve in Saineve z druge. Obrambi sta bili včasih preveč statični, obema ekipama pa se pozna neizkušenost v napetih tekmah. Sodnik je dopuščal šesterki FARI preveč nošenih, medtem ko so Slovenke igrale bolj čisto.

Izid

FARI (Trst) — BREG 3:2
(3:15, 15:11, 13:15, 15:12, 16:14)

FARI — Berquier, Elia, Hoch, Motka, Polla, Saina, Sancin, Toma. si, Zaroni.

BREG — Čuk, Bandi, Racman, Glavina, Foraus, D. Slavec, N. Slavec, Sedmak.

V tekmi za žensko promocijsko prvenstvo je šesterka Brega gladko odpravila drugo moštvo FARI v treh setih. Brežanke so zmagale praktično samo s servisi, medtem ko nasprotnice sploh niso pokazale nobene igre.

Izid

BREG — FARI (Trst) 3:0
(15:4, 15:6, 15:9)

BREG — Rapotec, S. Petaros, A. Petaros, J. Petaros, Sedmak, Barut, Kofol.

FARI — Bisiacchi, Cassoni, Corett, Fedrigo, Forchiassin, Kristof, Lunder, Zornada, Pucillo.

Obe tekmi je sodil Marcon (Trst).

K. V.

SMUČANJE

FOPPOLO, 29. — Danes se je z veleslalomom za moške in ženske začelo smučarsko univerzitetno prvenstvo. Med moškimi je favorit Stubenruss padel in je zasedel 14. mesto, medtem ko je lovorika prvega pripadla Umbertu Pariniju (CUS Turin). Med dekleti je bila najboljša Maria Rosa Vigliani (CUS Milan), ki je pustila za seboj Danielo Franceschetti (CUS Padova) in Flaminio Ercolani (CUS Rim). Gianna Tassan, članica tržaškega CUS, se je uvrstila na odlično peto mesto.

KOŠARKA

MADRID, 29. — Jutri se bo začel zaključni del turnirja za pokal evropskih košarkarskih prvakov. Ob 18. uri se bosta v prvi polfinalni tekmi spoprijela milanski Simmenthal in praška Slavija, poldrugo uro kasneje pa bosta na parket stopili peterki domačega Real Madrida in ljubljanske Olimpije. V soboto se bosta jutrišnja zmagovalca spoprijela za trofejo, premaganca pa za tretje mesto.

Milančani, ki branijo naslov najboljšega moštva v Evropi, so tudi letos skupno z Real Madridom favoriti, medtem ko ni izključeno, da bo tretje mesto pripadlo slovenskim košarkarjem.

NAMIZNI TENIS — PREJŠNJO SOBOTO

Prijateljski troboj za predstavnike Bora

Prejšnjo soboto se je zaključil mednarodni prijateljski troboj, ki ga je organiziral Bor. Nastopili so Invalid iz Maribora, Soffitta iz Trsta in Bor.

Prvo mesto je zasluženo pripadlo borovcem, ki so premagali Invalida z rezultatom 7:2, tržaško Soffitto pa s 5:4. Soffitta je za drugo mesto premagala ekipo iz Maribora s 5:4.

Najbolj zanimivo je bilo srečanje med Borom in Invalidom. Boris Košuta, najboljši igralec, je z gotovostjo osvojil vse tri točke. Od Mariborčanov se je izkazal Rehar, ki je premagal Edija Boleta in Edija Košuto. Klonil je le proti Borisu Košuti v najlepšem dvoboju turnirja. Rehar je večkrat skontriral Košuto z lepimi fintami, ni pa mogel uspešno braniti Košutovih top-spinov. Dobro je igral še Edi Bole, ki je s precejšnjo lahkoto premagal Gojkovića in Štorna, z minimalno razliko pa klonil proti Reharju.

Žal Soffitta ni nastopila v najboljši postavi, ker je Crechici odpotoval v Genovo na državni turnir, Durazzano pa se ni prijavil na tekmovanje. To še enkrat došazuje neresnost tržaškega italijanskega moštva, ki se pogostokrat ne drži danih obljub. Proti tako okrnjeni postavi Soffitte je Bor nastopil brez Borisa Košute v postavi Edi Bole, Edi Košuta in Adrijan Tavčar. Kljub slabi igri Edija Košute je Bor zmagal, čeprav z minimalno razliko 5:4.

V tekmi odločilni za drugo mesto je Soffitta s težavo premagala Invalida. Glavna zasluga za zmago Soffitte gre Floreaniju, ki je nepričakovano premagal tokrat nerazpoloženega Reharja.

LESTVICA

1. Bor Trst
2. Soffitta Trst
3. Invalid Maribor

IZIDI

Bor — Soffitta	**5:4**
Soffitta — Invalid	5:4
Bor — Invalid	7:2
Edi Bole — Štern (27:25, 21:9)	2:0
Edi Košuta — Rehar (14:21, 21:10, 18:21)	1:2
Boris Košuta — Gojkovič (21:16, 21:12)	2:0
Edi Bole — Rehar (21:12, 10:21, 20:22)	1:2
Boris Košuta — Štern (21:5, 21:14)	2:0
Edi Košuta — Gojkovič (21:17, 21:14)	2:0
Boris Košuta — Rehar (22:20, 21:17)	2:0
Edi Bole — Gojkovič (20:22, 21:11, 21:16)	2:1
Edi Košuta — Štern (21:13, 21:14)	2:0

T-ar

Po poti letošnjega Gira

Kot kaže slika, ki so jo razdelili prireditelji, bo letošnji Giro d'Italia, ki bo 50. po vrsti, obšel vse italijanske pokrajine. Etap bo 22, en sam dan odmora, dolga pa bo kolesarska dirka po Italiji 3766 km. Zaradi številnih zaprek, bodo morali na nekaterih krajih udeležence prevažati z avtobusi, z ladjami in celo z letali. Giro se bo začel 19. maja v Milanu in se zaključil v istem lombardskem mestu 11. junija.

PO NEDELJSKEM KOLU III. AMATERSKE KATEGORIJE

Nobenih presenečenj in nobenih sprememb

Kot predvidevano se je nedeljski zavrtljaj prvenstva III. amaterske kategorije zaključil brez presenečenj. V obeh skupinah sta obe vodilni enajsterici prišli do zmage, zaradi česar se položaj na vrhu lestvice ni spremenil.

V skupini L je leader — kriška Vesna — imel v gosteh Gretto, ki je zadnja v prvenstveni razpredelnici. Križani lahko delo, v resnici pa je bilo drugače. Vesna je sicer kmalu prešla v vodstvo, vendar jo je Gretta z izenačenjem presenetila. To je nekoliko zmedlo Križane, ki niso takoj našli prave poti do gola. Njihovi neorganizirani ali pa slabo organizirani napadi so se ustavljali ob obrambi gostov, najbolj nevarne žoge pa so postale plen budnega vratarja Grette. Položaj pa je še enkrat rešil renato Košuta, ki je zadel v cilj in z zmago pripomogel svoji enajsterici, da je ohranila vodilno vlogo.

Primorje je moralo v goste k G. Vianiju, katerega je, pa čeprav le z enim golom, prisililа na predajo. Zmaga Prosečanov je popolnoma zasluženа, ker so bili v stalni premoči, vendar tokrat nikakor niso mogli priti do mreže. Omembe vredno je tudi dejstvo, da je Milič pri stanju 0:0 zastreljal celo enajstmetrovko. Največji dokaz, da je Primorje množično pritiskalo na gostitelje najdemo v golu, ki ga je dosegel branilec Stinko.

Enajsterica Primorca je morala tudi v nedeljo poražena z domačega igrišča. Trebenci so imeli v gosteh Libertas s Proseka, kateri so morali prepustiti, kljub izredni volji in agonizmu, obe točki. Položaj je tako postal za Trebence še bolj kritičen.

LESTVICA

Vesna	18	12	4	2	41:13	28
Primorje	18	12	3	3	37:13	27
Rojanese	17	9	5	3	28:16	23
Tecnoferr.	17	9	4	4	27:18	22
Aurisina	15	9	2	4	21:13	20
Lib. Prosek	18	6	5	7	20:26	17
Lib. Barcol.	17	4	5	8	17:22	13
Coop	16	4	5	7	15:23	13
G. Viani	16	3	5	8	14:23	11
Primorec	17	1	5	10	12:31	7
Gretta	17	1	3	13	13:47	5

V skupini M Rosandra Zerial še ni našla tekmeca, ki bi ji bil zmožen zadati poraz. Prav zaradi tega je Rosandra daleč najboljša v lestvici, kjer ima kar 9 točk prednosti pred Virtusom.

Brežani so se morali v nedeljski tekmi z Muggesano zadovoljiti le s točko. Miljčani so prvi prišli v vodstvo in ker so vajeti igre držali v svojih rokah, se Brežanom nikakor ni posrečilo izenačiti. To pa je prišlo v drugem polčasu, ko je Petarosu uspelo, po bolje organizirani igri Brežanov, vendarle premagati nasprotnega vratarja.

Podlonjercem tudi v nedeljo ni uspelo, da bi prišli vsaj do točke. Res je, da so imeli v gosteh močno S. Anno, a res je tudi, da so tekmo začeli v devetih, nadaljevali pa samo v desetih. Jasno je, da so se zaradi tega poslužili obrambnega sistema, kar je S. Anna izrabila, da je množično pritisnila na številčno šibkejše nasprotnike in jim zadala dva udarca.

LESTVICA

Rosandra	17	14	3	0	50:6	31
Virtus	15	9	4	2	28:11	22
S. Anna	16	9	2	5	32:20	20
Mugges. B	16	9	2	5	33:23	20
Campanelle	16	8	2	6	30:22	18
S. Sergio	16	8	2	6	24:26	18
Breg	16	6	5	5	33:26	16
Flaminio	17	6	3	8	31:19	15
Don Bosco	15	2	4	9	7:26	8
Esperia	15	0	3	12	6:61	3
Union	15	0	2	13	15:49	2

B. R.

TURISTIČNI KOLEDARČEK

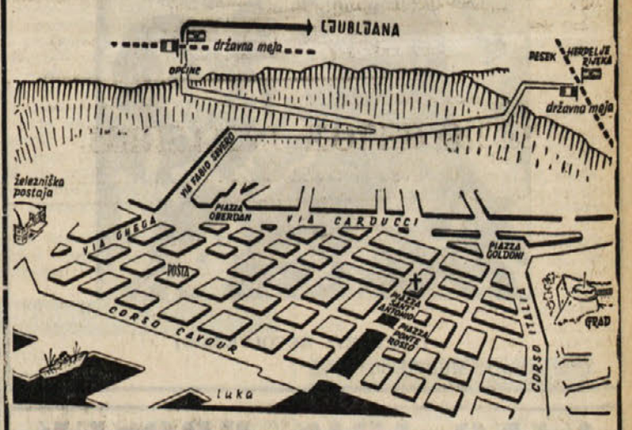

STOP — trgovina moške in ženske konfekcije, Ul. Carducci 39

C.E.G. — električni gospodinjski stroji, radio-TV, higiensko-sanitarni aparati, Ul. Genova 14

PIPAN — avtomobilske potrebščine in nadomestni deli Ul. Settefontane 34

FANO — ure in zlato 18 karatov Ul. Mazzini 49

LUX MODA — torbice, kovčki, zložljivi dežniki — Largo Barriera Vecchia 2 (nasproti avtobusne postaje)

S. ROSSONI — glasbila in elektro gospodinjski stroji — Ulica Carducci 15

DELOVNI ČAS TRGOVIN

od 8,30 do 12,30 ter od 15,30 do 19. ure.

Ob ponedeljkih dopoldne so trgovine zaprte.

Banke so ob sobotah zaprte, odprte pa so zasebne menjalnice.

MENJAVA BANKOVCEV

Dolar ZDA	621
Kanadski dolar	566
Švicarski frank	143,5
Francoski frank	125
Belgijski frank	11,90
Nemška marka	156
Angleški šterling	1738
Avstrijski šiling	23,90
Dinar	43

BORIS VIŠNOVEC — 1.

IZ SEVERNE EVROPE

1. Moj lepi Kopenhagen

Na morju med nemško obalo in deželo Dansko se pretrga sled s starko Evropo. Na obrazih potnikov in v njihovi drži, v njihovih besedah odkrijete neke nove izraze. Mirno lahko rečete: Zbogom Evropa, Evropa mej in prepirov. In ko se vozite preko ravne danske pokrajine, ob zlikanih vasicah in cvetju, se vprašate, kakšni ljudje vendar žive tu, kako jim je uspelo spremeniti deželo v en sam skrbno urejen vrt, kako so se znebili podrtij, zanemarjenih hlevov in gnojnih jam na dvoriščih. Namesto tega lična otroška igračka, dežela iz pravljice, kjer je vsa živina kot za šalo pobarvana s svetlimi belo črnimi lisami in veselo prežvekuje v vetru. Da, veter. Ta se noče podrediti urejenemu ritmu, prav nič nežno ne upogiba drevje in biča travnike; kjer se plitva obala dotakne pomolov, poganja kvišku penaste curke. Tik nad strehami beže beli razposajeni kosmi oblakov z nepopisno naglico. Zato pa se lahkotne roke mlinov lahkotno poganjajo k modremu nebu. Res, to mora biti vesela dežela, veselih ljudi.

Tako je. Ljudje porabijo mnogo časa za šalo in za smeh in skoro ne znajo biti zaskrbljeni. Prikrajšani so sicer za slavo strastnih ljubimcev, ne padajo v dvobojih zaradi časti, ne trudijo se, da bi spreminjali tok zgodovine. Politične spletkarje so se šli samo toliko časa, da je slavni angleški dramatik napisal slovito tragedijo o nesrečnem princu Hamletu. Ne razpravljajo o življenjskem standardu, ker se pač lahko spotaknete ob njega na vsakem koraku. Tako pa so zelo elegantni ljudje in bi bili še bolj, ako ne bi premogli izmed vseh severnjakov največ debeluhov. So ljudstvo pomorščakov, obrtnikov in skrbnih poljedelcev, rdečeličnih, rejenih železničarjev, vljudnih prodajalcev in trgovcev, duhovitih, vedno za neumnost pripravljenih študentov. Vsi po vrsti radi dobro jedo v izbranih lokalih. Poleg tega imajo svoj lasten humor, ki je zelo zabaven in se ob njem vsi smejejo, ni pa nihče užaljen, saj smeh ni piker in zbadljiv, ampak dobrohotno hudomušen kot so pač dobrohotni samo Danci. In njihova dekleta. Ob njih bi vas pa smeh minil, ako ste pretirano sentimentalni. Te lepotice ogrožajo slovito švedsko lepotno povprečje in ako se znajdete samo za pet minut na železniški postaji v Kopenhagnu, ne boste danske prestolnice nikoli pozabili. In če boste spoznali, da je Kopenhagen prav tako veselo in lepo mesto kot je lepa danska dežela in so veseli Danci ter da je za Parizom in Rimom prvo mesto Evrope, kar se veselja in lepot tiče in če vam ugajajo svetle lepotice, boste postavili Kopenhagen kljub vetru pred ostale slavne prestolnice.

Zato drve potniki z vseh strani sveta v to lepo mesto. Z letali, ladjami, vlaki, avtomobili. Njegove zanimivosti so pred menoj že stoletja odkrivale množice mornarjev. Kljub množici lepotic pa je najbolj popularno dekle prestolnice in največkrat slikana deklica vse Skandinavije iz brona. Malo morsko deklico je leta 1913 pokrovitelj umetnosti Carl Jacobsen naročil pri kiparju Edvardu Jacobsenu, potem ko je gledal baletko Elen Price v vlogi male morske deklice. Popularnost male bronaste deklice ne izhaja iz njene umetniške vrednosti, vseeno pa prihajajo k skali na promenadi Langelinie, kjer se v bližini razprostirajo jarki in nasipi stare mestne trdnjave ter pomoli pristanišča, množice turistov. Nemški in brazilski mornarji so prepričani, da deklica prinaša srečo tistemu, kdor jo poljubi. Tako je mala morska deklica, ki se je rodila v fantaziji kralja pravljic Andersena, simbol mesta. Andersen je v svoji pravljici ujel hrepenenje v čudovit, kristalen jezik, ki ga razumejo celo otroci. Ljubezen morske deklice, ki je ljubila mladega kraljeviča in se spremenila v morsko peno, je morda bliže človeku kot ljubezen, ki jo lahko mornar kupi v pristanišču.

Središče danske prestolnice je pred mestno hišo na Radhuspladsenu. Ko se od tu odpravite na potep po mestu lahko mimogrede obnovite svoje znanje, ki je že zdavnaj izpuhtelo in vidite še marsikaj zanimivega. Spomnite se, da so nekoč bradati Vikingi strahovali obale Evrope in se čudite, kako je mogoče, da vas ti nevarni potepuhi sedaj tako prijazno gledajo skozi izložbena okna knjigarn v družbi neštetih izdaj Andersenovih pravljic. Vidite, da so bili Vikingi hudomušni trebušniki z nasmehom dobrega dedka, tako jih predstavlja industrija spominkov, ki se prav prijetno počutijo v družbi veselih rack iz pravljice. Veliki pravljičar pa sedi na bulvarju, ki se imenuje po njem in bi se verjetno prav rad podal na sprehod po ulicah Strogeta, med starimi srednjeveškimi hišami od Radhuspladsena do Kongens Nytorva, kjer je tisoč let staro trgovsko središče. Tu so poti rezervirane samo za pešce, v številnih trgovinah pa si lahko nabavite dragoceno pohištvo, predmete umetne obrti, porcelan, kristale in keramiko, morda se zanimate za antikvariate, zbirate knjige ali znamke. Mesto je znano središče za moško modo. Morda se bodo dame zanimale za bogato izbiro krzna. Čudili se boste, koliko je specializiranih trgovin z alkoholnimi pijačami. Za vsak primer pa si lahko slavni znamki piva Carlsberg in Tuborg ter špirit nabavite še v specerijih ter v trafiki. Lahko se pridružite številnim turistom, ki posedajo pred obloženimi mizami na pločnikih, zavarovani pred vetrom z debelimi steklenimi stenami in se predate užitku preizkušanja danskih specialitet. Ob vas pa se bo neslišno odvijal promet in bodo kolesarila ljubka dekleta v mini krilih. Kolesarji niso namreč s pohodom motorizacije dobili prav nobenih manjvrednostnih kompleksov, temveč so si zagotovili življenjski prostor ob robu cestišča. Danci pravijo, da je popolnoma dostojno voziti kolo in ga uporabljajo celo pravniki in sodniki ter člani kraljeve družine. In to ne zato, ker je krona razstavljena v gradu Rosenborg in vzdihne turistični vodič: — Je iz časov, ko smo imeli kolonije.

Res, od takrat so ostali mnogi predmeti iz zlata in diamantov ter dobršen del mesta, toda v dobro jim je treba šteti, da kolonije Dancev niso polenile in dotok zlata ni postavil na glavo gospodarstva, kot se je to zgodilo v številnih deželah ob odkritju Amerike, ampak so Danci še naprej ostali dobri obrtniki. Peščena ura časa se je pač iztekla in portreti kraljeve družine v dvorcu Rosenborg so šli v družinsko kroniko dežele brez pretresov. Toda mnogo bolj so zanimivi portreti morskih volkov v pristaniščnih pivnicah. Tudi obraz starega mornarja, ki vodi večjo turistično ladjo po prekopih in kanalih je usnjen od vetra. In če se vam bo v vetru zaskočila čeljustna kost in boste z upanjem v srcu omenili, da bo veter verjetno kmalu ponehal, vas bo potolažil: — To je tipično dansko vreme.

V velikem botaničnem vrtu zasačite skupino šolarjev v vetrnih jopičih, kako brskajo po gredicah. V bližini pa na klopi starček krmi krdela vrabcev, ki mu sedajo na glavo in ramena. Božansko se počutite, ko stopite za hip v ogrevani oddelek za tropske rastline, med palme in zoreče pomaranče in občudujete metrske liste lokvanja iz Južne Amerike. Toda paziti morate, da ne zamudite opoldanske izmenjave straže pred kraljevo palačo. Ravno tedaj, ko vojaki v kučmah strumno korakajo po cestah, prekinejo Danci delo in pospravijo slavne sendviče, ob katerih pijejo pivo, mleko ali čaj. Nato se zopet vrnejo na delo do poznega popoldneva.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica 24 Maggio 1/I. Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338, 95-823 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — vnaprej, četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 7.700 lir — SFRJ posamezna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/1., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani — 501-3-270/1 — OGLASI: Cena oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, osmrtnice 150 lir. — Mali oglasi 40 lir beseda — Oglasi tržaške in goriške pokrajne se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana» — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst